

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Foscolo, Ugo.; af det Italienske oversat og med en kort Skitse af Forfatterens Levnet ledsaget af E. A. Chr. B. [i.e.: E. M. Thorson].

Titel | Title:

Jacopo Orti's sidste Breve : Roman

Udgivet år og sted | Publication time and place:

København : H. C. Bakke, 1843

Fysiske størrelse | Physical extent:

VIII, 228 s.

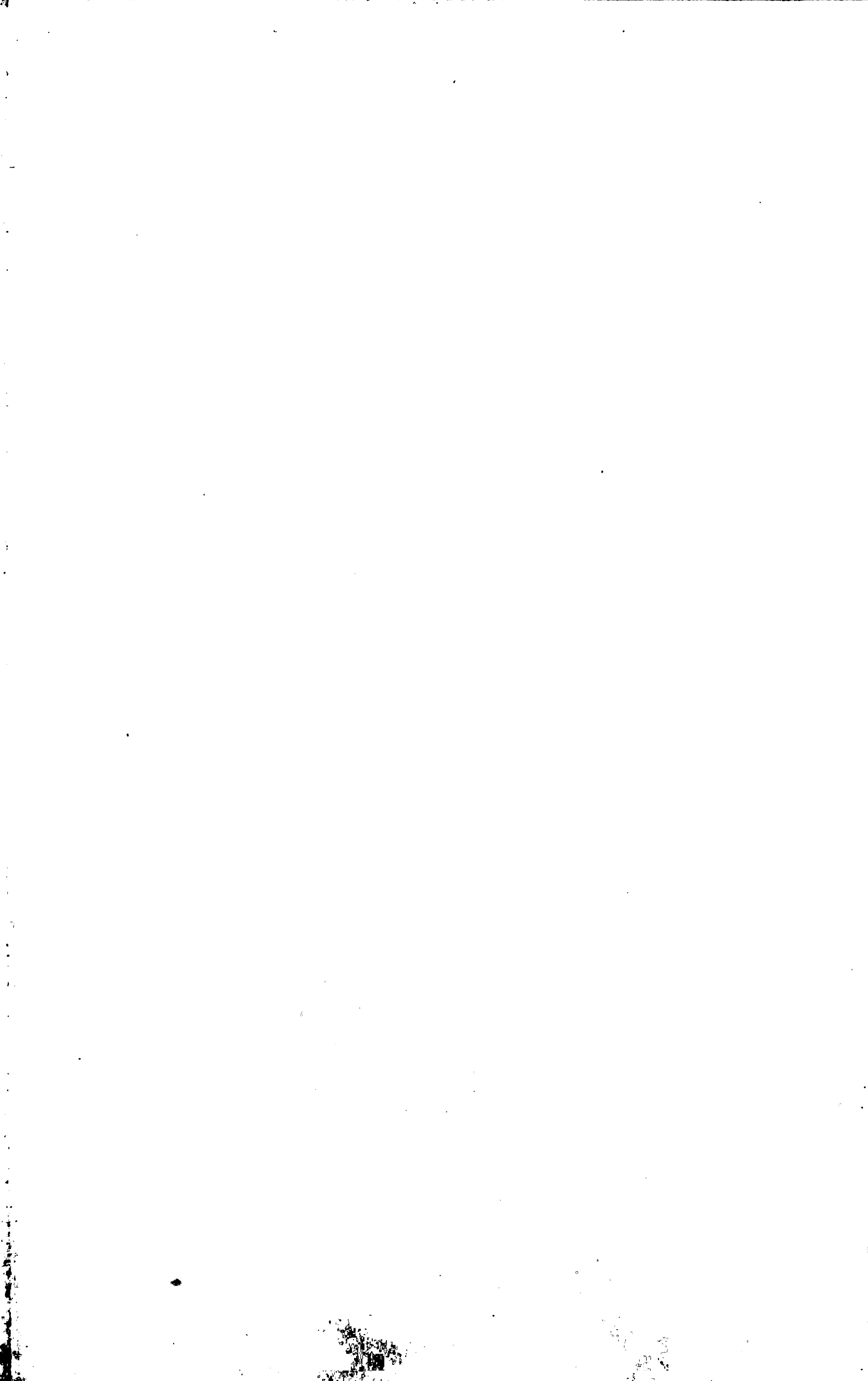
DK

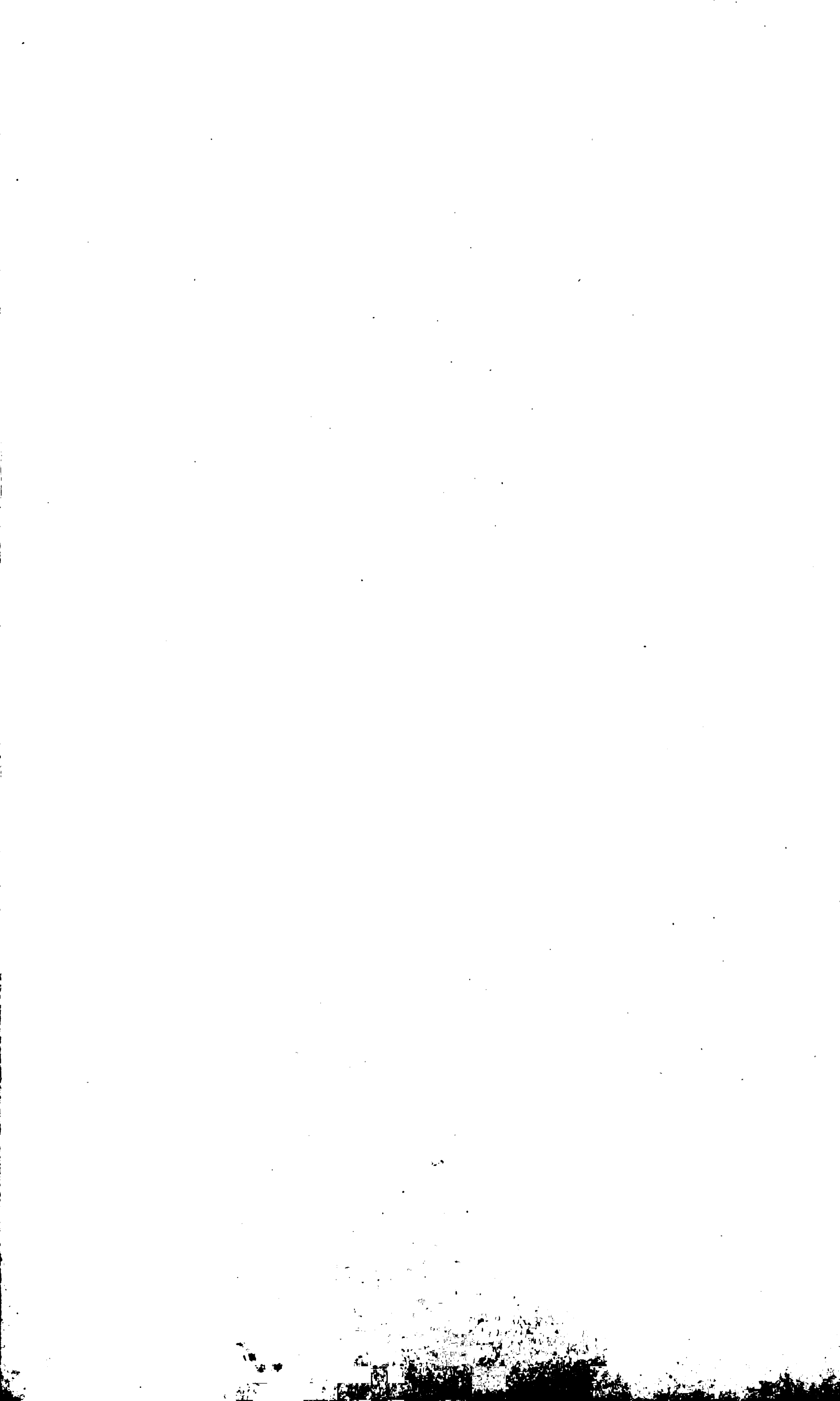
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Jacopo Ortis's sidste Breve.

Roman

af

Ugo Foscolo.

Af det Italienske oversat
og med en kort Skitse af Forfatterens Levnet ledsaget

af

G. A. Chr. B.

København.

Forlagt af Boghandler H. C. Bakke.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1843.

1852

Til Læseren.

Med Udgivelsen af disse Breve er det mit Ønske at oprette ubekjendt Dyd et Monument og hellige min eneste Vens Minde de Taarer, som jeg nu ikke tør græde over hans Grav. Og Du, o Læser, vil, haaber jeg, hvis Du ikke er en af dem, der af andre fordre et Heltemod, som de selv ikke ere i stand til, føle Deltagelse for en ulykkelig Yngling, der maaskje kan være Dig et Eksempel og en Trost.

Lorenzo Alderani.

Skitse af Forfatterens Levnet.

Forfatteren af den Roman, der her bydes i en dansk Oversættelse, den berømte italienske Digter og Prosaist Ugo Foscolo, nedstammer fra en gammel adelig Slægt. Hans Moder, en Grækerinde, fødte ham i Aaret 1773 ombord paa en venetiansk Fregat ikke langt fra Den Zante, hvor hans Fader var Gouvernør. Om hans Barndom er intet Nærmere bekjendt. Som Yngling studerede han ved Universitetet i Padua under udmærkede Lærere, under hvis Veiledning han fornemmelig gjorde et nøie Bekjendtskab med den klassiske Litteratur, et Studium, hvis Indflydelse er umiskjendelig i hans Skrifter. Hans aandelige Evner udvikledes tidlig. Allerede i sit tyvende Aar skrev han sit første Sørgespil Tieste (Tyestes), der gav Alfieri Anledning til den Yttring, at den unge Forfatter sikkert engang vilde overtræffe ham. I Aaret 1797 opførtes dette Stykke paa Teatret Santo Angelo i Benedig, og gjorde en saadan Lykke, at det gik ti Gange

efter hinanden over Scenen, en Begivenhed, der var uden
 Eksempel i det italienske Teaters Historie. Det har kun fire
 Personer og er vel ikke uden Fortjeneste men dog ikke
 stort mere end en Kopi af Alfieri og de Gamle, skønt
 det vel lader ane, hvilke Kræfter der, endnu raa, laa
 skjulte i den unge Digter. Denne reves snart ud af sin
 poetiske Verden og hensattes midt iblandt de daværende
 forviklede politiske Forhold. Han blev nemlig ansat som
 Sekretær hos den Gesandt, Venedig afsendte til Bona-
 parte for at redde Statens Uafhængighed. Bonaparte
 forraadte Venedig, og Foscolos tidligere Beundring for
 Marhundredets største Helt forvandlede efter Freden til
 Campo Formio til et glødende Had. Han begav sig
 til den cisalpinske Republik og gav sin Smerte Luft i
 de her foreliggende "Ultime lettere di Jacopo Ortis"
 (Jacopo Ortis's sidste Breve), der gjorde uhyre Sen-
 sation og kan betragtes som Italienernes første Original-
 roman. — Dog var det ikke alene med Pennen han
 kæmpede mod de fremmede Volds mænd men ogsaa med
 Sværdet. Han traadte ind i den første italienske Legion
 og bivaanede Genuas Beleiring (1799), under hvilken
 han skrev to af den italienske Litteraturs skønneste Dder.
 Da Napoleon senere (1801) kaldte den cisalpinske Repu-
 blik's Notabler til Lyon, skrev Foscolo paa sin Regerings
 Forlangende sin Tale til Kongressen i Lyon,

hvor i han kraftig og frimodig, i en Stil, der minder om Tacitus's, skildrer Fristatens ulykkelige Tilstand og langt fra, som tilfattet, at levere en Lovtale over Bonaparte, kun tildeler ham en meget betinget Ros. Denne mandige Selvstændigheds Sprog gjorde vel ingen Virkning, men henlede Italiens Opmærksomhed paa Nationaluafhængighedens Forsægt, der talte, hvor Alle tavse sitrede. Efter Slaget ved Marengo blev han staaende i den italienske Armé, indtil han i Maret 1805 blev beordret til Calais for at støde til den mod England bestemte Hær. Opflammet af et stedse heftigere Had til den franske Regjering, som hans Frihedskærlighed og uafhængige Anskuelser gjorde mere og mere mistænkelig, tog han senere sin Afskjed som Kaptein, vendte tilbage til Italien og udgav her sit berømte, kun af trehundrede Vers bestaaende, patriotisk = elegiske Digt "I Sepolcri" (Gravene). Senere beskæftigede han sig ogsaa en Tidlang med Arbejder i en ganske anden Retning, idet han (i Maren 1808 og 1809) udgav Montecuculis Værker. — En Mand af Foscolos Pirrelighed og Energi kunde, saameget mere som han levede i en høist bevæget Tid, vanskelig undgaa at komme i fjendtlig Berøring med sine Samtidige ogsaa i literær Henseende; navnlig gif hans tidligere venstabelige Forhold til Digteren Monti, i Anledning af en af denne, der var

temmelig ukyndig i Græst, udgiven maadelig Oversættelse af Homer i versi sciolti, over til et aabenbart Fjendskab. Allerede tidligere (i Aaret 1807) havde Foscolo udgivet et Brudstykke af en Oversættelse af Iliaden, og i sine Anmærkninger dertil givet at forstaa, at Monti i sin bebudede Oversættelse, paa Grund af sin Mangel paa Kjendskab til det græske Sprog, neppe vilde kunne levere noget Fortrinligt. Monti fuldendte imidlertid sin Oversættelse, paastod til Gjengæld, at de smukkeste Vers i "I Sepolcri" tilhørte ham, og saaledes opstod der et Brud imellem dem, hvilket maassje var saameget mere ulægeligt, som Monti som politisk Karakter var det modsatte af Foscolo, og navnlig i et Digt, fuldt af fad Smitger, tilsang sig Bonapartes Gunst. Monti, der var Professor i Litterærhistorien i Pavia, blev udnævnt til Kongeriget Italiens Historiograf, hvorpaa Foscolo erholdt det ledige Professorat og aabnede sine Forelæsninger med en af de kraftigste og mest frisindede Taler, der ere holdte i Italien. Denne i Mailand i Aaret 1809 i Trykken udfomne Tale har til Titel "Dell' origine e dell' uffizio della litteratura" (Om Litteraturens Oprindelse og Hverv). Den gjorde Napoleon bange, og bevirkede, at han ved et af disse Magtsprog, der saa ofte hos ham robede Despotismens Angst, pludselig ophævede Lærestolene i Litteratur ved de tre italienske Universiteter, og Foscolo

maatte efter to Maaneders Ansættelse forlade en Virkefreds, der vilde have givet ham Leilighed til ved sit begeistrende Ord at opflamme de italienske Unglingers Patriotisme. — I Aaret 1812 skrev Foscolo sit andet Sørgeespil Ajace (Ajaaks), der viser, hvad han vilde være bleven som Tragiker, hvis han udelukkende havde staaet ind i denne Retning. Stykket opførtes med det største Bifald; men farlige Hentydninger, som man deri troede at finde, bevirkede, at Forfatteren fik Ordre til at begive sig til Frankrig, hvor man lettere kunde have Die med ham. Denne Ordre fulgte han ikke bogstavelig, men gik til Florents, der dengang regnedes med til Frankrig. Under sit Ophold her udgav han en Oversættelse af Sternes berømte Sentimental Journey (Følksomme Reise), leverede fortrinlige Artikler til en bekjendt Journal Annali d'Italia og skrev sine tvende bidende, til dels ved deres Titler og Fylde af lærde Bemærkninger duperende, Satirer, den ene en foregIVEN Kommentar til Callimachus's Digt "Berenices Haar", og den anden et Værk under Titel af Didymi Clerici Minimi Hypercalypseos liber singularis, hvilke begge bære Vidnesbyrd om hans grundige klassiske Studier. — I Aaret 1814 begav han sig til Mailand, hvor han blev befordret til Major, men hvorfra han, da man havde sværetet ham hos Eugen, efter Napoleons Fald skulde have væ-

ret forvist, hvis ikke hans Ven General Pino havde vidst at redde ham. — Senere beskyldt for Deltagelse i en Sammensværgelse, der gik ud paa at jage Østerrigerne ud af Italien, gik han til Sveits, og dels af Sympati for de engelske Forhold, dels fordi han ikke i Sveits ansaa sig for aldeles sikker, tog han i Aaret 1815 til England, hvor han fandt en udmærket Modtagelse. Han skrev nu sit tredje Sørgespil Ricciarda, der værdig slutter sig til de tidligere. — I Aaret 1821 udkom hans Oversættelse af Iliadens tredje Bog og samme Aar hans paa Engelsk skrevne „Forsøg over Petrarca“, der erhvervede ham Navn som en af de skarpsindigste italienske Kritikere, en Berømmelse, der forøgedes ved hans (1826 udgivne) Discorso sul testo di Dante (Studier over Dantes Tekst). Tillige leverede han fortrinlige Artikler til de bekendteste engelske literære Tidender. — I det fremmede Land og de fremmede Omgivelser hængte han dog stedse med varm Kærlighed ved sit Fædreland, som han ikke mere skulde gjense: han døde i London den 10de September 1827 i en Alder af 54 Aar.

Foscolo var en marmorfast, catonisk Karakter. Hans ægte mandige Kraft, hans republikanske Grundfætninger, hans klassiske Dannelse, ja selv den evige Tvivl, der er uadskillelig fra en stor og stærk Sjæl,

gav hans hele Bæren og Virken et antikt Præg. Han var stedsse den samme i sit Liv som i sine Skrifter. Vi have set, at han ikke alene virkede med Lyren og Sværdet men ogsaa ved Veltalenhedens begeistrende Strøm. Et Maal stod ham bestandig for Die: det undertrykte Fædrelands Befrielse, Italiens Uafhængighed. Lykkelig var Foscolo aldrig, det kunde han ikke være; dertil var hans Sjæl for dybtfølende, hans Higen for ideal, Tiden for ussel og uheldsvanger; men Haabet om engang at se hint Maal opnaet kunde i hans tidligere Liv for nogle Dieblikke dulme hans patriotiske Smerte og fylde hans Sjæl med blide Sværmerier; senere svandt ogsaa dette Haab som et Fantom i Matten, og en vild Smerte leirede sig i hans Jnderste; men den lærte ham tillige at søge en dybere Trost i sin egen Barm, og vi feile neppe ved at antage, at den i hans senere Leveaar forklaredes til en mandig Resignation. — Foscolo var begavet med sjeldne Evner. Han er en af Italiens første Dramatikere og Lyrikere, fin og skarpsindig Kritiker, lærd Literator, kraftig og veltalende Profaiist; men, skønt stor i alle disse Retninger, var han endnu større som Menneske, størst som Italiener. Hans Feil ere uadskillige fra det sydlige, rast rullende Blods Lidenskabelighed; hans Dyder ere den afvungne; han vil altid nævnes blandt Ita-

VIII

liens største Mænd, og som en af dets ædleste og mandigste politiske Karakterer.

Uden her at gaa ind paa en krittisk Vurdering af Ortis's sidste Breves æstetiske Værd, deres historiske Sandhed, Forhold til Goethes Werther ic., vil jeg blot bemærke, at jeg til Oversættelsen kun har kunnet benytte Ghezzi's Udgave og en (af Censurens Rind betydelig bestaaren) Udgave i Mailand 1813, samt dermed sammenholdt den tydske Oversættelse af Lautsch, for hvilken, som det synes, den fortrinlige Londonerudgave er lagt til Grund, ligesom jeg og til denne Skitse fornemmelig har benyttet de i Lautsch's Oversættelse meddelte biografiske Notitser. — Brevene fingers, som man af de foran denne Skitse staaende Linier „Til Læseren“ vil se, at være udgivne af den Lorenzo, til hvem de ere stilede.

Oversætteren.

De Euganske Høie. 11te Okt. 1797.

Vort Fædrelands Opførelse er fuldbragt, Alt er tabt, og Livet vil, hvis det bliver os skjenket, kun levnes os til at begræde vore Ulykker og vor Skændsel. Mit Navn er paa Proskriptionslisten, det ved jeg: men vil Du, at jeg, for at frelse mig fra en Undertrykker, skal kaste mig i Armene paa en Forræder? Trøst min Moder! Overvunden af hendes Taarer har jeg adlydt og forladt Venedig for at undgaa de første og vildeste Forfølgelser. Skal jeg nu ogsaa maatte forlade denne min gamle Ensomhed, hvor jeg, uden at tabe mit ulykkelige Fædreland af Syne, endnu kunde haabe en Dags Fred! Du bringer mig til at gysse, Lorenzo! saa stort er da de Ulykkeliges Antal! Og vi, selv Italienerne, hælde til Topmaal paa Ulykken vore Hænder i Italieneres Blod! Mig gaa det som det vil! Siden jeg har opgivet Haabet for mit Fædreland og for mig, venter jeg rolig Fængsel og Død! Mit Liv skal idetmindste ikke falde i Fremmedes Hænder,

mit Navn skal i Stilhed begrædes af de saa Patrioter, som have delt vor Glendighed, og mine Ben skulle hvile i mine Fædres Jord.

13de Okt.

Jeg besværges Dig, Lorenzo; modsæt Dig ikke læn- gere! Jeg har besluttet ei at fjerne mig fra disse Hvie. Vel sandt at jeg havde lovet min Moder at flygte til et andet Land; men — jeg har ikke haft Mod dertil; og hun vil tilgive mig, haaber jeg. Fortjener dernæst dette Liv at bevares i Usfelhed og Landsflygtighed? O! hvormange af vore Medborgere ville ikke angrende sukke fjernt fra deres Hjem? thi hvad ville vi kunne vente andet end Trang og Foragt, eller i det høieste fortværig og ufrugtbar Medlidenhed, den eneste Trøst, som kul- tiverede Nationer tilbyde den landsflygtige Fremmede? Men hvor søge Fristed? I Italien, dette forhaanede Land, stedse Seirens Belønning? Hvorledes vil jeg, uden at græde af Harme, kunne have dem for Die, som have udplyndret os, forhaanet os, solgt os? Folkevædelæggere, benytte de sig af Friheden som Paverne af Korstogene. Ak! ofte naar jeg fortvivler om at kunne hevne mig, vilde jeg gjerne kunne jage mig en Kniv i Hjertet for at udgyde alt mit Blod under mit Fædrelands sidste Dødsraab.

Og hine Andre? De have købt os Trældom, idet

de ved Guld vandt tilbage hvad de taabelig og feigt tabte med Naaben. Ja jeg ligner i Sandhed en af disse Ulykkelige, der, ansete for Døde, blev levende begravede, og som senere, naar de kom til sig selv, befandt sig i Graven i Mørke og blandt Dødningeben, visse paa at leve, men fortvivlende om Livets blide Lys, og nødte til at dø blandt Gudsbespottelser og Hunger. Og hvorfor lade os se og føle Friheden for siden at fravryste os den for stedse, og det paa en vanærende Maade!

16de Okt.

Nu vel, lader os ikke tale mer derom! Stormen synes stillet; hvis Faren vender tilbage, saa vær forsikret om, at jeg skal søge ethvert Middel til at undgaa den. Forresten lever jeg rolig: rolig saa vidt jeg kan. Jeg ser ikke et Menneske: jeg streifer uophørlig om i Kampagnen; men, at jeg skal være oprigtig mod Dig, jeg grubler og pine. Send mig en Bog!

Hvorledes lever Lauretta? Staffels Pige! jeg forlod hende ude af sig selv. Skøn og ung endnu, har hun en endnu ikke uddannet Forstand og et Hjerte, der er ulykkelig, meget ulykkelig. Jeg har ikke elsket hende; men — det være nu Medlidenhed eller Erkjendtlighed for at hun valgte mig ene til Troster i hendes Tilstand og udøste i min Barm sin hele Sjæl, sine Bildfarelser, sine Lidelser — jeg havde gjerne gjort hende til mit hele Livs Led-

sagerinde! Skjebnen har ikke villet det, og det er saaledes bedst maaskje. Eugen elskede hende og døde i hendes Arme. Hendes Fader og Brødre have maattet forlade deres Fædreland, og denne stakkels Familie blev blottet for enhver menneskelig Hjælp, skaanet, — for at leve, Gud ved hvorledes — af Graad maaskje. Se her, o Frihed, har Du paa ny et Offer! Bed Du, at jeg skriver Dig til, o Lorenzo, hulkende som et Barn? Desværre! jeg har altid haft med slette Mennesker at gøre; og har jeg engang mødt et godt, har jeg altid maattet beklage ham. Levvel, levvel!

18de Okt.

Michele har bragt mig Plutarch, hvorfor jeg takker Dig. Han sagde mig, at Du med en anden Leilighed vilde sende mig en anden Bog; for Diebliffet har jeg nok. Med den guddommelige Plutarch vil jeg kunne trøste mig over Menneskehedens Forbrydelser og Glendigheder ved at vende mit Blik mod de saa Herlige; der ligesom Menneskeslægten's Primater rage frem over saa mange Aarhundreder og over saa mange Nationer. Jeg frygter forresten, at jeg, naar jeg afslæder dem den historiske Herlighed og Erbdigheden for Oldtiden, ikke vil kunne være synderlig tilfreds med de Gamle, de Nyere, eller mig selv — o! Menneskeslægt!

23de Okt.

Saa fremt det er mig givet nogensinde at haabe Fred, saa har jeg allerede fundet den, min Lorenzo! Præsten, Lægen, ja alle de ubekjendte Dødelige i denne lille Afkrog af Verden kjende mig fra Barnsben af og bære Godhed for mig. Endskønt jeg lever som en stakkels Flygtning, samle de sig alle om mig, som om de vilde tæmme et stolt og vildt Dyr. For Dieblicket lader jeg det gaa hen. Jeg har visseelig ikke fundet saameget Godt hos Menneskene, at jeg saaledes straks skulde kunne hengive mig til dem; men dette Tyrann-Liv, som gysrer og skælver hver Minut for at blive overklippet, synes mig en langsom, beskæmmende Dødskamp. Jeg sidder hos dem om Middagen under Platanen ved Kirken, og forelæser dem Lykurgs og Timoleons Levnetsbeskrivelser. I Søndags havde alle Bønderne flokket sig om mig, og omendskønt de ikke ganske forstod mig, hørte de dog gaabende til. Jeg tror, at Længselen efter at kjende og gjenfortælle de forgangne Tidens Historie er et Barn af vor Egenkærlighed, som gjerne gad skabe sig en Illusion og forlænge sig Livet ved at knytte os til Mennesker og Ting, der ei mere eksistere og, saa at sige, tilegne os dem. Indbildningskraften holder af at vanke om blandt Aarhundrederne og eie et andet Universum. Med hvilken Barme fortalte en gammel Bonde mig imorges de Præsters Levnetshistorie, der i hans Barndom vare

her i Landsbyen, beskrev mig de Ulykker, Jordskælvet afstedkom for 37 Aar siden og Oversflødighedens saavel som Hungerens Tider, idet han hvort Dieblig slap Traaden, optog den igjen og gjorde Undskyldninger for sin Ufesterrettelighed! Saaledes lykkes det mig at glemme, at jeg lever.

Jeg har havt et Besøg af Hr. T..., som Du lærte at kjende i Padua. Han sagde mig, at Du ofte har talt og iforgaars skrevet ham til om mig. Ogsaa han har trukket sig tilbage paa Landet for at undgaa Folkets første Næsen, hvorvel han, sandt at sige, kun meget lidt har blandet sig i de offentlige Anliggender. Jeg havde hørt ham omtale som en Mand af Dannelselse og stor Nætskaffenhed, Egenskaber, der før frygtedes, men nu ikke besiddes ustraffet. Han har et behageligt Bæsen, et aabent Fysionomi og Hjertet paa Tungen. Han havde en Anden med sig; jeg tror hans Datters Forlovede. Det er maaskje en brav og flink ung Mand; men hans Udvortes siger Intet. Godnat!

24de Okt.

Jeg har endelig engang faaet ham fat, denne lille Gæsthyb, der ødelagde vor Have, sønderskar og knækkede alt hvad han ikke kunde stjæle. Han sad i et Figentræ, jeg i Løvhytten: han knækkede skadesfro de endnu grønne Grene, fordi der ikke vare flere Frugter paa dem. Næppe

havde jeg ham fat, før han begyndte at skribe om Medlidenhed. Han bekjendte for mig, at han i flere Uger havde udøvet denne elendige Haandtering, fordi Gartners lille Broder havde for nogle Maaneder siden stjålet en Sæt Bønner fra hans Fader. „Dg din Fader lærer Dig til at stjæle?“ — „Tro mig, Herre, saaledes gøre de alle.“

Jeg slap ham, og idet jeg gik over Hækken, udbrød jeg: „Se der Samsundet en miniature! saaledes gøre de alle“!

26de Okt.

Jeg har seet hende, Lorenzo, denne guddommelige Pige, og jeg takker Dig derfor. Jeg fandt hende isærd med at male sit eget Portræt i Miniatur. Hun reiste sig, hilste, som om hun kjendte mig, og befalede en Tjener at kalde hendes Fader. „Han havde ikke gjort sig Haab om“, sagde hun til mig, „at De skulde være kommen; han er i Marken, og vil straks være her.“ En lille Pige løb om hende, og hviskede hende i Øret. „Det er Lorenzos Ven“, svarede Teresa hende, „ham, som Papa besøgte iforgaars.“ Imidlertid kom Hr. T... tilbage; han modtog mig venlig og takkede mig fordi jeg havde haft ham i Grindring. Teresa tog den Lille ved Haanden og gik ud. „De ser her hele min Familie“, sagde han, og pegte paa Døtrene, som gik ud af

Døren. Han betonedede, syntes mig, disse Ord, som om han vilde give mig at forstaa, at han havde mistet sin Kone. Jeg nævnede hende ikke. Vi passiarede en Stund. Da jeg var i Begreb med at sige Farvel, kom Teresa ind igjen. „Vi ere ikke ret langt fra hinanden“, sagde hun til mig; „De tilbringer, dog af og til en Aften med os!“

Jeg vendte hjem ret oprømt tilmode. Hvorledes? Er maaskje Synet af Skønheden nok til at søvndygsse hos os stakkels Dødelige alle Smarter? ja Du ser her for mig en Livskilde! den eneste tilbvisse, og hvo ved, maaskje ubeldsfranger. Men om jeg er forudbestemt til at leve i en bestandig Sjælslidelse, er det ei ganske et?

28de Okt.

Ti, ti! — der ere Dage, paa hvilke jeg ikke kan stole paa mig selv. En Djævel opflammer mig, driver mig, fortærer mig. Maaskje sætter jeg mig selv for høit; men det synes mig umuligt at vort Fædreland kan trædes saaledes under Fødder, saalænge der endnu er os et Liv tilbage. Hvad udrette vi ved Dag ud og Dag ind at leve og klage? Tal mig blot ikke mere derom, jeg besværges Dig. Ved at skildre mig vore saa store Ulykker, vil Du maaskje bebreide mig, at jeg lever her saa ørkesløs hen? og ser Du ikke, at Du kvæler mig med tusinde Pinsler? O! var Tyrannen kun en, og Trællene mindre

sløve, saa vilde min Haand være nok! Men den, som nu beskylder mig for Feighed, vilde da anklage mig for Forbrydelse, og den Bise selv vilde beklage hos mig — ikke den Modiges Plan — men den Ussindiges Masen! Hvad vil Du kunne udrette midt imellem tvende mægtige Nationer, som, svorne, vilde, evige Fiender, forene sig alene for at smedde os i Lænker, og som, hvor Magten Intet mer formaar, bedrage os, hin med Frihedens Enthusiasme, denne med Religions-Fanatisme, mens vi alle, fordærvede ved gammel Trældom og ny Tøilesløshed, sukke som usle Slaver, forraadte, beskæmmede og ikke vakte hverken ved Forræderiet eller Hungeren? Al, hvis jeg kunde, da vilde jeg begrave mit Hus, mine Kæreste og mig selv, for Intet at lade tilbage, som kunde gøre hine stolte af deres Almagt og min Trældom. Der vare Folkeslag, som for ikke at adlyde Romerne, disse Berdensrøvere, overgav til Ilden deres Huse, deres Kvinder og Børn og sig selv, og som under deres Fædrelands straalende Ruin og Uske begravede deres hellige — Selbstændighed.

1ste Novbr.

Jeg befinder mig vel, ret vel nu, som en Syg, der sover og ikke føler sine Smertter; og jeg tilbringer hele Dage i Huset hos Hr. T..., der elsker mig som sin Søn; jeg lader mig skuffe og denne Families tilsyn-

ladende Lykke synes mig virkelig og synes mig ogsaa min. Hvis dog blot ikke denne Forlovede var der; thi vel hader jeg intet Menneske, men der gives visse, som jeg blot kan taale at se i Fraastand. Hans Svigerfader holdt mig iastes en lang Lovtale over ham i Form af en Anbefaling: — retskaffen — punktlig — taalmodig! — og ikke videre? Jeg er tilfreds, han besad disse Egenskaber til Englesfuldkommenhed; — har han altid dette ufølsomme Hjerte og denne Magistermine, som aldrig besjæles hverken af Glædens Smil eller af Medlidenhedens blide Forstummen — saa er han i mine Dine et af disse Rosentræer uden Blomster, som bringe mig til at frygte Tornene! Hvad er Mennesket, dersom man alene giver ham i den kolde, beregnende Fornufts Bold? en Forbryder, en lav Forbryder. Forresten musicerer Doardo, spiller godt Skak, spiser, læser, sover, spadserer og det Alt med Uret i Haanden, og han taler aldrig med Emfase uden stedsse for at rose sit rige, udvalgte Bibliotek. Men naar han med denne Katederstemme gjentager for mig: rig og udvalgt, er jeg næsten nærved at hentygte ham det op i Dinene. Hvis de menneskelige Galskaber, der under Navn af Videnskaber og Lærdomme ere blevne skrevne og trykte gennem Aarhundreder og blandt alle Nationer, reduceredes til i det høieste et Tusind Bind — synes det mig at Men-

nestenes Egenkærlighed Intet skulde have at beklage sig over — dog, evig bort med disse lærde Afhandlinger!

Midlertidig har jeg paataget mig at opdrage Teresas lille Søster; jeg lærer hende at læse og skrive. Naar hun er hos mig, opklares mit Ansigt, mit Hjerte er gladere end nogensinde og jeg begaar tusinde Barne-
streger! Jeg ved ikke, hvori det ligger, — alle Børn holde af mig. Men denne lille Pige, hvor elskværdig! Blondt, lokket Haar, himmelblaa Dine, Kinder lig den friske Rose, fin Hud, lidt fyldig — synes hun en Gratsie paa fire Aar. Gid Du kunde se hende løbe mig imøde, klynge sig om mine Knæ, undsky mig naar jeg forfølger hende, nægte mig et Kys og Diebliffet efter uformodet heste sine smaa Læber paa min Mund. I dag var jeg stegen op i Toppen af et Træ for at nedplukke Frugt. Dette stakkels lille Bæsen strakte Armene mod mig, og stammende bad hun mig, at jeg for Guds Skyld ikke maatte falde ned.

Hvilket herligt Esteraar! Farvel Plutarch! Jeg bærer den altid tillukket under min Arm. Jeg har nu i tre Dage hver Morgen indsamlet en Kurv Vindrueer og Figener, som jeg har tildækket med Løv, har derpaa taget Veien langs med Maen, og i Villaen vaft hele Familien med Vinbøstfangen.

12te Novbr.

Igaar var det Fesdag og vi omplantede høitidelig Pinierne fra de nærliggende smaa Høie til Bjerget ligeoverfor Kirken. Min Fader søgte vel at opdyrke dette ufrugtbare lille Bjergstykke; men Cypresserne, han der plantede, have aldrig kunnet fæste Rodder og Pinierne ere endnu spæde. Hjulpen af nogle Bønder har jeg bekrandsset Toppen, hvorfra Vandet falder, med fem Popler, der beskygge den østlige Skraaning af et tæt Buskads, som allerførst vil blive hilset af Solen, naar den pragtfuld viser sig mellem Bjergenes Toppe. Og just igaar opvarmede Solen, mere skysri end sædvanlig, den af det hendsende Efteraars Taage stirnede Luft. Henimod Middag kom Bønderpigerne i deres Fesdragt og indflettede Smaasange og Udbringelse af Skaaler imellem deres Lege og Dandse. En af dem var en nygift Kone, en anden en af Bøndernes Datter eller Kæreste, og Du ved, at vore Bønder pleie ved Omplantningen at forvandle Møie til Lystighed, ifølge en fra Fader til Søn nedarvet Tro, at uden Driklegildets Fornøielser kunne Træerne ikke slaa kraftig Rod i den fremmede Jordbund. Imidlertid foregøglede jeg mig i en fjern Fremtid en lignende Efteraarsdag, naar jeg graahærdet slæber mig frem ved min Stol Skridt for Skridt og vederkvæger mig i Solens Straaler, saa fær for de Gamle, hilser, naar de komme fra Kirke, de krumbøiede Oldinge, mine fordums Lege-

kammerater i de Dage, da Ungdommens Kraft styrkede
 vore Lemmer, og glæder mig ved de rigtignok sene Frug-
 ter, som de af min Fader plantede Træer bære. Jeg
 fortæller da med sitrende Stemme vort simple Liv til
 mine og dine Børnebørn, eller til Teresas, som spørge
 om mig. Og naar saa mine kolde Ben sove under denne
 lille Lund, som da er tæt og skyggefuld, ville maaskje om
 Sommeraftenen i Lovets patetiske Maslen Landsbyens
 gamle Fædres Sul blande sig med de Bønner, som
 de, ved Vesperklokkens Toner, ville bede for den ret-
 skafne Mand, hvis Minde de ville overlevere til deres
 Børn. Og kommer saa engang den trætte Nicier for at
 afkole sig efter Sommerheden, vil han udbryde med Blik-
 ket paa min Grav: „Ham var det der opelskede denne
 gæstfri Skygge.“ O Illusioner! — og den, som intet
 Fædreland har, hvorledes kan han sige: „her eller der
 skal min Aste hvile?“

O! Lyffens Børn! enhver af dem var sikker
 Dog paa sin Grav; for Frankrigs Skyld end ei
 I nogen Egteseng kun Konen ligger.

20de Novbr.

Flere Gange har jeg begyndt dette Brev; men med
 Skrivningen gik det langsomt fra Haanden; det smukke
 Veir, mit Løfte at indfinde mig punktlig i Billaen og
 saa Ensomheden — Du smiler? — I forgårs og igaar

vaagnede jeg med det Forsæt at skrive Dig til, og uden at vide det — var jeg alt ude af Huset.

Det regner, det hagler og lyner: jeg faar at finde mig i Nødvendigheden og benytte denne Skærsildsday til at skrive Dig til. En 6, 7 Dage efter hverandre ere gaaede med paa en Lysttur. Jeg har seet Naturen skønnere end nogensinde. Teresa, hendes Fader, Odoardo, den lille Isabellina og jeg begav os hen at se Petrarca's Hus i Arquà. Arquà ligger, som Du ved, 4-Milier fra min Bolig; men for at forkorte Reisen lagde vi Veien over den steile Del af Bjerget. Den skønneste Høstdag brød neppe endnu frem. Det syntes, som om Natten, fulgt af Mørket og Stjernerne, flygtede for Solen, som i sin uendelige Glæde brød frem af Østens Skyer, ligesom om den var en Betvinger af Universet, og Universet smilede: de gyldne og i tusind Farver spillende Skyer steg op paa Himmelhvælvingen, som, ganske skyfri, syntes ligesom at aabne sig for at udøse over de Dødelige Guddommens Betsignelser. Jeg hilsede ved hvert Skridt Blomsternes og Urternes Familie, der lidt efter lidt bevægede deres Hoveder, som vare bøiede af Nimsfrosken. Træerne bragte, sagte bevægede, de gjennemsigtige Dugdraaber til at funkle i Sollyset, mens Morgenvindene viftede den overflødige Røde bort fra Planterne. Du skulde have hørt denne høitidelige Harmoni, der spredte sig forvirret ud iblandt Skovene, Fuglene, Kvæget, Bæk-

lene og Menneskenes Møie, og imidlertid duftede Luften, parfumeret af de Udaandinger, som Jorden, jublende af Lyst, fra Dalene og Bjergene opsendte mod Solen, Naturens vigtigere Tjener. Jeg beklager den Ulykkelige, der kan' vaagne stum, kold, og skue saamange Belgjerninger, uden at hans Døie vædes af Erkjendtlighedens Taarer. Da saae jeg Teresa i hendes Yndigheders skønneste Fylde. Hendes Ansigt, fordetmeste overskygget af en blid Melankoli, besjæledes af en ren, levende Glæde, som kom fra Hjertet; hendes Stemme forstummede, hendes store sorte Døie, først aabnet i Henrykkelse, vædedes umærkelig lidt efter lidt; hendes hele Væsen syntes hensmeltet i Kampagnens Skønhed. Under saa stor en Fylde af Følelser aabne Sjælene sig for at udgyde dem i en Andens Barm: hun vendte sig til Odoardo. Evige Gud! han syntes at gaa famlende blandt Nattens Mørke eller i Drøener, forladte af Naturens Belsignelse. Hun forlod ham straks, lænede sig paa min Arm og sagde — dog, Lorenzo, hvormeget jeg end anstrenger mig for at fortsætte, maa jeg dog tie. Dersom jeg vilde kunne male Dig hendes Udtale, hendes Gestus, det Melodiske i hendes Stemme, hendes himmelske Ansigt, eller blot gjentage Dig hendes Ord uden at forandre eller omsætte nogen Stavelse, — visseelig, Du vilde være mig taknemmelig; — men jeg kan det ikke, og er utilfreds med mig selv. Hvi kopiere ufuldkomment et uesterligneligt Maleri, hvis

Hy alene gør mere Indtryk end din elendige Kopi? Og forekommer jeg Dig ikke lig de Digtere, der have oversat Homer, naar Du ser at jeg med al min Anstrengelse dog kun kan fortynde den Begeistring, som opflammer mig, og opløse den i en mat Ordstrøm?

Jeg er træt, Lorenzo; Resten af min Fortælling imorgen. Stormen raser; dog vil jeg prøve, hvordan Veien er, og bringe Teresa din Hilsen.

Bed Gud! — jeg maa fortsætte Brevet: foran Døren er en Vandpyt, der forhindrer mig i at komme ud: jeg vilde ved et Spring kunde komme over, og saa? Regnen ophører ikke: det er over Middag, ja der mangle kun saa Timer i Natten, som truer med Verdens Ende. I dag er det en spildt Dag, o Teresa!

„Jeg er ikke lykkelig!“ sagde hun til mig; og med dette Ord sønderrev hun mit Hjerte. Jeg gik ved hendes Side i dyb Tavshed. Odoardo sluttede sig til hendes Fader; de gik foran os og passiarede. Den lille Isabella kom bagefter paa Gartnerens Arm. „Jeg er ikke lykkelig!“ — jeg havde fattet den hele skrækkelige Betydning af disse Ord, og min Sjæl gysede ved at se for mig det Offer, der skulde bringes Fordomme og Interesse. Teresa forandrede Stemme, da hun bemærkede min Tavshed, og forsøgte at smile: „En eller anden lær Grindring...?“ sagde hun til mig — men slog straks Dinene ned. Jeg vovede ikke at svare.

Vi vare allerede nær ved Arquà og idet vi steg ned ad den urterige Skraaning, borttaagede og forsvandt Landskaberne, som kort isorveien saas spredte ud i de underliggende Dale. Vi befandt os endelig i en Allé, omgiven paa den ene Side af Popler, som skælvende lod falde paa vore Hoveder de guleste Blade, og beskygget paa den anden Side af særdeles høie Ege, som ved deres tavse Dunkelhed dannede en Kontrast til Poplernes yndige Grønne. Hist og her vare de to modsatte Trærækker forenede ved adskillige Grene af vitis silvatica, hvilke ved deres Krumninger dannede lige saa mange af Morgenvinden blidt bevægede Fæston'er. Teresa standsede og kastede et Blik om sig, idet hun udbrød: „O! hvor ofte har jeg ikke udhvilet mig paa dette Græs og under disse Eges friske Skygger; jeg kom her ofte sidste Sommer med min Moder.“ Hun tav, vendte om og sagde, at hun vilde vente paa den lille Isabellina, som havde fjernet sig et Stykke fra os; men jeg nærede nogen Mistanke om, at hun havde forladt mig for at skjule de Taarer, som vædede hendes Dine, og som hun maaskje ikke mere kunde holde tilbage. „Men hvorfor“, sagde jeg til hende, „hvorfor er Deres Moder ikke her?“ — „Hun har allerede i flere Uger levet i Padua hos sin Søster; hun lever der adskilt fra os maaskje for stedse! Min Fader elskede hende; men fra den Tid af, at han har fast besluttet at give mig en Mand, jeg ikke kan elske, er

Enighedens forsvunden af vor Familie. Efterat min stafs-
 fels Moder forgjæves havde modsat sig dette Giftermaal,
 fjernede hun sig for ikke at bidrage til min uundgaalige
 Ulykke. Jeg er imidlertid forladt af Alle! Jeg har givet
 min Fader mit Ord, og jeg vil ikke være ham ulydig —
 men, hvad der smerter mig endnu mere er, at Baandet
 i vor Familie for min Skyld skal være løst; dog —
 Saalmodighed!" og ved disse Ord strømmede Taarerne
 hende fra Dinene. „Tilgiv“, lagde hun til, „at det er
 mig en Nødvendighed at udøse dette mit ængstede Hjerte!
 Jeg kan hverken skrive til min Moder eller faa Brev
 fra hende. Min Fader, stolt og haardnakket i sine Be-
 stemmelser, vil ikke høre hende nævne; han gjentager uop-
 hørlig for mig, at hun er min og hans bitreste Fjende.
 Vel føler jeg, at jeg ikke elsker, aldrig vil kunne elske
 denne min Forlovede, med hvem det allerede er bestemt ...“
 — forestil Dig, o Lorenzo, min Tilstand i dette Die-
 blif. Jeg vidste hverken at trøste hende eller svare hende
 eller raade hende. „For Guds Skyld“, gjentog hun,
 „bliv ikke nedslaaet, jeg besværges Dem: jeg har stølet
 paa Dem; Trangen til at finde En, der var istand til
 at beklage mig — en Sympati — jeg har kun Dem
 ene.“ — O Du Engel! ja, ja! gid jeg kunde evig græde
 istedetfor Dig og saaledes astorre dine Taarer! dette mit
 usle Liv er dit, ganske dit! jeg helliger Dig det; jeg
 helliger din Ulykke det!

Stormegen Ulykke, min Lorenzo, i en eneste Familie! Du vil have bemærket Haardnakketthed hos Hr. T..., der ellers er en særdeles herlig Mand. Han elsker inderlig sin Datter; ofte udtømmer han sig i Lovtaler over hende og betragter hende med Velbehag; og dog holder han hende Kniven paa Struben. Teresa fortalte mig for nogle Dage siden, hvorledes han, begavet med en brændende Sjæl, lever som et bestandigt Bytte for ulykkelige Lidenskaber; tilkort i sine huslige Omstændigheder paa Grund af for store Udgifter, forfulgt af disse Mennesker, som i Revolutioner grunde deres egen Lykke paa andres Undergang, og skælvende paa sine Børns Vegne, tror han at ophjælpe sin Forsatning ved at besvogle sig med en forstandig og rig Mand med Udsigt til en betydelig Arv — maaskje ogsaa, o Lorenzo! af et vist Hovmod! ja jeg turde vedde hundrede mod en, at han ikke vilde give sin Datter til en Person, der ikke var istand til paa det nøiagtigste at dokumentere sin Adel: „den, der fødes Adelig, dør Adelig.“ Saameget mer betragter han sin Kones Modstand som en Krænkelser af sin egen Autoritet, og denne Gnevoldsfølelse gør ham endnu ubøieligere. Alligevel har han et godt Hjerte; og dette hans aabne Ansigt og den Omstændighed, at han altid færtegner Datteren og undertiden beklager hende i Stilhed, viser, at han sukende bemærker denne stakkels Piges smertelige Resignation, men — Og

derfor gad jeg, naar jeg ser Menneskene, ligesom drevne af et Fatum, opsøge Ulykkerne med Lygten, naar jeg ser dem vaage, svæde, græde, for at skabe sig dem ret smertefulde, evige, sønderknuse mig Hjernen, af Frygt for at en lignende Fristelse kunde fare mig i Hovedet.

Jeg forlader Dig, o Lorenzo! Michele kalder mig til Middagsbordet: jeg vil benytte enkelte Dieblikke til at vende tilbage til mit Brev.

Det flette Veir er hørt op, og det er den skønneste Eftermiddag, man kan ønske sig. Solen gennemtrænger endelig Skyerne og trøster den sorgende Natur ved at uddrykke sine Straaler over den. Jeg skriver til Dig ligeoversfor Balkonen, hvorfra jeg ser det evige Lys tabe sig lidt efter lidt i Horisontens yderste Rand, der staar i en Rue. Luften er rolig, og Landskabet synes, skønt oversvømmet af Vandet, kun bekrandsat af allerede afbladede Træer og bedækket af visnede Urter, endnu livligere end før Uveiret. Saaledes, o Lorenzo, afryster den Ulykkelige sine mørke Betymringer ved det mindste Glimt af Haab, og skuffer sin mørke Skjebne med Glæder, for hvilke han var ganske ufølsom i den blinde Lykkes Skød. Dagen svigter mig nu; jeg hører Aftenklokken; jeg maa da nu endelig gøre en Ende paa min Beretning.

Vi fortsatte vor korte Udflugt til vi saae hvidne i
det Fjerne den Hytte, der engang busede

Den Store, for hvis Ry vor Jord er lille,
Som hæved Laura her til himmelsk Hæder.

Jeg nærmede mig til det, som om jeg var i Begreb
med at nedkaste mig paa mine Fædres Grave, og som
en af disse Præster, der tavse og andagtsfulde bankede
om i de af Guderne beboede Lunde.

Denne store Italieners hellige Bolig staar falde-
færdig paa Grund af dens Irreligiositet, som besidder
en saa stor Skat. Vandringsmanden vil forgjeves kom-
me fra fjerne Lande for at opsøge med andagtsfuld Be-
undring den Hytte, der endnu gjenlyder af Petrarcas
himmelske Sange. Istedetfor vil han maatte give sine Taarer
frit Løb paa en Dynge Ruiner, bedækket med Nelder og
vildtvorende Urter, blandt hvilke den ensomme Ræv har
redet sit Leie. O! Italien! forson dine Stores Skygger!
O! jeg erindrer mig dybt sukkende Torquato Tassos
sidste Ord. Efter at have levet 47 Aar iblandt Hoffel-
kenes Spotterier, de Halvlærdes Kjedsommelighed og Fyr-
sternes Hormod, snart kastet i Fængsel, snart omflakkende
og altid melankolsk, syg, trængende — laa han endelig
paa Dødsleiet og skrev, idet han udaandede det sidste
Suf: „Jeg beklager mig ikke over Skjebnens
Haardhed, for ikke at sige over Menneskenes
Utafnemmelighed, der have villet nyde den

Triumf at lægge mig som en Tigger i Graven." O! min Lorenzo! disse Ord gjenlyde altid i mit Hjerte, og det synes mig som jeg kjender den, der engang i Døden vil komme til at gjentage dem.

Imidlertid reciterede jeg i en Stemning, der ganske var Kærlighed og Harmoni, Kantsonen: „Klare, friske, milde Blande“, og den anden: „Fra Bjerg til Bjerg, fra Tanke og til Tanke“; og Sonetten: „O! Amor! stands og lad os se vor Hæder“; og andre af disse guddommelige Sange, som min overvældede Hukommelse dog vidste at tilføre mit Hjerte.

Teresa og hendes Fader vare gaaede bort tilligemed Odoardo, som vilde gjennemse Regnskabet hos en Forvalter paa et Gods, som han har her i Egnen. Jeg har senere faaet at vide, at han er i Begreb med at reise til Rom paa Grund af en Fætters Død, og at han ikke vil kunne gøre sig hastig færdig der, da de andre Slægtninge have bemægtiget sig den Afsødes Eiendomme og Sagen vil blive at afgøre af Domstolene. Da de vendte tilbage, bevertede den ærlige Bondefamilie os med Frokost, hvorpaa vi tiltraadte Hjemvandringen. Farvel, Farvel! Jeg vilde kunne fortælle Dig meget Andet, men, sandt at sige, skriver jeg med Ulyst. Endnu et. Jeg glemte at sige Dig, at Odoardo paa Tilbageveien gik Side om Side med Teresa og talte længe med hende, som om han trængte ind paa hende og med en hovmeste-

rerende Mine. Af nogle enkelte Ord, som jeg tilfældigvis hørte, formöder jeg, at han pinte hende for til enhver Pris at faa at vide, hvorom vi talte. Heraf ser Du, at jeg bør gøre mine Visiter sjeldnere, idetmindste indtil han er reist.

God Nat, Lorenzo! Gjem dette Brev! Naar Odoardo fører al min Lykke bort med sig, naar jeg aldrig mere skal se Teresa, og hendes lille aabenhjertige Søster ikke længer spøger paa mine Knæ, i disse Kjedsomhedens Dage, da selve Smerten bliver En lær, ville vi, henstrakte paa Skrænten, der beskuer Arquàs Ensomhed, atter gjennemlæse disse Erindringer i den Time, i hvilken Dagen svinder hen. Erindringen om, at Teresa har været vor Veninde, vil aftenre vore Taarer. Lader os samle os en Skat af taknemmelige og blide Følelser, som i alle de Sorgens og Forfølgelsens Aar, der maa skje endnu forestaa os, kunne gjenopvække hos os Erindringen om, at vi ikke altid have levet i Smerten.

22de Novbr.

Kun tre Dage, og Odoardo, hvilket vil sige meget, er her ikke mer. Teresas Fader ledsager ham til Grændsen. Han havde ladet sig forstaa med, at han vilde bedet mig gøre denne korte Udflugt med ham; men jeg har betakket mig, da jeg absolut maa bort: jeg gaar til Padua. Jeg bør ikke misbruge Hr. T...s Venskab

og Tillid. „Hold mine Døtre med godt Selskab!“ sagde han til mig imorges. Jeg tror han anser mig for en Sokrates — mig? og med denne englelige Skabning, født til at elske og elskes? og dog saa beklagelsesværdig! og jeg er jo altid i fuldkommen Harmoni med de Ulykkelige, fordi jeg virkelig hos den Lykkelige finder noget Slet, jeg ved ikke hvad.

Jeg ved ikke hvorledes han kan undgaa at bemærke min Forvirring og Stammen, naar jeg taler om hans Datter; jeg skifter Farve og staar som Forbryderen for Dommeren. I et saadant Dieblif hensalder jeg i visse Betragtninger og vilde kunne fristes til at forbande Himlen ved at se hos denne Mand saamange udmærkede Egenskaber, alle fordærvede af hans Fordomme og af en blind Forudbestemmelse, som engang ville bringe ham til at udgyde bitre Taarer. Imidlertid henflæber jeg saaledes mine Dage i Klager over mine egne og Andres Ulykker.

Og dog er jeg kjed af dette — ofte udler jeg mig selv, at dette Hjerte bogstavelig talt ikke kan taale et Dieblifs, et eneste Dieblifs No. Naar det kun altid maa være i Oprør, er det det ligegyldigt, om Vindene ere med eller imod. Hvor Glæden mangler det, tager det straks sin Tilflugt til Smerten. Igaar kom Odoardo og tilbageleverede mig en Jagtflint, som jeg havde laant ham, og tillige for at tage Afskjed med mig; jeg kunde

ikke se ham gaa bort uden at kaste mig om hans Hals, omendskønt jeg egentlig burde have efterlignet hans Lige-gyldighed. Jeg ved ikke hvad Navn I vise give den, der altfor hurtig følger sit Hjertes Tilskyndelser; han er vistnok ingen Helt; men er han derfor en Kujon? De, der behandle de Lidenskabelige som Syge, ligne den Læge, der kaldte en Syg en Daare, blot fordi han var betaget af Feberen. Saaledes hører jeg de Rige dadle Fattigdommen, ene af den Grund, at den ikke er rig. Mig forekommer derfor Alt som Skin; Intet Meelt, Intet. Da Menneskene ikke ved sig selv kunne erhverve egen og Andres Afgtelse, søge de at hæve sig, idet de sammenligne Feil, som de hændelsesvis ikke have, med dem, som deres Næste har. Men den, der ikke beruser sig, fordi han har en naturlig Modbydelighed for Vin, fortjener han Navn af ædruelig?

O du, som disputerer rolig om Lidenskaberne: hvis ikke dine kolde Hænder fandt koldt Alt, hvad de berøre; hvis Alt, hvad der trænger ind i dit Ishjerte, ikke straks ignedes: tror du da, at du vilde være saa pralerisk med din ny Filosofi? nu, hvor kan du da snakke om Ting, du ikke kjender?

Lad de vise kun for mig bramme med en ufrugtbar Apati! Jeg har læst allerede for længere siden, jeg ved ikke i hvilken Digter, at deres Dyd er en Ismasse, som trækker Alt til sig og stivner Alt, hvad der

nærmer sig den. Ikke engang Gud forbliver altid i sin majestætiske Ro; men han indhyller sig i Nordenvindene og farer frem i Stormene.

27de Novbr.

Odoardo er reist og jeg tager bort, naar Teresas Fader er kommen tilbage. Levvel!

3die Decbr.

Imorges gik jeg tidlig til Villaen og var allerede nærved Hr T...’s Hus, da en fjern Harpeklang bragte mig til at standse. O! jeg føler mit Hjerte banke af Lyst, og al den Bellyst gennemstrømmer mig, som hine Toner dengang indgød mig. Det var Teresa — Hvor kan jeg tænke mig Dig, o himmelske Pige! og fremmane Dig for mig i hele din Skønhed uden Fortvivlelse i Hjertet? Desværre! Du begynder at smage de første Drag af Livets bitre Kalk, og jeg skal med disse mine Dine se Dig ulykkelig og ikke kunne lindre din Smerte uden ved min Graad! Jeg selv maa af Medlidenhed raade Dig til at gøre Dig fortrolig med din Ulykke.

Det er vist, at jeg vil hverken kunne bekræfte eller nægte for mig selv, at jeg elsker hende; men dersom nogen sinde, dersom nogen sinde...! — i Sandhed kun med en Kærlighed, der er ude af Stand til en eneste Tanke... — Gud er mit Bidne!

Jeg stod der stirrende, Dine, Dren, alle Sandser spændte; jeg stod som fortryllet paa dette Sted, hvor intet Menneſkes Blik vilde nødt mig til at rødme over min Henrykkelse. Sæt Dig nu ind i mine Følelser; da jeg hørte Teresa synge diſſe Emaastrofer af Sappho, overſatte af mig ſaa godt ſom det vilde gaa, tilligemed de to andre Oder, eneste Levninger af hin elſkovsſyge Piges Digte, udødelig ſom Muſerne. Med et Spring fandt jeg Teresa i hendes Kabinet paa den ſamme Stol, hvor jeg ſaae hende den første Dag, da hun var iſærd med at male ſit eget Portræt. Hun var i hvid Morgendragt; den rige Fylde af hendes blonde, Skuldrene og Barmen ombolgende Lokker, hendes guddommelige, i Glæde ſvømmende Dine, den milde over hendes Naſyn udbredte Smægten, hendes Roſenarm, hendes Fod, hendes blødt modulerede Fingre — Alt var Harmoni; og jeg følte en ny Belyſt ved at betragte hende. Omendſkønt Teresa syntes forvirret ved uformodet at bemærke en Mand, ſom ſaae hende ſaaledes i Negligé, og jeg ſelv begyndte at bebreide mig Paatrængenhed og Uartighed: fortsatte hun dog ſit Epil, og jeg banlyſte hvert andet Ønſke end det at tilbede hende og høre hende. Jeg kan ikke ſige Dig, min Kære, i hvilken Tilſtand jeg da var; det ved jeg, at jeg ikke mer følte Bægten af dette Jordealiv.

Hun reiſte ſig ſmilende og forlod mig. Da kom

jeg lidt efter lidt til mig selv igjen: jeg støttede mit Hoved paa hendes Harpe og mit Ansigt vædedes af Taarer — o! jeg følte mig noget lettet.

Padua. 7de Decbr.

Jeg ved ikke ret, men jeg tror Du har taget mig paa Ordet og bestræbt Dig af alle Kræfter for at drive mig ud af min-blide Indgetøgenhed. Igaar kom Michel for at underrette mig fra min Moder om, at der var sørget for Bopæl til mig i Padua, hvor jeg engang havde sagt (jeg erindrer mig det neppe engang) at ville begive mig hen ved Universitetets Gjenaabning. Vel er det sandt, at jeg havde lovet at begive mig derhen, og jeg har skrevet Dig til derom; men jeg ventede Hr. T... der endnu ikke er vendt tilbage. Jeg har forresten gjort vel i straks at følge denne Opfordring, og jeg har forladt mine Høie uden at sige nogen levende Sjæl Besked. Ellers vilde jeg uagtet dine Formaninger og mine Forsætter ikke være kommen bort; og, jeg tilstaar det, jeg føler noget vist Bittert i Hjertet, og ofte paakommer mig Fristelse til at vende tilbage — dog, for at bryde af, Du ser mig nu i Padua, og nærved at blive en mægtig Lærd, for at Du ikke skal forepræle mig, at jeg taber mig i Naragtigheder. Se forresten til, at Du ikke modsætter Dig mig, naar jeg faar Lyst til at drage bort herfra; thi Du ved jo, at jeg af Naturen er alde-

les uskiftet til visse Ting, naar det kommer an paa at leve et saadant Liv, som Studierne fordre, paa min Nødheds og min fri Mands Bekostning, eller sig kun, jeg tilgiver Dig det, paa mine Luners. Tak imidlertid min Moder, og søg, for at formindste hendes Misfornøielse, at lade hende skimte, at det Hele kommer fra Dig, at jeg sikkert ikke vil forblive her mer end en Maaned eller lidt længere.

11te Decbr.

Jeg har gjort Bekjendtskab med Patricieren M... 's Kone, som forlader Venedigs Tummel og sin ligegyldige Gemal for at adsprede sig Størstedelen af Aaret i Padua. Skade, at hendes ungdommelige Skønhed allerede har mistet denne blufærdige Naivitet, der ene udbreder Gratsie og Kærlighed. Fuldkommen hjemme i kvindelig Kofetteri, søger hun kun at behage for at erobre; saaledes forekommer det idetmindste mig. Dog, hvem ved! Hun gør af mit Selskab, hvisker ofte halvvoit med mig, og smiler, naar jeg roser hende, hvilket jeg gør saameget oftere, som hun ikke lig de Andre finder Behag i denne Ambrosie af taabeligt Snak, som kaldes beaux mots og Bittigheder, altid Tegn paa et af Naturen slet Gemyt.

Det være Dig nok at vide, at hun i Aftes rykkede sin Stol hen til min, talte med mig om nogle af mine Digte, og efterat vi lidt efter, lidt vare komne ind i en

Passiar om flige Ubetydeligheder, kom jeg, jeg ved ikke hvorledes, til at nævne en vis Bog, som hun bad mig om at laane hende. Jeg lovede at bringe hende den denne Morgen: Levvel — Timen nærmer sig.

Kl. 2.

Tjeneren anviste mig et Kabinet, hvor jeg neppe var traadt ind, førend der kom mig en Dame imøde paa omtrent 35 Aar, smukt klædt, og som jeg aldrig vilde have antaget for en Kammerjomfru, hvis hun ikke selv havde robet sig som saadan ved de Ord: at hendes Frue endnu var i Seng, men stod i Diebliffet op. Lyden af en Klokke kaldte hende ind i Siderærelset, hvor Gudindens Leie var, medens jeg blev tilbage og varmede mig ved Kaminen, betragtede snart en Danae, der var malet paa Loftet, snart de Kobberstik, hvormed Bæggene vare ganske skjulte, snart nogle franske Romaner, der laa hist og her. Imidlertid blev Døren aabnet, Rærelset fyldtes med Bellugt af tusinde Kvintessenser, og jeg saae Fruen ganske fælen, frisk som Morgenduggen, træde hurtig ind, ligesom stivnet af Kulde, og skodesløst slænge sig i en Lænestol, som Kammerjomfruen satte til hende nær ved Kaminen. Hun hilfede mig mere med Blik end med Bævgelser og spurgte mig smilende om jeg havde glemt mit Løfte. Jeg rakte hende Bogen, idet jeg med Forundring bemærkede, at hun kun var iført et langt, tyndt

Gevandt, som, da det ikke var sammensæstet, næsten berørte Tæppet og lod Skuldrene og Barmen blottede, der vellystig kun var beskyttet af en glindsende hvid Pelskrave, hvori hun havde indhyllet sig. Hendes Haar røbede, skønt samlede af en Kam, dog den nylige Svov; nogle Lokker vølgede dels om Halsen, dels ned paa Barmen, som om de smaa blændende sorte Striber skulde tjene det uerfarne Die til Beviiser; andre faldt ned over Panden og kom hende i Dinene; hun hævede Fingrene for at stryge dem tilside, og undertiden for at samle dem og ordne dem bedre under Kammen, og viste paa denne Maade, maaskje uden at vide det, den hvideste og rundeste Arm, ubedækket af Gevandt, der ved Haandens Bevægelse sank ned indtil over Albuen. Hvilende paa en lille Trone af Puder vendte hun sig med Velbehag til sin lille Skødehund, der nærmede sig hende, løb frem og tilbage, frummede Ryg, rystede Øren og logrede med Halen. Jeg satte mig ved hendes Side paa en Stol, der var hensat der af Kammerjomfruen, som igjen var gaaet bort. Den lille logrende Skabning gævede, og idet den, som med Hensigt, med Poterne sled i Gevandtets Pinninger og bragte dem i Morden, blottede den en nydelig lille lysrød Silke-Tøffel, og saa en lille Fod, o Lorenzo, lig den, Albano vilde give en Gratsie, der stiger op af Badet. O! at Du havde som jeg seet Teresa i samme Stilling ved Kaminen; hun var ogsaa neppe kom-

men af Sengen, var ogsaa i Negligé, just saaledes; — naar jeg gjenkalder mig hin lykkelige Morgen, erindrer jeg mig, at jeg ikke vilde vovet at indaande Luften, som omgav hende, og at alle, alle mine Tanker forenedes, beundrende og ængstlige, kun i at tilbede hende — og sikkert var det en velvillig Genius, der fremtryllede mig Teresa's Billede; thi jeg ved ikke hvorledes jeg ellers skulde haft Kraft til med et tilbageholdt Smil at betragte Hunden og den Skønne, igjen Hunden og saa Tæppet, hvor den skønne Fod havde hvilet; men den skønne Fod var imidlertid forsvunden. Jeg reiste mig, bad om Tilgivelse for at være kommen til ubeleilig Tid, og forlod hende ligesom noget fortrydelig —; thi fra oprømt og høflig anstillede hun sig lidt knibst — videre ved jeg ikke. Da jeg befandt mig ene, sagde mig min Forstand, der er i bestandig Strid med mit Hjerte: „Ulykkelige! frygt alene for den Skønhed, i hvilken der ligger noget Himmelsk! Tag din Beslutning og drag ikke dine Læber tilbage fra den Modgift, Skjebnen rækker Dig!“ Jeg priste Fornuftten, men Hjertet havde allerede handlet paa sin Maade. Du vil bemærke, at dette Brev er flere Gange omskrevet fordi jeg har villet prunke med smuk Stil.

O! Sapphos Dde! jeg nynner den naar jeg skriver, naar jeg spadserer, naar jeg læser: saaledes sværmede jeg ikke engang, o Teresa, da det endnu ikke var mig nægtet at se og høre Dig: Taalmodighed! 11 Milier, og

jeg er hjemme, og saa 2 Milier til, og saa? Hvor ofte var jeg ikke flygtet fra dette Land, dersom Frygten for at blive ved mine Ulykker stæbt altfor langt bort fra Dig ikke havde holdt mig tilbage under saa stor Fare! Her ere vi dog under samme Himmel!

Efterskrift. Jeg fik i dette Dieblif dine Breve — og hvor ofte kommer Du mig endnu saaledes, o Lorenzo! Det er nu femte Gang, Du behandler mig som en Forelsket: forelsket, ja, og hvad saa? Jeg har seet mange forelske sig i den medicæiske Venus, i Psyche, ja endogsaa i Maanen eller en eller anden Yndlingsstjerne. Ja Du selv — var Du ikke saa entusiasmeret af Sappho, at Du paastod at se hendes Portræt i den skønneste Pige, Du kjendte, og behandlede dem som ondskabsfulde og Ignoranter, der skildre hende som lille, brunet og endog noget styg?

Alvorlig talt: jeg ved ret godt, at jeg er sælsom og maaskje en Sørling; men bør jeg skamme mig derover? over hvad? Allerede i flere Dage har Du villet sætte mig den Brille i Hovedet, at rødme; men, med din Tilladelse, hverken forstaar jeg eller kan jeg eller bør jeg rødme over noget, der har Hensyn til Teresa, eller fortryde noget, eller føle Smerte over noget. Lev vel!

Padua

(Af dette Brev ere to Blade gaacde tabte, hvorpaa Jacopo fortalte et ubehageligt Tilfælde, som hans heftige Sind og ligefremme Væsen indviklede ham i. Da Udgiveren har foresat sig strengt at følge hans Manuskript, anser han det for passende her at indsflette de tiloversblevne Fragmenter af Brevet, saa meget hellere, som man deraf kan næsten gjette det Manglende.)

(Det første Blad mangler.)

. . . . Erkjendtlig for Velgjerninger gjengælder jeg ogsaa Fornærmelser, og ikke desmindre ved Du, hvor ofte jeg har tilgivet dem; jeg har gjort vel mod den, der fornærmede mig, og ofte beklaget den, der forraadte mig. Men Ureskrænkelse, Lorenzo, bør hæbnes. Jeg ved ikke, hvad man har skrevet Dig til, og bryder mig heller ikke om at faa det at vide. Men da denne Glendige kom mig for Die, for der mig, hvorvel jeg i næsten 3 Aar ikke havde seet ham, en Ild gjennem alle Lemmer; og dog holdt jeg mig rolig.

Men hvorfor skulde han ogsaa med ny Spotterier opregge mit gamle Had? Jeg brølede den Dag som en Løve, og det syntes mig, jeg maatte have sønderknuist ham, om jeg havde truffet ham endog for Alteret.

Et Par Dage senere forlod Uslingen atter den Urens Vej, jeg havde anvist ham, og alle opløstede de et Skrig imod mig, som om jeg havde burdet rolig fordeie en Fornærmelse af den, der tilforn næsten havde sønderrevet mit Hjerte. Dette galante Paf affekterer

Edelmødighed, fordi de ikke have Mod til at hævne sig med aabent Visir: men hvo der kunde se deres natlige Dolke, deres Bagvaskelser, deres Stridigheder! — Og forresten har jeg ikke overlistet ham. „Du har Arme og Bryst, som jeg“, sagde jeg til ham, „og jeg er Menneske som Du.“ Han græd og tog paa; men da begyndte Breden, denne Furie, som behersker mig, at lægge sig, da jeg ved hans Fornedrelse kom til at tænke paa, at Modet ikke bør give Ret til at undertrykke den Svage; men bør derfor den Feige udfordre den, der kan tage Hevn over ham? Tro mig, der udfordres en sløv Lavhed eller en overmenneskelig Visdom til at give sig en Fjende i Bold, der har en fræk Mine, en sort Sjæl og en skælvende Haand.

Imidlertid har denne Tildragelse demaskeret for mig alle disse Smaaherrer, som svor mig det ærteste Venkab, som ved hvert mit Ord brød ud i Beundring, og som hvert Dieblisk tilbud mig deres Pung og deres Hjerte. Grave! skønne Marmorstene og pompose Gravskrifter! men aabner Du dem, finder Du kun — Orme og Stank. Tror Du, min Lorenzo, at, hvis Ulykken bragte os til Bettelstaven, en Gæste af dem vilde kunne erindre sine Løfter? Ingen, eller kun den, der var snu nok til ved sine Belgjerninger at tilkøbe sig vor Fornedrelse. Venner i Lykken fornægte de Dig i Ulykken. Hos dem er Alt kun Beregning. Derfor der

derfor findes nogen, i hvis Indre ædle Lidenskaber ulme, maa han enten kvæle dem, eller som Ornene og de stolte vilde Dyr flygte til de utilgængelige Bjerge og til Skovene langt fra Menneskenes Had og Hævn. De store Mander rage frem over Mængdens Hoveder, som, forbitret over deres Svighed, søger at smedde dem i Lænter eller at udle dem og bencævner som Daarstaber de Handlinger, hvilke den, nedscænket i Dyndet, jeg vil ikke sige, ikke kan beundre, men ikke engang forstaa. Jeg taler ikke om mig selv; men naar jeg tænker paa de Hindringer, som Samfundet lægger i Veien for et Menneske af Aand og Hjerte, og hvorledes under en tøilesløs og tyrannisk Regjering alt er Strid, Interesse, Bagvaskelse — kaster jeg mig paa Knæ og takker Naturen, at den, ved at begave mig med en Sjæl, der er en Fjende af al Trældom, har ladet mig beseire Skjebnen og lært mig at hæve mig over min Opdragelse. Jeg ved at den fornemste, ene sande Videnskab er den om Mennesket, en Videnskab, der ikke lader sig studere i Ensomhed eller i Bøger, og jeg ved, at enhver bør drage Nytte saavel af sin egen som af andres Skjebne, for at gaa med nogen Sikkerhed over Livets steile Høider. Lad saa være! Men hvad mig angaar, saa frygter jeg for at blive bedraget af den, som vilde kunne belære mig, styrtet af selve denne Skjebne, som vilde kunne ophøje mig, og

truffen af den Haand, som vilde have saa stor Magt til at opretholde mig . . .

(Her mangler atter et Blad.)

. Gid jeg dog var en Nyindtrædende: men jeg har følt vildt alle Lidenstaber og vil ikke kunne rose mig af at være ubesmittet af enhver Last. Det er vel sandt, at ingen Last nogensinde ganske har overvundet mig, og at jeg paa denne min jordiske Vandring er pludselig bleven forflyttet fra Haver til Orkener: men jeg tilstaar tillige, at min Gaaen=i=mig=selv opstod af en vis haanlig Foragt, og af Fortvivlelse om at finde den Hæder og den Lykke, som var min Higen lige fra mine tidligste Aar. Dersom jeg havde solgt min Troskab, fornægtet Sandheden, søgt Binding ved mit Geni, tror Du ikke at jeg da vilde have levet mere hædret og rolig? Men fortjene mit fordærvede Aarhundredes Hædersbevisninger og No at erhverves med Opofrelse af Ens inderste Væsen? Mer maaskje end Kærlighed til Dyden har Frygt for Nedrigbeden undertiden holdt mig tilbage fra hine Laster, som hædres af de Mægtige, taales hos de Fleste, men som, for ikke at lade Retfærdighedens Afgudsbillede uden Ofringer, straffes hos de Ulykkelige.

Nei! hverken nogen menneskelig Magt eller nogen Guddomskraft skal nogensinde bringe mig til paa Verdenssteatret at spille den smaalige Skurk. For at kunne

benvaage Nætterne i de mest berømte Skønnes Kabinet, ved jeg vel at man maa vise sig som Libertiner, efterdi de ville holde paa deres Reputation, hvor de have mindste Mistanke om, at der endnu er Blufærdighed tilstede. Og der ere dem, der have undervist mig i Forførelsens Kunster og opmuntret mig til Forræderi — og jeg skulde maaskje have forraadt og forført; men den Lyst, jeg haabede mig deraf, blev til Bitterhed i mit Hjerte, som aldrig har vidst at slutte Fred med Omstændighederne og Alliance med Fornuften. Og derfor har Du ofte hørt mig udraabe, at Alt afhænger af Hjertet — af Hjertet, som hverken Menneſkene eller Himlen eller vore egne Interesser nogensinde kunne forandre.

I den mest kultiverede Del af Italien og i nogle Stæder i Frankrig har jeg ængstlig søgt efter den beau monde, som jeg har hørt berømme med saamegen Emfase: men overalt har jeg fundet Pøbel af Adelige, Pøbel af Lærde, Pøbel af Skønne, og alle smagløse, lave, ondskabfulde, alle. Undgaaede ere mig imidlertid disse saa, der leve ubemærkede blandt Folket eller meditere i Ensomhed og bevare uudslettet deres endnu uslebne Sjæls Præg. Imidlertid ilede jeg frem og tilbage, hist og her, som Lediggængernes Vænder, der af Dante blev drevne tilbage til Underverdenens Porte, fordi han ikke ansaa dem værdige til en Plads blandt de fuldkommen fordynte. Ved Du, hvad Udbytte jeg et helt Aar igjens-

nem har indsamlet? Naragtighed, Udselshed og dræbende Kjedsommelighed. Og naar jeg skælvende betragtede det Forgangne og atter tog Mod til mig, fordi jeg troede mig i Gavn, bragte en ond Mand mig paany i Ulykke. Du ser Du, at jeg maa rette mit Blik mod det Glimt af Haab, Himlen har vist mig. Men jeg besværges Dig, hør op med din sædvanlige Præken: „Jacopo, Jacopo, denne din Haardnakethed gør Dig til Misantrop.“ Og tror Du at jeg, hvis jeg hadede Menneskene, vilde, som jeg gør, føle Smerte over deres Laster? men da jeg ikke kan le derover og frygter for at gaa til Grunde, anser jeg det for bedst at trække mig tilbage. Ti hvad sikrer mig mod Had af disse Mennesker, der ere saa forskjellige fra mig? det hjælper heller ikke at disputere for at se paa hvis Side Retten er; jeg ved det ikke, og gør heller ikke ganske Fordring paa den for mig! Hvad der er af Vigtighed er (og deri er Du enig med mig) at dette mit stolte, djerne, ærlige, eller snarere uforfinede, egensindige, uforsigtige Væsen ikke stemmer overens med den religiøse Etikette, som giver disse Menneskers Goren og Liden et og samme Præg, og jeg føler isandhed ingen Lust hos mig til at isøre et andet Menneske. Hvad mig da angaar, saa har jeg endelig opgivet Haabet om Stilstand; tvertimod er jeg i aabenbar Krig, og det fuldkomne Nederlag er for Døren; thi jeg forstaar ikke at stride under Forstillens Masse:

en Dyd, der staar i stor Anseelse og bringer endnu større Fordel. Her ser Du Egoismen! jeg anser mig for mindre hæslig end de andre, og jeg forsmaar derfor at forstille mig; jeg være nu ren eller skyldig, saa har jeg dog det Gødsind eller rettere den Uforstammedhed at fremstille mig nøgen, og næsten som jeg er kommen fra Naturens Haand. Og siger jeg undertiden ved mig selv: „tror Du at Sandheden i din Mund er mindre dumdriftig?“ slutter jeg deraf, at jeg vilde være en Nar, dersom jeg, efter at have fundet i min Ensomhed de Særliges No, der beruse sig i Betragtningen af det høieste Gode, for ikke at udsætte mig for at blive forelsket (dine egne Ord) overgav mig paa Naade og Unnaade til dette ceremoniose, ondskabsfulde Pak.

Padua. 3die Decbr.

Om dette forbandede Land sløver min Sjæl? Kjæder den til Døde, gør det. Skjend kun paa mig saameget Du lyst: i Padua ved jeg ikke hvad jeg skal gøre med mig. Naar Du blot saae hvilket Ansigt jeg sætter op og hvorledes jeg ligger her og dovner og piner mig med blot at begynde paa dette stakkels Brev til Dig! — Teresa's Fader er vendt tilbage til Hviene og har skrevet mig til; jeg har svaret og underrettet ham om, at vi inden kort Tid skulle ses igjen, og dog synes der mig endnu at være tusind Nar til.

Dette Universitet er (som det desværre vel gaar med al Verdens Universiteter) for en stor Del sammensat af indbildske og indbyrdes uenige Professore og toilesløse Studenter. Ved Du hvorfor der blandt de Lærdes Hob findes saa faa store Mænd? Denne af Guddommen indaandede Gnist, som danner Geniet, lever kun i Uafhængigheden og Ensomheden, da Tiderne, som forbyde det at handle, ikke lade det andet tilbage end at skrive. I Samfundet læses der meget, der tænkes og skrives kun lidet: over den bestandige Snakken fordunster den ædle Harm, der gør at man føler, tænker, skriver djervt: for at kunne radbrække mange Sprog radbrækker man ogsaa sit eget, og vi blive latterlige paa engang baade for Fremmede og for os selv; afhængige af Interesserne, Fordommene og Lasterne hos de Mennesker, blandt hvilke vi leve, og ledede i en Kjede af Pligter og Fornødenheder, overlade vi til Mængden vor Hæder og Lykke; vi logre for Rigdom og Magt, og frygte endelig for at blive store paa Grund af at et Navn vækker Forfølgere, Sjælsstorhed indgyder Regjeringerne Mistanke, og Fyrsterne ikke lide, hverken at Menneskene blive Halvguder eller store Forbrydere. Og endelig vil den, som i en slavisk Tidsalder bliver betalt for at belære, sjelden eller aldrig ofre sig for Sandheden og dens hellige Bud; derfra derivrer sig dette Apparat af Kateder=Lektioner, som forvirre Forstanden og gøre Sandheden mistænkt. Jeg

næerer ellers forresten Mistanke om, at Menneskene alle ere som Blinde, der svanke om i Mørket, og at nogle aabne Sinene med Smerte, i den Tro, at de ville kunne skjelne i det Mørke, hvori de maa famle om. Dog dette staa nu ved sit Værd! Der gives Meninger, som man kun skulde gjennemdisputere med de saa alene, der betragte Videnskaberne med det samme Smil, hvormed Homer betragtede Frøernes og Musenes Heltegjerninger. Da vi just ere komne paa Tale herom, vil Du saa ikke engang lytte til mit Ord? nu, da Gud har sendt en Køber, saa sælg kun alle mine Bøger med Hud og Haar! Hvad skal jeg med over 4000 Bind, som jeg hverken kan eller vil læse? Hold blot de saa tilbage, i hvilke Du finder Randbemærkninger fra min Haand! Hvor jeg en Tid havde travlt med at bortødsle alle mine Penge til Boghandleren! men denne Daarskab holdt kun op for at vige Pladsen for en anden. Lever Pengene til min Moder! Bed at tænke over, hvorledes jeg skulde holde hende skadesløs for saamange Udgifter (jeg ved ikke paa hvad Maade, men jeg vilde meget ønske at kunne lægge Grunden til en Sparepenge for hende) er dette Middel forekommet mig det sikreste. Tiderne blive mørkere og mørkere, og det er ikke billigt, at denne stakkels Kone for min Skyld skal tilbringe kummerlig det korte Liv, hun endnu har tilbage. Levvel!

De euganske Høie. 3die Jan. 1798.

Tilgiv mig! Jeg tiltroede Dig mere Forstand. Menneskeslægten er kun en Hob Blinde, som Du ser støde, trykke, puffe hverandre og støde imod den ubønhørlige Skjebne eller slæbe sig bag efter den. Hvorfor da følge eller frygte det, som dog skal komme?

Tager jeg fejl? eller kan menneskelig Klogskab sønderbryde denne usynlige Kjede af Hændelser og af uendelig smaa Tilfældigheder, som vi kalde Skjebne? muligt! men kan den derfor kaste et sikkert Blik ind i den kommende Tids Skygger? O! Du opmuntrer mig paany til at fly Teresa; det er, som vilde Du sige til mig: „Forlad det, som gør Dig Livet lært, skælv for det Onde og styrk Dig i det Værre!“

Men sæt, at jeg af Frygt for Faren klogelig tilsluttede min Sjæl for ethvert Glimt af Lykke, vilde da maaskje ikke hele mit Liv ligne denne sludfulde Marstids mørke Dage, der bringe os til at ønske at kunne ophøre at leve saalænge de formørkede Naturen? Sig Sandhed, Lorenzo! Vilde det ikke være bedre, at idetmindste kun en Del af Morgenens blev vederkvæget af Solstraalerne, skulde det end være paa den Betingelse; at Natten røvede os Dagen før Aften? Ja skulde jeg evig staa paa Vagt mod dette mit overmægtige Hjerte, vilde jeg komme til at leve i en bestandig Krig med mig selv og det til ingen

Nytte. Jeg vil styre paa maa og faa, og det gaa, som det kan! Imidlertid

Min gamle Luftning søler jeg, og atter
De blide Høie ser jeg . .

10de Jan.

Odoardo haaber at blive færdig med sine Sager i Løbet af en Maaned, skriver han; han vil da i det se- neste vende tilbage til Foraaret, og da, henimod den første April, anser jeg det for rigtigt at tage bort.

19de Jan.

Hvad er Menneskelivet? en Drøm, en skuffende Drøm, som vi dog tillægge saa stort Værd, ligesom gamle Kællinger gøre deres Skjebne afhængig af Over- tro og Barsler! Nok: det, hvorefter Du begjerlig ud- strækker din Haand, er en Skygge maaskje, som, medens den er Dig dyrebar, er en Anden modbydelig. Hele min Lykke beror da paa det tomme Skin af de Ting, som for Dieblicket omgive mig, og søger jeg noget Vir- keligt, saa skuffer jeg enten mig selv eller banker forfær- det og forskrækket om i et Intet! Jeg ved ikke ret, men jeg frygter, hvad mig angaar, for at Naturen har gjort vor Slægt, ligesom til det lidende Led i dens ufattelige System, ved at begave os med saa stor en Egenkærlig- hed, for at den høieste Frygt og det høieste Haab, idet

de skabe i vor Indbildningskraft en uendelig Række af Ulykke og Lykke, kunne holde os bestandig sysselsatte med denne korte, tvivlsomme, ulykkelige Eksistens. Og mens vi ere blinde Midler for dens Hensigt, ler den over vort Hobmod, som drømmer sig Verden skabt ene for os, og os ene værdige og skikkede til at give det Skabte Love. Jeg gik nylig tankesuld hen over Markerne; indhyllet i min Kappe fra Top til Taa betragtede jeg den hvide, ganske af Sneen bedækkede Jord, uden mindste Urt eller Løv, som kunde være mig Vidner om dens forgangne Rigdomme. Heller ikke kunde jeg længe fæste Øinene paa Bjergenes Sider, hvis Top var nedscænket i en sort Sky af kold Taage, der regnede ned for at forøge det Melankolske i den raa og formørkede Luft. Og det syntes mig, som om jeg saae denne Sne opløse sig og styrte ned i Strømme, som oversvømmede Sletten, rev Planter, Dyr og Hytter bort med sig, og ødelagde i en Dag saa mange Mars' Nisje og saa mange Familiers Haab. Af og til fremglimtede en Solstraale, som, skont den siden blev overbunden af Taagen, dog lod ane, at det skyldtes den alene, at Verden ikke beherskedes af en bestandig og dyb Nat. Og idet jeg vendte mig mod den Egn af Himlen, som hvidnende endnu vedligeholdte Sporene af dens Glands, udraabte jeg: „O Sol, alt forvandles herne- den, og der vil komme en Dag, da Gud vil vende sit Blik fra Dig, og ogsaa Du vil blive forvandlet; da

Skjerne ikke mere ville beile til dine dalende Straaler; da Morgenrøden ikke mere, omvunden af Girlander af himmelske Roser, omgjordet af din Straale, vil opstaa fra Osten for at forkynde dit Komme. Glæd Dig imidlertid over din Bane, der maaskje er saa misfommelig som Menneskets! Du ser det: Mennesket nyder ikke sine Dage; og er det ham undertiden forundt at vandre hen over blomstrende Aprilenge, maa han dog altid frygte Sommerens anstufne Luft og Vinterens dræbende Is."

22de Jan.

Saaledes gaar det, kære Ven! Jeg sad ved min Forvalters Ildsted, hvor nogle Bønder fra Omegnen forsamle sig for at sladre og varme sig, idet de fortælle ny og gamle Eventyr. En barsodet, forkrusset Pige traadte ind, henvendte sig til Gartneren og bad ham om Almisse til den fattige gamle Kone. Mens hun varmede sig ved Ilden, hentede han to Knipper Brænde og to grove Brød til hende. Pigen tog dem, hilste os og gik. Jeg gik ogsaa, og uden at tænke derpaa fulgte jeg hendes Spor i Sneen. Da hun stodte paa en Sneydunge, standsede hun og speidede med Dinene efter en anden Sti. Jeg indhentede hende og sagde: „Har Du langt at gaa, min Pige?“ — „Nei, Herre! en halv Milie omtrent.“ — „De to Knipper besvære din Gang; lad mig kun bære det ene!“ — „Knipperne alene vilde

ikke beståere mig, naar jeg blot havde begge Armene fri til at styre dem paa mine Skuldre; men Brødene ere mig til Bestær." — „Nu da, saa skal jeg bære Brødene." Hun sagde ikke Noget hertil, men rødmede over hele Ansigtet, og rakte mig Brødene, som jeg tog under Kappen. Kort efter traadte vi ind i Hytten. I en Krog sad en gammel Kone, som havde en Pande med Bløder i Skødet, over hvilken hun gned sine Hænder, idet hun støttede Haandleddene paa Knæerne. „Goddag Mo'er! Hvorledes har I det, Mo'er?" Hverken paa dette eller en halv Snæs andre Spørgsmaal var det mig muligt at erholde Svar, da hun var ganske sysselsat med at varme sine Hænder og kun af og til saae op som for at se om vi endnu ikke vare gaaede. Vi satte imidlertid vor lille Provision fra os og den Gamle betragtede os med et stift Blik; men til vore Hilsener og vort Løfte at komme igjen næste Dag svarede hun kun endnu engang som med Anstrengelse: „god Dag!"

Paa Hjemveien fortalte Pigen mig, at denne Gamle uagtet hendes 80 Aar og maaskje flere, og hendes kummerlige Levnet (da det undertiden hændte at en eller anden Omstændighed hindrede Bønderne i at bringe hende den Almisse, de indsamlede til hende, saa at hun saae sig nær ved at dø af Hunger) — at hun dog, siger jeg, bestandig frygtede Døden, og evindeligt fremstammede sine Takkebonner for at Himlen endnu holdt hende i Live.

Jeg har siden hørt de Gamle i Landsbyen sige, at hendes Mand for mange Aar tilbage blev dræbt ved et Skud, at hun havde Sønner og Døtre med ham og senere Svigersønner, Svigerdøtre og Børnebørn, hvilke hun alle saae omkomme og segne for sine Fødder den ene efter den anden i den bekjendte Hungersnød. Og dog, o Lorenzo, have hverken de nærværende eller tidligere Ulykker kunnet dræbe hende, og hun hænger endnu ved et Liv, som altid svømmer i et Hav af Smerter.

Åh! saamange Glendigheder hjemløse vort Liv, at der, for at vi skulle vedligeholde det, behøves intet mindre end et blindt, overmægtigt Instinkt, ifølge hvilket vi (omendstomt Naturen letter os Midlerne til at befri os derfra) ofte ere tvungne til at købe det med Fornedrelse, med Graad, ja undertiden med Forbrydelse!

17de Marts.

I to Maaneder har jeg nu intet Livstegn givet Dig fra mig. Du er urolig derover og frygter for, at det er Kærligheden, der bringer mig til at glemme Fædrelandet og Dig. Broder Lorenzo, tilgiv mig! Du kjender kun lidt mig og det menneskelige Hjerte og dit eget, dersom Du tror at Længselen efter Fædrelandet nogensinde kan følges for ikke at sige udslukkes, dersom Du tror, at den nogensinde kan vige for andre Lidenstaber — nei; men den forhøier vel de andre Lidenstaber og forhøies

atter af dem; og det er vel sandt, og deri har Du Ret, at Kærlighed i et sonderrevet Gemyt, og hvor alle andre Lidenfkaber ere gaaede tilgrunde, kan blive almægtig — jeg føler det hos mig selv; men at den skulde kunne blive uheldsvanger, deri tager Du feil: uden Teresa laa jeg maastje nu i Graven.

Naturen skaber af egen Magt Gemytter, som ikke kunne være andet end ædelt; en Snæs Nar tilbage — og saadanne Mander laa ørkesløse og hendøfede i Italiens almindelige Dvale; men vore Dage have gjenbakt hos dem de medfødte mandige Lidenfkaber, og de have nu opnaaet en saadan Hærdelse, at Du kan sonderbryde dem, men bøie dem kan Du ikke. Og dette er ingen metafysisk Sentens: det er en Sandhed, som fremstraaler af mange tidligere Levendes Liv, tilbragt i hæderlig Ulykke; en Sandhed, som jeg har overbevist mig om ved Samliv med mange af vore Medborgere; og under min Beundring for dem, maa jeg dog beklage dem, fordi de, dersom en Gud ikke forbarmer sig over Italien, maa indeslutte i deres Jnderste Længselen efter Fædrelandet, denne Længsel, der er saa sørgelig, fordi den enten opløser eller forbitrer hele Livet; og alligevel ville de, hellere end at opgive det, elske Farer, og selve denne Uengstelse og Døden. Og jeg er en af disse, og Du, o min Lorenzo.

Men hvis jeg skrev om, hvad jeg har set og ved om vor Sag, vilde jeg kun gøre noget overflødigt og grusomt ved at vække hos Eder alle dette Raseri, som jeg vilde ønske at kunne dæmpe hos mig selv; jeg græder, tro mig, over Fædrelandet, jeg græder i Løndom over det, og jeg ønsker

At ene mine Taarer maatte rinde.

(Petrarca.)

Lad kun et andet Slags Venner af Italien udbrude i lydelige Klager efter deres Godtbefindende! De skrige over at være solgte og forraadte; men havde de blot grebet til Vaaben, vilde de maaskje være bleve overvundne, men forraadte — aldrig; og havde de forsvaret sig til sidste Blodsdraabe, saa vilde hverken Seirherrerne have kunnet sælge dem eller de Overvundne dristet sig til at købe dem. Nei, deri ligger det: at kun altfor mange af Vore antage, at Friheden kan købes med Penge, antage, at de fremmede Nationer af Kærlighed til Retfærdighed komme og myrde hverandre gjensidig paa vore Sletter for at befri Italien! Men Franskmændene, som have afskyeliggjort den offenkjendte Friheds guddommelige Teori — mon de ville gøre sig til Timoleoner til Fordel for os? Dog stole mange paa den unge Helt, i hvis Arer flyder italiensk Blod, og som er født, hvor vort Sprog tales. Nei! — af en lav og grusom Karakter vil jeg aldrig vente mig noget gavnligt eller stort

for os. Hvad nytter det, at han har Lovens Kraft og Stemme, naar han har et Hæbesind og finder sit Behag deri? Ja: lav og grusom — disse Epiteta ere ikke overdrevne. Til hvem har han ikke med aabenbar og vild Grusomhed solgt Venedig? Selim I., der ved Nilen lod slagte 30000 tskerkesfiske Krigere, der havde overgivet sig til ham paa Tro og Love, og Nadir Sja, som i vort Harhundrede lod nedstable 300,000 Indere, ere mere vilde, men mindre foragtelige. Jeg har med egne Dine seet et demokratisk Konstitutionsudkast med egenhændige Mandbemærkninger af den unge Helt, og som blev sendt med Passeriano til Venedig for at antages. Traktaten i Campo Formio havde allerede i flere Dage ligget beseglet og ratificeret, og Venedig var solgt, og den Tillid, som „Halvguden“ vidste at nære hos Alle, har igjen opfyldt Italien med Proskriptioner, Emigrationer og Landsforvisninger. Jeg anklager ikke Politikken, der sælger Nationerne som Kvægdrifter: saaledes har det altid været og saaledes vil det altid vedblive at være; jeg begræder mit Fædreland,

Som er mig røvet; Maaden selv mig krænker.

(Dante).

„Han er en sødt Italiener og vil engang ile Fædrelandet til Hjælp;“ lad tro det, hvo vil; jeg har altid svaret, og vil altid svare: „Naturen har

skabt ham til Tyrann, og Tyrannen bryder sig ikke om Fædreland; han har intet."

Andre af Gore, som se Italiens Ulykker, prædike om at de maa afhjælpes ved at bruge de yderste Midler til at opnaa Friheden. Vel sandt: Italien har Patere og Munke men ingen Præster; ti hvor Religionen ikke er paa det Underste smeltet sammen med et Folks Love og Sæder, der er den geistlige Administration en Kræmmerbod. Italien har saamange Adelige, som man vil ønske sig; men det har ingen egentlige Patriciere; thi Patriciere forsvare med den ene Haand Staten i Krig og med den anden bestyre de den i Fred; men i Italien sætte de Adelige deres høieste Værdi i Intet at udrette og Intet at forstaa. . Endelig have vi ogsaa en Plebs, men ingen Borgere, eller kun meget faa. Lægerne, Advokaterne, Universitetsprofessorerne, de Lærde, de rige Handlende, den utallige Skare af Embedsmænd udøve hæderlige Beskæftigelser, sige de, og saadanne, som sømme en Borger; og dog have de ikke borgerligt Mod eller borgerlig Ret. Hvosombest der fortjener Brød eller Penge ved sin egen personlige Virksomhed, og som ikke er Grundeier, han er kun et Lem af Plebs, mindre elendig maaskje, men ikke mindre Slave. Et Land uden Folk kan tænkes; men et Folk uden Land lader sig ikke tænke: og derfor ville de faa Eiendomsbesiddere i Italien bestandig være Nationens usynlige Beherskere og Vold-

giftsmænd. Lader os nu af Paterne og Munkene gøre Præster; lader os forvandle de Adelige til Patriciere, alle eller idetmindste mange Plebeiere til Grundeiere og Landeiendomsbesiddere; men, vel at mærke, saa at det sker uden Massakreringer, uden vanhelligende Religionsreformer, uden fremmed Gaabenmagts Hjælp, Blodsudgydelse og Hærjerier, uden Faktioner, uden Proskriptioner og Landsforvisninger, uden Udstykning af Eiendommene, uden agrariske Love, uden Stanen af Familieeiendele; — ti, hvis nogensinde (saavidt jeg idetmindste har hørt og hører) — hvis nogensinde disse Midler skulde gøres nødvendige til at befri os fra vor vanærende, bestandige Trældom, saa ved jeg for min Del ikke, hvad jeg helst vilde vælge, vel hverken Bancere eller Trældom, men ligesaa lidt at være Udøver af saa grusomme og ofte ubirksomme Midler. For den Enkelte vilde der dog vel altid staa mange Veie til Frelse aabne, Døden idetmindste om det skulde være; men en Nation lader sig ikke begrabe hel og holden. Ja, hvis jeg var Skribent, vilde jeg opmuntre Italien til at finde sig i sin nærværende Tilstand og kun at lade Frankerig beholde den beskæmmende Ulykke at have slagtet saa mange Wienneskeofre for Friheden, paa hvilke de Fem eller de Fembundredes eller den Enes Tyranni — ti det er ens — have plantet og plante deres Troner, disse

Troner, der vakle hver Minut — som alle Troner, der ere baserede paa Dig.

Den lange Tid, hvori Du ikke har hørt fra mig, er ikke gaaet tabt for mig; jeg tror tværtimod at have rundet ikke lidt — men en ubeldsvanger Vinding! Hr. T... har mange Skrifter i Statsfilosofi og de bedste nyere Historikere: og dels fordi jeg ikke vilde være for ofte i Teresas Nærhed, dels af Kjedsomhed og Nysgjerrighed, to aarvaagne Sporer for Menneskeslægten, har jeg faaet disse Bøger udlaante; en Del af dem har jeg læst, gjennembladet andre, og de have været mine Staldbrødre i denne sørgelige Winter. Et behageligere Selskab derimod fandt jeg i nogle Smaafugle, som, af Fortvivlelse over Kulden drevne til at søge sig Næring nær deres Fjende Menneskets Boliger, nedlod sig flokkevis paa min Balkon, hvor jeg anrettede Middags- og Aftensmaaltider for dem; men maaskje de nu, da deres Trang hører op, ikke ville besøge mig mere. Af min lange Læsen har jeg dog lært, at det er farligt ikke at kjende Menneskene, men at det er sørgeligt at kjende dem, naar man ikke har Hjerte til at bedrage dem. Jeg har lært, at de mange Skrifters mange Meninger lede til Pyrronisme, til Bildfarelser, til Forvirring, Kaos, Intet; og dersom jeg derfor skulde vælge et af to: enten altid at læse eller aldrig at læse, vilde jeg vælge det sidste, og det gør jeg maaskje ogsaa. Jeg har

lært, at vi alle have Lidenstaber, der blot ere Forsængelighed og Tomhed som Livet selv, og at ikke desto mindre denne Tomhed er Kilden til vore Bilsfarelser, vor Graad og vore Forbrydelser.

Dog føler jeg dette Fædrelandsraseri altid mer og mer opprives i min Sjæl, og naar jeg tænker paa Teresa, og naar jeg blot haaber, vender jeg pludselig tilbage til mig selv, mere bestuvtset end før, og gjentager for mig selv: „Var denne Veninde nu Moder til mine Børn, saa vilde dog mine Børn intet Fædreland have, og mit Livs dyrebare Ledfagerinde vilde sukkende tænke sig det.“ Al desværre! til alle de andre Lidenstaber, der lade de unge Piger og allermest de italienske i deres flygtige Dags Morgenrøde føle Smertene, er kommen denne ulykkelige Kærlighed til Fædrelandet. Jeg har faaet Hr. T... ledet bort fra politiske Samtaler, af hvilke han er en lidenskabelig Elsker — Datteren sagde aldrig et Ord; men jeg mærkede dog, hvorledes Faderens og mine Ængstelser sønderrev denne Piges Hjerte. Du ved, hun er ingen almindelig Pige, og hendes Interesse uberørt (ti under andre Omstændigheder vilde hun have kunnet vælge sig en anden Mand) er hun begavet med en hoi Sjæl, og stolte Tanker. Og hun ser, hvor pinlig denne mørke, kolde, egenkærlige No er for mig, i hvilken jeg henflæber mine Dage; ti skønt tavst, Lorenzo, røber jeg dog, at jeg er elendig og

ringe i mine egne Dine. Stærkt at ville og Intet at kunne, gør den, der nærer en politisk Lidenskab, særdeles ulykkelig, og tier han ikke, bliver han latterlig for Verden; han spiller en Rolle som en Romanhelt og som en keitet Elsker. Da Cato dræbte sig selv, var der en stakkels Patricier ved Navn Cocius, som efterabede ham: hin blev beundret fordi han først havde forsøgt alt for at undgaa Trældom; denne blev udleet, fordi han af Kærlighed til Frihed ikke vidste at gøre andet end dræbe sig. Men naar jeg nu hensætter mig hos Teresa blot i Tankerne (ti jeg har endnu saa megen Magt over mig selv, at jeg lader 3, 4 Dage gaa hen uden at se hende) saa gjennembærer dog alene Tanken om hende mig med en blid Ild, en Trøst for Livet, en kort maaskje men guddommelig Salighed, og saaledes frelser jeg mig for Dieblicket fra fuldkommen Fortvivlelse.

Og, naar jeg er hos hende; — af en anden vilde Du maaskje ikke tro det, Lorenzo, men dog af mig — saa taler jeg dog ikke til hende om Kærlighed. Det er nu næsten i et halvt Aar hendes Sjæl har sluttet sig til min — og hun har aldrig hørt komme over mine Læber et eneste Ord, der kunde give hende Wisshed om at jeg elsker hende. Men hvor er det muligt, at hun ikke skulde have Wisshed derom? Faderen spiller Skak med mig hele Aftenen igjennem: hun sidder med sit Arbeide ved det lille Bord ganske tavs; kun hendes Blikke tale,

men sjelden: og idet de straks sænke sig, forlange de kun Medlidenhed af mig. Og hvilken anden Medlidenhed kan jeg udvise mod hende, end den at holde saavidt som muligt alle mine Lidenstaber skjulte for hende? Jeg lever kun ved hende ene: var nu denne ny berusende Drøm ogsaa endt, saa lader jeg med Glæde Tæppet gaa ned. Hæder, Viden, Ungdom, Rigdom, Fædreland, alle disse Fantasier, som hidindtil have spilt med i mit Drama — røre mig ikke mere. Jeg vil lade Tæppet gaa ned; og lad saa kun andre Dødelige ængste sig for at forhøje Glæden og formindske Smerten i et Liv, som hver Minut forforter, og som dog disse Stakler gjerne vilde indbilde sig at vare evig!

Du har Du da her et med vant Uorden men med uvant No affattet Svar paa dit lange, kærlige Brev. Du forstaar langt bedre at udvikle Dine Grunde: jeg føler mine mere; derfor synes jeg haardnakket. Men lyttede jeg mere til andre end til mig selv, vilde jeg maaskje føle Misfornøielse med mig selv, og i ikke at føle Misfornøielse med sig selv bestaar den Simule Lykke, Mennesket har at haabe paa Jorden.

3die April.

Naar Sjælen er ganske hensjunken i en eller anden Slags Lyksalighed, blive vore svage Evner, overvældede af Nydelsens Overmaal, ligesom sløve, stumme og uskikkede

til al Anstrengelse. Dersom jeg derfor ikke førte et Liv som en Helgen, vilde Du oftere faa Breve fra mig. Naar Ulykker forsøge Livets Byrde, ile vi med at gøre en eller anden Ulykkesbroder delagtig deri, og han udpresser en Trøst af den Bevidsthed, at han ikke ene er fordømt til Graad. Men naar et Glimt af Lykke tilsmiler os, koncentrere vi os ganske i os selv, af Frygt for at vor Lykke skal formindskes ved Meddeling eller ogsaa er det blot vor Stolthed, som raader os til at triumfere derover. Og hvad mere er: den føler kun lidt sin egen Lidenskab, den være nu mørk eller lys, den, der kan beskrive den altfor detailleret. Dog — Naturen forskønnes atter, bliver saadan, som den maa have været, da den, fremgaaende første Gang af Kaos'ets formløse Afgrund, udsendte som Forløberinde den smilende Aprilmorgenrøde, der, udspredende sine lyse Haar over Orienten og omhyllende lidt efter lidt Universet med sin rosenrøde Kappe, velgørende udgød den friske Dug og vakte Luftningernes jomfruelige Pust for at forkynde Blomsterne, Skyerne, Bølgerne og alle Væsener, som hilsede den, Solen, Solen, dette Guddommens Billede, alt det Skabtes Lys, Sjæl, Liv.

6te April.

Det er desværre sandt! min Fantasi afmaler mig saa levende den Lykke, jeg higer efter, og stiller mig den

for Die, og jeg er just i Begreb med at gribe den med Hænderne og mangler kun endnu nogle faa Skridt — og saa ser mit sorgfulde Hjerte den svinde og klager, som om det tabte et i lang Tid besiddet Gode. — Dog — han skriver hende til, at Sagsførerkabaler først vare Grunden til hans forlængede Ophold og at siden Revolutionen i nogle Dage afbrød Mettens Gang; læg til, at hvor Interessen hersker, tie de andre Lidenstaber; en ny Kærlighedsforstaaelse maaskje. „Men,“ vil Du sige, „hvortil alt dette!“ til Intet, kære Lorenzo! Gud forbyde, at jeg skulde benytte mig af Odoardos Kulde; men jeg begriber ikke hvorledes man kunde være borte fra hende blot en Dag længere end nødvendigt. Saa skal jeg da saaledes vedblive mere og mere at smigre mig for siden at nedskylle den dødsvangre Drik, jeg selv har beredet?

11te April.

Hun sad i Sofaen lige for Vinduet, der vender ud imod Høiene og betragtede Skyerne, som ilede hen over den vide Himmel. „Se,“ sagde hun til mig, „dette dybe Blaa!“ jeg stod ved hendes Side ganske stum, med Diet hæftet paa hendes Haand, der holdt en lille halvt aabnet Bog. Jeg ved ikke hvorledes det gik til; — men jeg bemærkede ikke, at Stormen begyndte at hvine fra Nord og slog de yngste Planter til Jorden. „De stakkels smaa Planter!“ udbrød Teresa. Jeg sitrede.

Nattens Mørke fortættedes og gjordes endnu sortere af Lynene. Det skylregnede, det tordnede. Kort efter saa jeg Vinduerne lukkede og Lys i Værelset. For at gøre hvad han hver Aften pleiede og af Frygt for Uveiret, betog Tjeneren os Synet af Naturen i Dyrer, og Teresa, som var hensjunken i Tanker, bemærkede det ikke og lod ham gøre det.

Jeg tog hende Bogen af Haanden, aabnede den paa maa og saa og læste:

„Den sømme Glicería udaandede sit sidste Sul paa mine Læber. I hende har jeg tabt Alt, hvad jeg nogensinde kunde tabe. Hendes Grav er den eneste Haandsbred Jord jeg værdiger at kalde min. Ingen Anden end jeg ved, hvor den er. Jeg har bedækket den med tætte Rosenbuske, der blomstre som engang hendes. Afsyn blomstrede og udstrømme den blide Belugt, hendes Barm udaandede. Hvert Aar i Rosernes Maaned besøger jeg denne hellige lille Lund, sidder paa denne Grav, der gjemmer hendes Ben, plukker en Rose, og tænker: „Saaledes blomstrede engang Du!“ Og jeg sønderplukker denne Rose og spreder den omkring og gjenkalder mig vor Kærligheds blide Drøm. O min Glicería, hvor er Du? En Taare falder paa Græsset, der spirer paa Graven, og formilder den elskende Skygge.“

Jeg standsede. „Hvorfor læser De ikke?“ sagde

hun sukkende med Blikket hæftet paa mig. Jeg læste det igjen: og da jeg atter kom dertil: „Saaledes blomstrede engang Du!“ kvaltes min Stemme og forstummede. En Taare fra Teresas Øie trillede ned paa min Haand, der trykkede hendes.

17de April.

Erindrer Du den unge Pige, der for en fire Aar siden laa paa en Villa ved Foden af disse Høie? Det var vor Olivo P....s Forlovede, og Du ved, hvorledes han forarmedes og saa sig nødt til at hæve Forbindelsen. Idag har jeg seet hende som Egtfælle af en Adelsmand — en Beslægtet af Familien T... Paa Reisen til sine Godser kom han for at aflægge Teresa en Visit. Jeg sad paa Gulvet paa Tæppet fuld af Opmærksomhed for min Isabellina's Forskrift, der kradsede Alfabetet paa en Stol. Da jeg saa hende, rejste jeg mig op og gik hende imøde som for at omfavne hende; — hvor forandret! stolt, affekteret — funde hun neppe gjenkjende mig, og med en Slags Forundring fremstammede hun en Kompliment halvt til mig halvt til Teresa — og jeg vedder, at det uforudsete Sammentræf med mig satte hende i Forlegenhed. Men da hun kom til at pludre om Juveler, Silkebaand, Halskjeder, Kapper og saa videre, fik hun Mod igjen. Jeg haabede at gøre hende en Tjeneste ved at lede Samtalen bort fra flige

Narrestreger, og fordi næsten alle unge Fruentimmer
 blive smukkere og ikke trænge til nogen anden Prydelse,
 naar de beskedent tale til En ret af Hjertet — erindrede
 jeg hende om disse Egne og de lykkelige Dage her. „Ak,
 ak!“ svarede hun adspredt, og vedblev at anatomere sine
 Ørenringe, der vare ultramontansk Arbeide; imedens hendes
 Mand (blandt Pygmæersfolket har han ligesom Algaretti
 og *** vidst at skaffe sig et Navn som „savant,“) ud-
 meiede sin ren toskanske Dialekt med tusinde franske
 Frasier, tillagde hine Jammerligheder stort Værd, og
 roste sin Kones gode Smag. Jeg var just i Begreb
 med at tage min Hat, men et Blik af Teresa holdt
 mig tilbage. Samtalen dreiede sig lidt efter lidt hen paa
 de Bøger, vi læste paa Landet. Da skulde Du have
 hørt Herren opvarte med en Lovtale over hans Forfædres
 uhyre Bibliotek og over Samlingen af alle „editiones
 principes“ af de Gamle, hvilke han paa sine Reiser
 bestræbte sig for at komplettere. Jeg smilede hos mig
 selv og han fortsatte sin Tittelbladlektion. Til al Lykke
 kom en Tjener, der var sendt efter Hr. T..., for at
 sige Teresa, at han ikke havde kunnet finde ham, da han
 var gaaet paa Jagt i Bjergene, og Lektionen blev af-
 brudt. Jeg spurgte denne D.'s fordums Forlovede om
 ham, som jeg siden hans Ulykker ikke havde seet. Tænk
 Dig min Forbavselse, da jeg af hans fordums Elskede
 ganske koldt fik det Svar: „Han er død!“ — „Død!“

raabte jeg, idet jeg sprang op og betragtede hende for-
bavset. Og jeg fortalte Teresa om denne uforlignelige
Ynglings herlige Karakter, om hans fiendtlige Skjebne,
der nødte ham til at kæmpe med Fattigdom og Bancer,
og at han alligevel døde uplettet og brødefri.

Ægtemanden gav sig nu til at fortælle os om
Olivos Faders Død, om hans Uenighed med hans ældste
Broder, de altid hidsigere Stridigheder, om Tribunalernes
Dom, hvilke, Dommere mellem to Sønner af samme Fader, ud-
plyndrede den ene for at berige den anden efter at den stakkels
Olivo ved Retskabaler havde tilsat den Smule, han endnu
havde. Han moraliserede over denne „overspændte“ unge
Mand, der forsmædede Understøttelse af en Broder, og
istedetfor at forsone ham med sig, forbitrede ham mere
og mere. „Ja,“ afbrød jeg ham, „var end Broderen
uretsfærdig, kunde dog Olivo ikke være lav. Se den, der
tillukker sit Hjerte for Venkabets Raad og Medfølelse,
der foragter Medlidenhedens Suk, og forsmæder den Hjælp,
Vennehaanden rækker ham! Men tusinde Gange Se over
den, der stoler paa den Riges Venkab, forudsætter Lyk-
ke hos dem, som aldrig kjendte Ulykke, og modtager en
Velgjerning, som han siden maa afbetale paa sin Ærlig-
heds Bekostning. Lykken forbinder sig ikke med Ulykken
uden for at købe Taknemmelighed og tyrannisere Lyden.
Mennesket, dette undertrykkende Dyr, misbruger Lykkens
Gaver til at tilkjende sig Ret til at undertrykke. Se

Ulykkelige ene er det indrømmet at kunne baade hjælpe og trøste hverandre uden Haan; men den, der opnaar at sidde ved den Riges Bord, sander snart, skønt for sent:

Bittert, bittert smager
fremmed Brød.

Dg hvor mindre smertende er det ikke derfor at betle sig gjennem Livet fra Dør til Dør end at ydmyge sig eller forbande den indiscrete Belgører, der, pralende af sin Belgjerning, fordrer til Gjengæld Ens Skamrødme og Ens Frihed!"

"Men," afbrød Manden mig, "De har ikke hørt mig ud. Da Olivo havde forladt sin Faders Hus og opgivet alle Førstefødselens Rettigheder, hvorfor vilde han da siden betale Faderens Gæld? Var det da ikke ham selv, der gik Trang imøde, ved, paa Grund af denne taabelige Delikatesse, at pantsætte endogsaa den ham tilkommende Del af Mødrenearven?"

"Hvorledes? naar Arvingen henholdt Kreditorerne med Retssubtiliteter, burde da Olivo nogensinde taale, at hans Faders Ben forbandedes af dem, der i Ulykken vare komne ham til Hjælp med deres Formue, og at Folk paa Gaden pegte Fingre ad ham selv som Søn af en Bankerot? Denne ædle Medelighed beskæmmede den Førstefødte, der ikke var istand til at efterligne den, og som efter forgjeves at have fristet Broderen ved Belgjerninger, siden svor ham et dødeligt og isandhed broderligt

og feudalt Had. Olivo mistede imidlertid al Understøttelse fra dem, der maaskje i Hjertet skjenkede ham deres Bifald, paa Grund af, at han havde maattet bukke under for de Slette; ti det er lettere at prise Dyden end at beskytte den med draget Sværd og følge den. Derfor er det at et godt Menneſte altid gaar tilgrunde iblandt flette Menneſker, og vi ere vante til at slutte os til den Stærkere, at træde paa den, der bukker under, og at dømme efter Udfaldet.“ — De svarede mig ikke og vare maaskje overbeviste; jeg vedblev:

„Langt fra at beklage Olivo, takker jeg tværtimod den Høieste, som har kaldet ham bort fra slige Skændigheder og fra vore Svagheder. Ti, sandt at sige, ere dog selv vi, vi Dydens Mønstre, usle og svage! Der gives visse Menneſker, for hvem Døden er en Nødvendighed, fordi de ikke vide at vænne sig til de Slettes Forbrydelser eller til de Godes Forsagthed.“

Konen syntes rørt. „Ja desværre!“ udbrød hun jukkende. „Men den, som behøver Brød, behøver dog heller ikke at være saa fin paa det med sin Ære.“

„Ja der have vi just en af Jeres Gudsbespottelser“, raabte jeg; „skulde da I, fordi I ere Lykkens Kæledægger, være de eneste, der have Ære? eller skulde I, fordi Dyden ikke nedsender nogen Straale i Jeres dunkle Sjæl, ogsaa ville udelukke den fra de Ulykkeligens Barm,

der dog ingen anden Trost have, og saaledes berolige Ederes Samvittighed?"

Teresas Blik bifaldt mig; dog bestræbte hun sig for at henlede Samtalen paa noget andet; men Bisiret var slaaet ned, og hvorledes kunde jeg tie længer? Og dog — nu angrer jeg det. Ægtefolkene stod der med nedslagne Dine og med nedslaaet Sjæl, da jeg med streng Stemme raabte: „De, som aldrig have været ulykkelige, fortjene ikke deres Lykke. Fulde af Hovmod betragte de Glendigheden kun for at forbaane den; de paastaa at alt kun bør yde Nigdommen og Lysten sin Tribut. Men den Ulykkelige, der bevarer sit Værd, er for de Gode et opmuntrende, for de Slette et bebreidende Syn.“ — Og jeg ilede ud, med Hænderne i Haaret! Takket være mit Livs tidligste Begivenheder, der gjorde mig ulykkelig! O min Lorenzo! ellers var jeg maaskje nu ikke i Besiddelse af dit Venskab! ellers var jeg maaskje ikke nu en Ven af denne Pige! Historien fra imorges staar mig bestandig i Hovedet. Her, hvor jeg sidder ganske alene, ser jeg mig om, og frygter for at gjense en eller anden Bekjendt! Hvem skulde vel tro det? dette Fruentimmers Hjerter bankede ikke ved hans Navn, der besad hendes første Kærlighed! hun var fræk nok til at forstyrre dens Afse, der for første Gang indaandede hende en almen Følelse af Livet. Ikke et eneste Suk? Dog — jeg Mar, som bedrøves, fordi jeg ikke blandt Menneskene finder den Dyd, der maaskje,

der — af! — maaskje kun er et tomt Navn eller en Nødvendighed, der retter sig efter Lidenstaber og Omstændigheder eller en mægtig Natur i nogle Enkelte, der af medfødt Udelmodighed og Medlidenhed nødes til bestandig Krig imod Massen af de Dødelige! Og var dette saa endda alt! — men Ve dem naar de, enten de ville eller ei, dog engang maa aabne Dinene for Opklaringens sørgelige Lys!

Min Sjæl er ikke sort; det ved Du, min Lorenzo! I min første Ungdom vilde jeg gjerne have strøet Blomster for alt Levende. Hvad andet har gjort mig saa streng og bitter mod Størstedelen af Menneskene, end deres hykleriske Grusomhed? Jeg kunde gjerne tilgive dem al den Uret, de have gjort mig; men naar den ærbørdige Armod gaar forbi mig, der, mens den udmatter sig, viser mig sine af den almægtige Rigdom udsuede Marer; og naar jeg ser saamange Mennesker syge, fængslede, hungrige, og alle bøiede under visse Loves frygtelige Svøbe — nei, saa kan jeg ikke forsones. Jeg raaber da om Hevn tilligemed den Skare af Glendige, hvis Brød og Taarer jeg deler, og i deres Navn bøber jeg at tilbagefordre deres Arvepart efter Naturen, denne velgørende og upartiske Moder. Naturen? Men, har den ikke skabt os saadanne som vi ere, og er den ikke maaskje Stedmoder?

Ja Teresa, jeg vil leve med Dig; men jeg vil ogsaa kun leve saalænge jeg kan leve med Dig. Du er en af disse saa Engle, der ere hensatte hist og her paa Jorden

for at godtgøre Dydens Bærd og indaande de forfulgte og nedslagne Sjæle Kærlighed til Menneſkeheden. Men mistede jeg Dig; hvad Tilflugtsſted kunde da aabne ſig for en Yngling, der er forſkudt af hele Neſten af Menneſkene?

Gid Du nylig havde ſet hende! Hun rakke mig Haanden og ſagde: „Bær overbærende! diſſe to Perſoner ſyntes mig truſne, og havde Olivo ikke været ulykkelig, vilde han ſaa hinsides Graven have haft endog blot en Ben?“

„Al!“ vedblev hun efter en lang Tavsſhed, „er det da for at elſke Dyden nødvendigt at leve i Smerte?“ Lorenzo, Lorenzo! hendes himmeſke Sjæl fremſtraalede i hendes Aſyn.

29de April.

I hendes Nærhed er jeg ſaa fuld af Liv, at jeg neppe mærker, at jeg lever, ligesom mit Blik, naar jeg vaagner af en rolig Søvn, og Solens Straale falder mig i Dinene, ſænker og taber ſig i en Strøm af Lys.

Allerede i lang Tid har jeg været kjed af den Uvirkſomhed, hvori jeg lever. Ved Foraarets Utterkomſt foresatte jeg mig at ſtudere Botanik, og i en 14 Dages Tid havde jeg ſamlet paa Høiene adskillige Duſin Planter, ſom jeg nu ikke engang ved hvor jeg har gjort af. Tit har jeg glemt min Linné paa Bænke i Haven eller

ved Foden af et Træ; tilsidst har jeg ganske mistet den. Igaar bragte Michel mig to aldeles gjennemvædede Blade af den, og imorges sagde han mig, at Resten var bleven sønderreven af Gartnerens Hund.

Teresa skjender paa mig; for at frøe hende, sætter jeg mig til at skrive; men, skønt jeg begynder efter den herligste Opfordring af Verden, kan jeg dog aldrig bringe det til videre end en tre, fire Perioder. Jeg tager fat paa tusinde Materier, tusinde Ideer trænge ind paa mig: jeg vælger, forkaster, vælger atter; tilsidst skriver jeg, river istykker, streger over og spilder ofte baade Morgen og Aften; Sindet trættes, Fingrene slippe Pennen, og jeg mærker at have spildt Tid og Møie. Jeg har allerede sagt Dig, at det at skrive Bøger er en Ting, der ikke duer for mig, og enten er over eller under mine Kræfter: læg dertil min Sindsstemning, og Du vil se at det ikke er lidt, at jeg af og til skriver Dig til. Hvor daarlig en Figur jeg dog gør, naar hun sidder ved sit Arbeide og jeg læser! Jeg standser hvert Dieblif og hun beder mig fortsætte. Jeg giver mig igjen til at læse; naar jeg er kommen over et Par Sider, bliver min Udtale mere hurtig og ender i en betonet Mumlen. Teresa bliver misfornøiet. „Læs dog saaledes, at jeg kan forstaa Dem!“ — men mit Blik glider, jeg ved ikke selv hvorledes, uformærkt fra Bogen og fæster sig ubevægeligt paa hendes englelige Ansigt. Jeg forstummer; Bogen falder mig af Hænderne og

luffes i; jeg taber Mærket og kan ikke finde det igjen: Teresa vilde gjerne være vred og — smiler.

Kunde jeg blot fastholde alle de Tanker, der fare mig gjennem Hovedet! Jeg noterer nogle paa Bindet og i Margen af min Plutarch; skriver jeg dem ikke straks ned, glemmer jeg dem; gør jeg det derimod og søger dem saa siden paa Papiret, finder jeg Uforter af magre, usammenhængende, kolde Ideer. Denne Udvei at notere sine Tanker istedetfor at lade dem modnes i ens Hoved er dog i Grunden jammerlig, og saaledes blive Bøger til et Slags Mosaikarbeide. Og et saadant har jeg, tværtimod min Plan, ogsaa forfærdiget. I en lille engelsk Pjece fandt jeg en Ulykkesfortælling, og det forekom mig som om jeg Ord til andet gjenkjendte Beretningen om den stakkels Laurettas Skjebne. Solen belyser overalt og hvert Nar den samme Smerte paa Jorden! Nu har jeg, for at det ikke skal have Udseende af at jeg gaar og dovner, besluttet at nedskrive Laurettas Hændelser, ved blot at oversætte denne Del af den engelske Bog, tage fra, forandre og lægge lidt af mit eget til; og saaledes fortæller jeg Sandheden, mens min Tekst maaskje er en Roman. Jeg vilde i denne ulykkelige Skabning vise Teresa et Eksempel paa Kærlighedens skjebnesvangre Ulykke. Men tror Du at Sentenser, Raad og Eksempler paa Andres Ulykker gøre andet end opbidse vore Lidenstaber? Desuden har jeg, istedetfor at tale om Lauretta, talt om mig; saadan er

mit Sinds Tilstand, det kommer altid tilbage til sine egne Saar; derfor tror jeg ikke, at jeg vil lade Teresa læse disse tre eller fire Blade; de vilde gøre hende mere ondt end godt; og for denne Gang slutter jeg da ogsaa mit Brev. Læs Du dem! Farvel!

Fragment

af

Laurettas Historie.

Jeg ved ikke om Himlen bekymrer sig om Jorden; men har den nogensinde brudt sig om os (maaskje idetmindste den første Dag Menneskeslægten begyndte at myldre) tror jeg at Skjebnen har skrevet i de evige Bøger:

Mennesket skal være ulykkeligt.

Heller ikke vover jeg at apelere denne Dom, og vilde neppe heller vide, til hvilken Domstol, saameget mindre som jeg finder en Slags Glæde i at anse den for nyttig for de mange andre Slægter i de utallige Verdenser. Jeg takker ikke desmindre den Mand, som, blandende sig i Væsenernes Universum, evig kalder dem til nyt Liv, idet den tilintetgør dem; thi tilligemed Elen-dighederne har den idetmindste givet os Graaden som Gave, og straffet dem, der af en hovmodig Filosofi vilde sætte sig op imod den menneskelige Skjebne, ved at nægte

dem Medlidenhedens uudtømmelige Glæder. „Naar Du ser En nedslaaet og grædende, saa græd ikke med!“ O Stoiker! eller ved Du ikke, at et medfølende Menneſkes Taarer ere for de Ulykkelige blidere end Duggen for de visnende Urter?

O Lauretta! Jeg har grædt med Dig paa din ſtafkels Elſkers Grav, og jeg erindrer mig, at min Medlidenhed formildede det Bitre i din Smerte! Du ſank til mit Bryst, dine blonde Haar bedækkede mit Anſigt, og din Graad vædede mine Kinder; ſiden aſtørrede Du mig med dit Tørklæde, og aſtørrede dine Taarer, ſom igjen begyndte at ſtrømme Dig af Dinene og over Læberne. „Forladt af Alle!“ — men jeg, jeg har aldrig forladt Dig.

Da Du, ude af Dig ſelv, vankede om paa Havets enſomme Bredder, fulgte jeg hemmelig dine Fjed for at kunne frelſe Dig fra Din Smertes Fortvivlelſe. Saa kaldte jeg Dig ved Navn, og Du rakte mig Haanden og ſatte Dig ved min Side. Maanen gik op paa Himlen og Du betragtede den og ſang fuld af Andagt. En Anden vilde maaskje have rovet at udle Dig, men hin de Ulykkeliges Trøſter, der med ſamme Blik betragter Menneſkenes Daarſkab og Viſdom, og ſom føler Medynk baade med deres Forbrydelſer og deres Dyder, hørte maaskje Din bedrøvede Stemme og indaandede Dig nogen Trøſt; mit Hjertes Bønner fulgte Dig, og de nedslagne

Sjæles Bønner og. Df're ere jo Gud velbehagelige. Bølgerne sukede i en klagende Buggen, og Vindene, som krusede dem, drev dem frem ligesom for at sliffe Bredden, hvor vi sad. Du reiste Dig støttet paa min Arm og gik hen mod hin Klippe, hvor det syntes Dig, som saa Du endnu din Eugen, hørte hans Stemme, følte hans Haand og hans Kys. „Hvad har jeg nu tilbage,“ udbrod Du; Krigen berøvede mig mine Brødre, og Døden har fravristet mig min Fader og min Elskede; jeg er forladt af Alle!“

O Skønhed, Naturens velgørende Genius! Hvor Du viser dit huldsalige Smil, spoger Glæden, og udstrømmer Belysten for at eviggøre Universets Liv; hvo der ikke kjender Dig og ikke føler Dig, faar Lede til Verden og sig selv. Men naar Dyden gør Dig end mere huldsalig, naar Ulykker fri Dig fra Lykkens Overmod og Misundelse og vise de Dødelige Dig med udslagne Haar, berøvede de festlige Girlander — hvo er da den, der kan gaa Dig forbi, uden at tilbyde Dig andet end et unyttigt Medlidenhedsblik?

Men jeg bød Dig, o Lauretta, mine Taarer og denne min Ensomhed, hvor Du skulde have spist af mit Brød og drukket af min Krukke og være indslumret i mit Skød! Jeg bød Dig alt, hvad jeg eiede, og med mig vilde Dit Liv maaskje have været, om ikke muntert, dog frit og roligt. I Ensomhed og No glemmer Hjertet efterhaanden sine

Lidelser; ti Ro og Frihed finde Behag i den simple og ensomme Natur.

En Høstaften, da Maanen neppe viste sig for Jorden, og dens Straaler brødes af de gjennemsigtige Skyer, der ledsagede og undertiden bedækkede den og, spredte over hele Firmamentet, berøvede Jorden Stjernerne — stode vi opmærksomme paa Fiskernes fjerne Blus og Gondolierens Sang, idet han med sine Mareslag afbrød den dunkle Lagunes Tavshed og Ro. Men Lauretta vendte sig om og søgte med sit Blik sin Elskede; dernæst reiste hun sig, løb et Dieblig forvildet om og kaldte paa ham; endelig vendte hun træt tilbage til det Sted, hvor jeg sad, og satte sig hos mig, ligesom ængstet over sin Ensomhed. Hun betragtede mig, som om hun vilde sige: „Ogsaa Du vil forlade mig!“ — og hun kaldte paa sin lille Hund.

Jeg? Hvo skulde have sagt, at dette skulde være den sidste Aften, jeg saa hende? Hun var klædt i Hvidt; et himmelblaat Baand samlede hendes Haar, og tre visnede Violer stak frem af Floret, der tilhyllede hendes Barm. Jeg ledsagede hende lige til hendes Dør, og hendes Moder, som kom og lukkede op, takkede mig for den Deltagelse, jeg viste hendes ulukkkelige Datter. Da jeg var ene, mærkede jeg, at jeg havde beholdt hendes Tørklæde i Haanden. „Jeg vil give hende det tilbage imorgen,“ tænkte jeg.

Hendes Smerte begyndte noget at mildnes, og jeg kunde maaskje — vel sandt, din Eugen kunde jeg aldrig give Dig tilbage — men jeg vilde have været Dig en Fader, Ægtefælle, Broder. Men betjenende sig af fremmede Bødler proskriberede mine forfølgende Landsmænd nu uventet mit Navn, og jeg har ikke engang, o Lauretta, kunnet sige Dig et sidste Levvel!

Naar jeg tænker mig Fremtiden og lukker Dinene for ikke at se den, og frygter og hengiver mig til Erindringen om svundne Dage, gaar jeg ofte lange Ture og vanker om under Træerne i disse Dale og mindes Havbredden og de fjerne Blus og Gondolierens Sang. Jeg støtter mig til en Træstamme og tænker: „Himlen havde skjenket mig hende; men min fiendtlige Skjebne fraristede mig hende!“ Jeg tager hendes Torflæde frem. Ulykkelig den, der elsker af Uergjerrighed! men dit Hjerte, o Lauretta, er skabt for den rene, uforfalskede Natur. Jeg astørrer mine Dine og vender ved Nattens Frembrud tilbage til mit Hjem.

Hvad gør imidlertid Du? Vandrer Du bestandig langs med Bredden og opsender under Taarer Bønner til Gud? Kom! Du skal plukke Frugterne i min Have; Du skal drikke af min Krukke, spise af mit Brød, udhvile Dig i mit Skod og føle, hvor mit Hjerte slaar, hvor det nu slaar saa forandret imod dengang. Naar igjen din Smerte vækkes, og din Aand overvindes af

Lidenſkaben, vil jeg ile til for at opretholde Dig paa Veien, og for, derved Du farer vild, at lede Dig tilbage til mit Hus; men jeg vil liſte mig bag efter Dig i Stilhed, for at lade Dig have idetmindſte Taarernes Trøſt fri. Jeg vil være Dig Fader, Broder — men mit Hjerte! ah, derved Du kunde ſe mit Hjerte! — en Taare væder Papiret og udfletter det, jeg ſkriver.

Jeg har ſet hende i Ungdommens og Skønhedens fulde Blomſtrem og ſiden forvirret, forvildet, fader- og moderløs. Jeg har ſet hende kyſſe ſin enefte Trøſters døende Læber og ſiden med from Overtro kaſte ſig paa Knæ for ſin Moder og bede hende med Taarer, at hun dog vilde tilbagefalde den Forbandeſe, ſom denne ulykkelige Moder havde udflynget mod Datteren. Saaledes har den ſtakkels Lauretta for ſtedſe nedlagt i mit Hjerte Medlidende med hendes Ulykker, en koſtelig Arvedel, ſom jeg vilde ønske at kunde dele med Eder alle, I, der ingen anden Trøſt have tilbage, end at elſke Dyden og beklage den. I kjende mig ikke, men hvis I end ere, ſaa ere vi Venner. Hader ikke de Lykkelige, flyer dem blot!

4de Mai.

Har Du efter Uveirsdage ſet den livlige Solſtraale bryde frem gjennem Øſtens gyldne Skyer og trøſte Naturen? Saa dan er for mig Synet af hende. Jeg forjager mine Savn, fordømmer mine Forhaabninger,

begræder mine Bildfarelser; nei, jeg vil ikke se hende mer, jeg vil ikke elske hende. Jeg hører en Stemme, som kalder mig Forræder, hendes Faders Stemme! Jeg forbitres paa mig selv og føler en lægende Kraft, Angeren, fødes i mit Hjerte. Jeg er nu fastere i min Beslutning end nogensinde, og saa? Ved Synet af hendes Ansigt vende Illusionerne tilbage, og min Sjæl forvandles og forglemmer sig selv og forgudes i Skønhedens Bestuen.

8de Mai.

„Hun elsker Dig ikke, og om hun vilde det, tør hun ikke“; vel sandt Lorenzo; men indvilligede jeg i at rive mig Sløret fra Dinene, saa maatte jeg med det samme lukke dem til erig Søvn; ti uden dette Engleblif vilde Livet være mig Nædsel, Verden Kaos, Naturen Nat og Dde. Er det ikke istedetfor at slukke et efter et de Lys, der belyse Scenen, og saaledes paa en plump Maade betage Tilskuerne deres Illusion, langt bedre at lade Tæppet gaa ned i et Nu og lade dem beholde den? „Men dersom Illusionen er Dig fordærvelig?“ — hvad kan vel det komme i Betragtning, naar det at betage mig den, er til Døden?

En Søndag hørte jeg Præsten ivre mod Bønderne, fordi de berusede sig. Han saa ikke, at han forgiftede disse Stakler den Trost, i Aftenens Beruselse at glemme Dagens Besværligheder, deres i Svæd og

Taarer badede Maaltids Bitterhed og bortlede Tanken fra den Kulde og Hungersnød, hvormed den kommende Winter truer!

11te Mai.

Man kan sige, at Naturen har denne Klode behov og denne Slægt af trættekære Skabninger, som bebo den, og for at sørge for alles Eksistens har den, istedetfor at sammenknytte os med et gjensidigt Broderbaand, gjort hvert Menneske til en saa stor Egoist, at han gjerne vilde bidrage til Universets Undergang, for at han kunde leve mere sikret med Hensyn til den egne Tilværelse og blive tilbage som Eneudpost over alt det Skabte. Ingen Generation har nogensinde set den blide Fred hele sin Bane igjennem; Krigen har stedse været den vilkaarlige Bestemmerinde af Rettigheder, og Magten har hersket gjennem alle Aarhundreder. Idet saaledes Mennesket, snart aabenlyst, snart hemmelig, altid uforsonlig Fjende af Menneskeheden, griber ethvert Middel til Selvopholdelse, bidrager han til Opnaaelsen af Naturens Hensigt, der behøver alles Eksistens, og skønt Efterkommerne af Abel og Kain efterligne deres Urslægtninge og uophørlig opsluge hverandre, leve de dog og forplante sig. Hør nu: Imorges tidlig fulgte jeg Teresa og hendes lille Søster til en Veninde af dem, der er kommen hertil for at ligge paa Landet. Jeg tænkte paa at blive og spise til

Middag i deres Selskab, men desværre havde jeg allerede i forrige Uge lovet Lægen at spise til Middag hos ham, og havde Teresa ikke husket mig derpaa, havde jeg, sandt at sige, glemt det. Jeg gav mig da paa Veien derhen en halv Times Tid før Middag; men udmattet af Heden slængte jeg mig paa Halvveien under et Oliven-træ. Paa den usædvanlig stærke Blæst igaar er idag fulgt en ret trykkende Varme, og jeg laa da der ret magelig i det Fri som om jeg allerede for længe siden havde spist til Middag. Idet jeg dreiede Hovedet bemærkede jeg en Bonde, som betragtede mig med et vredt Blik.

„Hvad gør De her?“

„Jeg hviler mig lidt, som I ser.“

„Har De ikke selv nogen Eiendom?“ vedblev han, idet han stødte sit Bøsseskæfte mod Jorden.

„Hvorfor det?“

„Hvorfor det? læg Dem paa Deres egen Mark, om De har nogen, og kom ikke her at nedtræde Andres Græs!“ og idet han gik bort, sagde han: „Lad mig træffe Dem her, naar jeg kommer tilbage!“

Jeg rørte mig ikke af Stedet, og han gik sin Wei. Jeg havde i Førstningen slet ikke brudt mig om hans Trusler; men jeg overtænkte nu det: „om De har nogen!“ Hvis Lykken altsaa ikke havde indrømmet mine Fædre en Fodbred Jord, vilde Du endog i den usrugtbareste Krog af din Mark have nægtet mig den sidste Tjeneste — en

Grab. Men ved at se Oliventræets Skygger forlænge sig, huffedede jeg paa Middagsmaaltidet.

Nylig traf jeg ved min Hjemkomst Manden fra i Morges udenfor min Dør. „Herre, jeg staar her og venter paa Dem; dersom De er bleven vred paa mig, saa beder jeg Dem om Forladelse.“

„Sæt kun Hatten paa Hovedet, jeg er slet ikke bleven vred derover.“ — Hvorfor er dog dette mit Hjerte i en og samme Anledning snart saa roligt, snart aldeles i Oprør?

Hin Vandringsmand sagde: „Mine Vædskers Frem- og Tilbageløb beherske hele mit Liv!“ Maaskje vilde et Dieblif før min Brede have været større end Fornærmelsen fortjente.

Hvorfor give sig enhver i Bold, der vil fornærme os, og taale, at han bringer os i Oprør ved en usortjent Forurettelse? Du ser hvor den koblerske Egenfærlighed med denne høittravende Sentens forsøger paa at regne mig til Fortjeneste en Handling, der grunder sig maaskje i Gud ved hvad! Ved lignende Leiligheder har jeg ellers ikke vist et saadant Maadehold; vel sandt, at jeg, naar et Dieblif var gaaet, filosoferede imod mig selv, men Fornuften kom bagefter, og Angeren er for den, der tragter efter Visdom, altid sen, men jeg tragter jo ikke heller derefter; jeg er en af Jordens mange Børn, ikke

andet, og jeg bærer i mig alle min Slægts Lidenflaber og Udselhed.

Bonden begyndte igjen: „Jeg har været noget ubøslig imod Dem, men jeg kjendte Dem ikke; Høstfolkene, som meiede paa Marken ved Siden af, sagde mig siden hvem De var.“

„Siger Intet, min gode Mand, hvordan gaar det med Høsten iaar?“

„Vi ville saa Dyrtid. — Jeg venter da, at Herren tilgiver mig. Blot jeg havde kjendt Dem!“

„Min gode Ven, enten I saa kjender Folk eller ei, saa vold Ingen Ubehageligheder, ti I vil i alle Tilfælde risikere enten at gøre Jer den Rige til Fjende eller saare den Fattige; hvad mig angaar, saa er det ikke værdt at tænke mer paa det.“

„Herren er altfor god; Gud lønne Dem!“ Og han gik, og han vil maaskje gøre værre endnu; der ligger noget vist frækt i hans Ansigt, og hos de fornuftige Dyr, som ikke have Følelse af Skam, er Fornuften en slem Ting for hvem der har at gøre med dem.

Imidlertid foruges daglig Antallet af de Martyrer, som forfølges af mit Fædrelands ny Undertrykkere. Hvormange ville ikke kummerfulde komme til at vandre i Landsflygtighed og Forvisning, uden at have en Smule Græs til et Leie eller et Oliventræ til Skygge! Gud

ved det! Den ulykkelige Fremmede jages bort endog fra de Klipper, hvor Kvæget græsser i Ro.

12te Mai.

Jeg har ikke høvet det, nei jeg har ikke høvet det. Jeg kunde have omfavnet hende og presset hende mod dette Hjerte. Jeg saa hende slumre. Sønnen holdt dem lukkede disse store sorte Dine, men hendes Ansigts Roser spredte sig livligere end nogensinde over hendes duggede Kinder. Hendes skønne Legeme hvilede skodesløst paa en Sofa. Den ene Arm støttede Hovedet, den anden hængte blødt ned. Jeg har tit og ofte set hende gaa, dandse, jeg har følt mig bevæget i mit inderste Væsen ved hendes Harpespil og Stemme, og jeg har tilbudet hende fuld af Grefrygt, som havde jeg set hende nedstige fra Paradiset; men saa skøn som idag har jeg aldrig set hende, aldrig. Hendes Dragt afhyllede Omridset af disse englelige Former, og min Sjæl beskuede dem og — hvad kan jeg sige Dig mere? Kærlighedens hele Mus og Ekstase havde opflammet mig og bragt mig ud af mig selv. Jeg berørte som hensjunken i Andagt hendes Klædning og hendes dustende Lokker og den lille Violbuket, som hun havde paa Barmen, ja, under denne forgudede Haand har jeg følt hendes Hjerte banke. Jeg indaandede hendes lidt aabnede Munds Mandedrag, jeg var i Begreb med at indsuge disse himmelske Læbers hele Belyst —

et Kys af hende! og jeg vilde have velsignet de Taarer, jeg i saa lang Tid har grædt for hende; men idet samme mærkede jeg hende aande op af Søvn, og jeg standsede som holdt tilbage af en overnaturlig Haand. Er det mig maaskje, der har lært Dig at elske og græde? og søger Du et kort Dieblif til Slummer, fordi jeg har forstyrret Dig dine uskyldige, rolige Nætter? Ved denne Tanke kastede jeg mig ned for hende ubevægelig og aandeløs, og jeg flygtede for ikke at falde hende tilbage til det smertefulde Liv, hvorunder hun sukker.

Hun klager ikke; det piner mig endnu mere; men hendes Ansigt, der stedse bliver mer og mer sorgmodigt, og det medlidende Blik, hvormed hun betragter mig, og den Skælven, der altid kommer over hende ved Navnet Doardo, og denne Længsel efter Moderen, af! Himlen havde ikke skjenket os hende, saafremt ikke ogsaa hun skulde deltage i at føle Smerten. Evige Gud! eksisterer Du for os Dødelige, eller er Du en unaturlig Fader mod dine Skabninger? Jeg ved, at da Du sendte Dyden, din førstefødte Datter, til Jorden, gav Du hende Ulykken til Vedsagerinde. Men hvorfor har Du dernæst gjort Ungdom og Skønhed saa svage, at de ikke kunne udholde en saa streng Lærerindes Tugt? I alle mine Lidelser har jeg hævet mine Hænder mod Dig, men ikke bobet at knurre eller klage; dog nu! — Og hvorfor lade mig lære at kjende Lykken, naar jeg kun skulde saa

heftig attraa den for at tabe den for evig? — for evig! Nei, Teresa er min, ganske min; Du har skjenket mig hende derved, at Du har skabt i mig et Hjerte til at elske hende uendelig, evig.

13de Mai.

Gid jeg var Maler! hvilket rigt Stof for min Pensel! Hensjunken i det Skønnes vellystfulde Idé inddyser eller idetmindste mildner Kunstneren alle andre Lidenstaber. Men, om jeg saa ogsaa var Maler? — Jeg har set hos Malere og Digtere den skønne og undertiden ogsaa den rene Natur; men den høie, umaalelige, uesterlignelige Natur, den har jeg aldrig set afmalet. Homer, Dante, Shakespear, disse tre alle overmenneskelige Geniers Mestere, have overvældet min Indbildningskraft og opflammet mit Hjerte; jeg har vædet deres Digte med hede Taarer, og jeg har tilbedet deres guddommelige Skygger, som om jeg saa dem sidde tronende paa de ophøiede Svælvinger, der omgive Universet, for at beherske Evigheden. Dog — de Originaler, jeg ser for mig, tage hele min Sjæls Fylde i Beslag, og jeg vilde ikke, Lorenzo, jeg vilde ikke, om saa en Michel = Angelos Geni strømmede over i mig, driste mig til at afridse Grundlinierne deraf. Høie Gud! Naar Du ser en Forarsaften, føler Du da maaskje Glæde ved din Skabning? Du har ladet udstrømme til min Trøst en uudtømmelig

Kilde til Nydelse, og jeg, jeg har ofte betragtet den med
 Ligegyldighed. Fra Toppen af et Bjerg, der er forgyldt af
 den nedgaaende Sols milde Straaler, ser jeg mig omrin-
 get af en Række Høie, paa hvilke Høstkorntet vælger, og
 Vinstokkene bevæges frem og tilbage, opretholdte i rige
 Fester af Oliven- og Elmetræer; de fjerne Klipper og
 Bjergrygge tiltage bestandig som om de stode ovenpaa hver-
 andre. Under mig ere Bjergets Sider spaltede til dybe,
 ufrugtbare Dale, iblandt hvilke Aftenens Skygger ses at
 dunkle hen og hvorfra de lidt efter lidt stige op; den mørke
 og rædselsfulde Grund synes Mundingen af et Svælg.
 Mod Sydsiden indskrænkes Udsigten af Skoven som be-
 hersker og formørker Dalen, hvor Kvæget græsser i det
 friske Grønne, og Gedder hænge hist og her paa Skraa-
 ningerne. Fuglene synge klagende, som om de begræde
 den hændende Dag, Ungkvæget brøler, og Vinden synes
 ligesom at forlyste sig ved Bladenes Raslen. Mod
 Nord dele Høiene sig, og en uendelig Slette aabner sig
 for Diet; man skjælnet tydelig paa de nærmere Marker
 Kvæerne, som vende hjem; den trætte Landmand følger dem,
 støttet paa sin Stav, og mens Modrene og Hustruerne
 tilberede Aftensmaaltidet for den udmattede Familie, sti-
 ger Nægen op fra de fjerne Landgaarde, der endnu have
 et hvidt Skær, og fra de hist og her over Sletten spredte
 Hytter. Hyrderne malke Hjorden, og den gamle Kone, som
 sad og strikkede ved Døren til Stalden, lægger Arbeidet

bort for at kærtegne og flø den unge Tyr og Lammene, som bræge omkring Moderen. Blikket streifer imidlertid langt ud i det Fjerne, og efter lange Rækker af Træer og Marker, taber det sig i Horisonten, hvor alt formindskes og gøres utydeligt: den nedgaaende Sol kaster nogle faa Straaler, som om de skulde være dens sidste Afskjed til Naturen; Skyerne rødme, blegne dernæst og bentaage; saa svinder Sletten, Skyggerne udfoldes over Jordslåden, og mit Blik møder, som midt paa Oceanet, i denne Retning kun Himmelbuen.

Igaar Aftes gik jeg, efter en mer end to Timers henrykkende Betragtning af en skøn Maiaften, Skridt for Skridt ned ad Bjerget. Verden laa i Nattens Favn, og jeg hørte kun Landsbypigens Sang og saae kun Hyrdernes Baal. Alle Stjernerne blinkede, og mens jeg hiljede Konstellationerne en efter anden, følte min Sjæl noget Hemmelighedsfuldt, Himmelsk, og mit Hjerte opløstedes, som om det bigede mod en Region langt høiere end Jorden. Jeg stod paa den lille Hvi ved Kirken; Aftenklokken lød og Forudanelsen af min Død ledede mit Blik hen paa Kirkegaarden, hvor Byens gamle Fædre slumre under deres blomsterdækte Gravhøie: „Hviler i Fred, nøgne Levninger! Støv er vendt tilbage til Støv; Intet formindskes, Intet forøges, Intet forgaar hernede; Alt forvandles og gjenfrembringes — o Menneskets Ekjebne! den, som mindst frygter den, er mindre ulykke-

lig end de andre." — Udmattet henflængte jeg mig med Ansigtet mod Jorden under Pinierne, og i den stumme Dunkelhed defilerede alle mine Ulykker og alle mine Forhaabninger forbi min Sjæls Blik. Ud hvilkensombest Bei jeg stønnende efterjagede Lykken, saa jeg efter en besværlig Vandring, fuld af Bildfarelser og Pinsler, Graaven aabnet, hvor jeg skulde forgaa med alle dette unyttige Livs Lidelser og Glæder. Jeg følte mig fornødret og græd, fordi jeg behøvede Trøst, og hulkende paakaldte jeg Teresa.

14de Mai.

Ogsaa igaar Aftes, da jeg vendte tilbage fra Bjerget, slængte jeg mig træt under disse Pinier; ogsaa igaar Aftes paakaldte jeg Teresa. — Da hørte jeg Trin bag Træerne, og det syntes mig, som om jeg fornam en Svisken af Stemmer. Det forekom mig derpaa, som om jeg saae Teresa og hendes lille Søster. Frygtsomme fløgtede de i Førstningen. Jeg kaldte dem ved Navn, og Isabella gjenkjendte mig og faldt mig om Halsen med tusinde Kys. Jeg reiste mig. Teresa støttede sig paa min Arm, og vi gik tavse langs med Bredden af Maen til de fem Kilders Sø. Der standsede vi som efter Aftale for at betragte Venus, der blinkede os i Dinene. „D!“ sagde hun med denne blide Entusiasme, der ganske er hende egen, „tror Du ikke, at ogsaa Pe-

trarca ofte har besøgt disse ensomme Steder og blandt Nattens rolige Skygger begrædt sin tabte Veninde? Naar jeg læser hans Digte, forestiller jeg mig ham her, mørk, omvankende, støttet til en Træstamme, nærret af mørke Tanker, og med Blikket vendt mod Himlen, for med taarefyldte Dine at søge Lauras evige Skønhed. Jeg forstaar ikke, hvorledes denne Mand, der var i sig saa stor en Del af den guddommelige, har kunnet være den Efterlevende i saa stor en Smerte og nøle her blandt de Dødeliges Glendigheder; o! naar man rigtig elsker! — Det forekom mig, som om hun trykkede min Haand, og jeg følte at mit Hjerte bigede ud af mit Bryst. „Ja! Du var skabt for mig, bestemt for mig, og jeg“ — jeg ved ikke hvor jeg har kunnet tilbageholde disse Ord, der laa mig paa Læben.

Hun steg op ad Høien, og jeg fulgte hende. Min Sjæl var ganske opfyldt af Teresa; men den Storm, som havde oprørt den, havde lagt sig noget. — „Alt er Kærlighed“, sagde jeg; „Verden er ikke andet end Kærlighed! og hvo har vel nogensinde mere følt det end Petrarca; hvo har mere blidelig end han bragt andre til at føle det? Hine saa Genier, der have hævet sig op over saamange andre Dødelige, forbavse mig; men Petrarca fylder mig med en religiøs Tillid og Kærlighed; og mens min Forstand ofrer til ham som til en Gud, paakalder

mit Hjerte ham som en Fader, som en trøstende Ven!"
Tereja sukede og smilede.

Opgangen havde trættet hende. „Lader os udhvile os lidt!“ sagde hun; Græsset var vaadt: jeg viste hende et Morbærtræ i Nærheden, der skønneste Morbærtræ af Verden. Det er høit, ensomt, løvsuldt; blandt dets Grene er der en Stillidsrede. Hvor jeg vilde ønske at kunne opreise et Alter under dette Morbærtræ! Den lille Pige havde imidlertid forladt os, sprang hist og her omkring og samlede Blomster, som hun kastede efter Sommerfuglene, der flagede om. Teresa sad under Morbærtræet, og siddende ved hendes Side med Hovedet støttet til Stammen, reciterede jeg hende Sapphos Ode; Maanen stod op — o! —

Hvorfor banker mit Hjerte saa stærkt, mens jeg skriver? salige Aften!

14de Mai Kl. 11.

Ja, Lorenzo! — endnu ganske nylig havde jeg isinde at fortie Dig det — hør det nu: min Mund er endnu ganske bedugget — af et Kys af hende, og mine Kinder ere blevne vædede af Teresas Taarer. Hun elsker mig. — Forund mig, o Lorenzo! forund mig at nyde hele denne paradisiske Dags Henrykkelse!

14de Mai om Aftenen.

O hvor ofte har jeg grebet Pennen og ikke kunnet fortsætte; jeg føler mig nu en Smule roligere og giver mig atter til at skrive. Teresa laa under Morbærtræet — men hvad kan jeg sige Dig, som ikke ganske er indbegrebet i de Ord: „Jeg elsker Dig!“ Ved disse Ord syntes mig alt, hvad jeg saa, som et Universets Smil; jeg betragtede med erkjendtligt Blik Himlen, og det forekom mig, som om den aabnede sig for at modtage os. Ak! hvorfor kom ikke Døden? Jeg paakaldte den. Ja, jeg har kysset Teresa. Blomster og Urter udaandede i samme Die; blif en blid Bellugt; Luftningerne vare ganske Harmoni; Bækkene gjenlød i det Fjerne og alt forskønnedes af Maanens Skin, der var ganske opfuldt af Guddommens uendelige Lys. Elementerne og Væsnerne jubledede med i to kærlighedsberusede Hjerters Glæde. Jeg kyskede atter og atter denne Haand. Teresa omsluttede mig sitrende, udaandede sine Suf i min Mund, og hendes Hjerter bankede mod dette Bryst; hun betragtede mig med sine store smægtende Dine, kyskede mig, og hendes vaade Læber bævede halvaabnede paa mine — ak! med et rev hun sig ud af mine Arme ligesom forfærdet, kaldte paa sin lille Søster, stod op og ilede hende imøde. Jeg kastede mig ned for hende og udstrakte Armene som for at gribe fat i hendes Klædning; men jeg vovede hverken at holde eller kalde hende

tillbage. Hendes Dyd — dog ikke saameget hendes Dyd som hendes Lidenſkab — gjorde mig forſagt; jeg følte og føler Samvittighedsnag over førſt at have vaft den i hendes uſkyldige Hjerte. Og det er et Samvittighedsnag! Det er en Forræderiets Braad! . . . Af mit feige Hjerte! Jeg nærmede mig hende ſitrende. — „Jeg kan aldrig blive din!“ — og hun udtalte diſſe Ord af ſit Hjertes Jnderſte og med et Blik, hvori der ſyntes at ligge Bebreidſe mod hende ſelv og Medlidenhed med mig. Jeg fulgte hende paa Veien; hun ſaa ikke tiere paa mig, og jeg havde ikke Mod til at ſige hende et eneste Ord. Da hun var kommen til Havegitteret, modtog hun Iſabella af mig, og forlod mig med et: „Levvel!“ og idet hun vendte ſig eſter at være gaaet ſaa Skridt, ſagde hun atter: „Levvel!“

Jeg ſtod der ude af mig ſelv af Henrykkelse! Jeg kunde gjerne have kyſſet hendes Fodſpor; hendes Arm bevægede ſig, og lyſende i Maanens Straaler bølgede hendes Haar ſagtelig; men ſaa tillod den lange Allé og Træernes dunkle Skygger mig neppe at skimte hendes bølgende Dragt, ſom endnu i det Fjerne lyſte med et hvidt Skær, og eſterat jeg havde tabt hende af Syne, lyttede jeg endnu i Haab om at høre hendes Stemme. Idet jeg gik bort, vendte jeg mig ligesom til Trøſt med udbredte Arme mod Aſtenſtjernen; ogſaa den var forſvunden.

15de Mai.

Efter dette Kys er jeg bleven til en Gud. Mine Tanker ere mere ophøiede og mere smilende, mit Udseende mere glad, mit Hjerte mere medfølende. Det synes mig, som om alt forskønner sig for mit Blik; Fuglenes Klagen og Sefyrernes Hvisken blandt Bladene ere idag blidere end nogensinde; Planterne forfriskes og Blomsterne kolores under mine Fødder; jeg skyer ikke mere Menneskene, og hele Naturen synes mig min. Mit Sind er ganske Skønhed og Harmoni. Skulde jeg udhugge Skønheden i Marmor eller afmale den, vilde jeg slænge hver jordisk Model bort og finde den alene i min Indbildningskraft. O Kærlighed! de skønne Kunster ere dine Døtre; du først har ført den hellige Poesi ned paa Jorden, den eneste Næring for de høie Aander, som fra Ensomheden udsende deres overmenneskelige Sange indtil de sildigste Generationer, og med Røst og Tanker, nedaandede fra Himlen, besjæle dem til høie Foretagender. Du gjenopflammer i vor Barm den eneste isandhed for Mennesket nyttige Dyd, Medfølelse, ved hvilken undertiden den til Suk fordømte Ulykkeliges Læbe smiler, og ved Dig gjenoplever evig Glæden, som befrugter Væsnerne, og uden hvilken alt vilde være Kaos og Død. Flygtede Du, vilde Jorden blive ubyggelig, Skabningerne indbyrdes Fjender, Solen en ondartet Ild, Verden Graad, Rædsel og almindelig Odelæggelse. Nu, da min Sjæl belyses af

din Straale, glemmer jeg mine Ulykker, ler ad Skjebnens Trusler og giver slip paa Fremtidens Smigrerier. — O Lorenzo! jeg ligger ofte henstrakt paa Bredden af de fem Kilders Sø. Vil Du vel tro det? Blidelig drømmende ser jeg for mig de nøgne, dandsende, rosenbefrandede Nymfer, paakalder, omdanset af dem, Muserne og Amor, og af Vandene, som styrte gjenlydende og skummende ned, ser jeg opstige lige til Beltestedet Najader, disse Kildernes elskværdige Bogterinder, med de dryppende Haar spredte ud over de vædede Skuldre og med Smil i Diet. „Illusioner!“ raaber Filosoffen. Eller er maaskje ikke alt Illusion? alt! Salige de Gamle, der troede sig værdige til Himlens udødelige Gudinders Kys, der ofrede til Skønheden og til Gratsierne, udbredte Gudomsglands over Menneskets Ufuldkommenheder og fandt det Skønne og Sande, idet de hyldede deres Fantasiens Gudebilleder!“ Illusioner! men uden dem vilde jeg blive mig Livet bevidst kun i Smerten, eller (hvad der fylder mig med endnu større Nædsel) i kold og tom Følelseløshed; og naar dette Hjerte ikke mere føler, vil jeg udrydde det af min Barm med disse mine egne Hænder og bortjage det som en utro Træl.

21de Mai.

Åh! hvilke lange, ængstlige Nætter! Frygt for ikke at gjense hende vækker mig; fortæret af en dyb, bræn-

dende, vanvittig Følelse springer jeg ud af Sengen og hen til Balkonen og under ikke mine blottede, stivnede Lemmer No, førend jeg i Osten har skimtet en Dagsstraale. Jeg iler skælvende til hendes Side, og — jeg Taabe! — kvæler Ord og Suk. Jeg fatter Intet, hører Intet, Tiden flyver og Natten river mig bort fra dette paradisiske Opholdssted. Af Lynstraale! Du gjenbryder Mørket, Du funkler, farer forbi og forøger Rædselen og Dunkelheden.

25de Mai.

Jeg takker Dig, evige Gud! jeg takker Dig! Du har da kaldt dit Barn til. Dig, og Lauretta har forladt sine Lidelser her paa Jorden; Du hører de Sukke, som udgaa fra Sjælenes Jnderste, og Du sender Døden for at løsne dine forfulgte og nedbøiede Skabninger fra Livets Lænker. Min elskelige Veninde! Din Gravhøi drifke idetmindste disse Taarer, den eneste Hylding, jeg kan yde Dig; paa den Jordskorpe, som skjuler Dig, fremstøde en Emule Grønt! Mens Du levede ventede Du nogen Trost fra mig; af! jeg har ikke engang kunnet vise Dig den sidste Ære; men — vi skulle gjenses — ja, vi skulle gjenses.

Da jeg, kære Lorenzo, erindrede mig denne stakkels Uskyldige, tilraabte en vis Anelse mig i min Sjæls Jnderste: „Hun er død!“ Dog — havde Du ikke skrevet mig det til,

havde jeg maaskje aldrig faaet det at vide; ti bro bry-
 der sig om Dyden, naar den er indhyllet i Fattigdom?
 Ofte begyndte jeg paa at skrive til hende; men Pennen
 faldt mig af Haanden, og jeg vædede Papiret med
 Taarer; jeg frygtede for at hun skulde fortælle mig om
 ny Pinsler og i mit Hjerte slaa en Streng an, hvis
 Bibreren ikke vilde have hørt op saa snart. Desværre!
 Vi søge at undgaa at høre om vore Venners Ulykker;
 deres Lidelser ere os til Besvær, og vor Stolthed for-
 smaar at række dem Ordene's Trøst, der er saa kær for de
 Ulykkelige, naar vi ikke kunne forene dermed en virkelig
 og sand Hjælp. Men — maaskje har hun og hendes
 Moder regnet mig til Hoben af dem, der, berusede
 af Lykken, glemme de Ulykkelige! Himlen maa vide det!
 Gud vidste, at hun ikke kunde holde det længere ud;
 han dæmper Vindene til Gunst for det nysklippede, og
 det endog til Kjødet klippede, Lam. Du erindrer
 nok, at hun engang kom hjem og havde i sin Ar-
 beidskurv en Hjerneskal; hun tog Laaget af og smilte
 og viste os Hjerneskalen midt i en Krands af Roser. —
 „Der er saa og saa mange“, sagde hun, „af disse
 Roser; jeg har taget alle Tornene af dem; imorgen
 ere de visnede; men saa vil jeg købe andre, ti for
 Døden vokse der Roser hver Dag, hver Maaned.“ —
 „Men hvad vil Du da gøre med dem, kære Lauretta?“
 spurgte jeg hende. „Jeg vil bekrandse denne Hjerneskal

med Roser, og hver Dag bestandig med friske Roser;" og idet hun svarede, smilede hun endnu med blid Ynde. Og i disse Ord og i denne Latter og i denne affindige Mine og i disse paa Hjerneskalen hæftede Dine og i disse blege sitrende Fingre, som bandt Roserne sammen — kunde Du have læst, hvorledes Længselen efter Døden er paa engang baade nødvendig og blid og veltalende endog paa en affindig Piges Læber.

Jeg kommer igjen, Lorenzo; jeg maa gaa lidt ud; mit Hjerte oversfyldes og stønner, som bigede det ud af mit Bryst; paa Toppen af et Bjerg synes jeg mig lidt friere, men her i mit Værelse er jeg som nedscænket i en Grav.

Jeg gik op paa det høieste Bjerg; Vindene rasede; jeg saa Egene bølge under mine Fødder; Skoven brølede som et stormoprørt Hav og Dalen gjenlød deraf; Skyerne hængte paa Klippernes Skrænter; — i Naturens skrækkelige Majestæt har min skrækkede og bestyrtsede Sjæl glemt sine Ulykker og er for et Dieblif vendt tilbage til Fred med sig selv.

Jeg havde vigtige-Ting at sige Dig; de fare mig gennem Hovedet; jeg søger at fastholde dem; de oversfylde mit Hjerte, sammenhobe sig, forvirres; jeg ved ikke mer hvor jeg skal begynde; de forsvinde atter med et, og jeg bryder ud i en heftig Graad.

Jeg vanker om som en Affindig uden at vide hvorhen eller hvorfor; mine Fødder føre mig hen blandt

Afgrunde, og jeg mærker det ikke. Herfra overskuer jeg de under mig liggende Dale og Sletter. Herlige og uudtømmelige Natur! Mine Blik og Tanker tabe sig i den fjerne Horisont. Jeg stiger op, standser pustende deroppe og ser ned, af hvilket Svælg! Jeg vender forskærdet Blikket bort og stiger ilsom ned til Foden af Høien, hvor Dalen er mere skyggefuld. En Rund af unge Ege beskytter mig mod Vindene og Solen, tvende Bække mumle sagte rundtomkring mig, Grenene rasle og en Nattergal... hvor har jeg skjendt paa en Hyrde, som var kommen for at røde dens stakkels Smaa af Neden; disse svage Uskyldiges Jamren, Fortvivlelse, Død skulde have været folgte for en ussel Kobberskilling! — Saaledes gaar det i Verden; men jeg erstattede ham den Fordel, han haabede at kunne drage deraf, og han lovede mig ikke mer at forstyrre Nattergalene. Her udhviler jeg mig da nu. Hvor er Duilet hen, Du min tidligere skønne Tid! min Forstand sygner og kan kun haabe paa Sønnen, og Be mig, hvis den kjendte hele sin Svaghed. Næsten som om... O, stakkels Lauretta! det er maaskje Dig, der kalder mig.

Alt, alt, hvad der eksisterer for Menneskene, er kun til i deres Fantasi. Kære Ven! blandt Klipperne var Døden mig en Rædsel; men i Skyggen af denne Rund kunde jeg ønske at lukke Dinene i en evig Søvn. Vi skabe os Virkeligheden paa vor Maade, vore Ønsker tiltage med vore Ideer. Vi hige efter det, der i en

anden Indfærdning er os modbydeligt, og vore Lidenstaber ere, naar alt kommer til alt, blot Virkninger af vore Illusioner. Alt omkring mig kalder min Barndoms blide Drøm tilbage i mit Hjerte. O, hvor jeg ofte gennemstrefede med Dig disse Omgivelser og flatrede op snart i det ene Frugttræ, snart i det andet, glemmende Fortiden, kun sandsende Nuet, jublende over Ting, som min Ildbildningskraft forstørrede og som efter en Times Forløb ikke mere eksisterede, og sættende alt mit Haab til den næste Søndags Lege! Men denne Drøm er svunden, og hvo indestaar mig for, at jeg i dette Dieblif ikke atter drømmer? Kun Du, min Gud, Du, som har skabt mit Hjerte, ved, hvilken frygtelig Drøm det er, jeg drømmer, ved, at kun Graad og Død staa for mig.

Saaledes gaar jeg og fantaserer, skifter Onsker og Tanker, og just naar Naturen er skønnest, gad jeg helst se den i Sorg, og isandhed, idag synes det, som om den har hørt mig. Sidste Vinter var jeg lykkelig; da Naturen sov sin Dødssovn, syntes min Sjæl rolig — og nu?

Dog styrker jeg mig ved Haabet om at blive begrædt. I Livets Morgenrøde spørger jeg maaskje forgjeves om Resten af min Alder, der vil gaa tilgrunde i Lidenstaber og Ulykker; men min Grav vil blive vædet af dine Taarer, af denne himmelske Piges Taarer. Og hvo afstaar gjerne til evig Forglemmelse denne dyrebare

og smertefulde Tilværelse? Hvo har nogensinde for sidste Gang set Solens Straaler, hvo har sagt Naturen Levvel for stedse, hvo forladt sine Elskede, sine Forhaabninger, ja selv sine Skuffelser, sine Smerter, uden et Savn, et Suf, et vemodigt Blik? Vore Kære, der overleve os, ere en Del af os. Vore halvbrustne Dine forlange af Andre en stille Taare, og vort Hjerte finder Trøst i at det endnu varme Lig omslynges af kærlige Arme, og det søger en Barm, hvorved det kan udaande sit sidste Suf. Naturen sukker endog i Graven, og dens Suf overvinder Dødens Tavshed og Mørke.

Jeg træder ud paa Balkonen just idet Solens umaadelige Lys slukkes, og Mørket frabrister Verden disse svage Straaler, som glimte i Horisonten, og i denne den mørke og tavse Verdens Dunkelhed ser jeg et Billed paa den Alt opslugende Odelæggelse. Saa kaster jeg Blikket paa de Piniegrupper, min Fader har plantet her paa Høien ved Præstegaardsporten, og skimter gjennem det af Vinden bevægede Lov min Gravs hvidnende Sten. Jeg ser Dig vandre derhen med min Moder, og nedbede Fred over hendes ulykkelige Sønns Afke. Da siger jeg til mig selv: maaskje vil ogsaa Teresa vandre derhen alene i Morgenstunden for i blid Melankoli at tilbagefalde vore gamle Erindringer og sige mig endnu et Levvel. Nici! Døden er ikke smertelig. Og skulde da Noget ville lægge Haand paa min Grav og opgrave mine Ben for at fremdrage

af den Nat, hvori de hvile, mine brændende Lidenskaber, mine Meninger, mine Forbrydelser maaskje, saa forsvær mig ikke, Lorenzo, svar blot: „Han var et Menneske og ulykkelig!“

26de Mai.

Han kommer, Lorenzo, han vender tilbage.

Han skriver fra Toscana, hvor han vil opholde sig en 3 Ugers Tid, og Brevet er dateret 18de Mai; om en 14 Dage i det bedste — saa!...

27de Mai.

Oste tænker jeg: „Men er det ogsaa virkelig, at denne Englestikkelse fra Himlen dvæler her i denne usle Verden iblandt os?“ og jeg fatter Mistanke om at have forelsket mig i en Skabning af min Fantasi.

Og hvo skulde ikke ville have elsket hende om endog ulykkelig? og hvor gives der et Menneske der er lykkelig nok til at jeg skulde ville bortbytte denne min begrædelsesfulde Stilling mod hans? Men hvor kan jeg paa den anden Side være Bøddel nok mod mig selv til at ville pine mig? Eller ser jeg det ikke, og har jeg ikke bestandig set det, at jeg er uden mindste Haab? Maaskje en vis Stolthed hos hende over hendes Skønhed og mine Kvaler... Hun elsker mig ikke, og hendes Medlidenhed ruger maaskje over et Forræderi. Men saa — hendes himmelske Kys, der altid brænder paa

mine Læber og behersker alle mine Tanker, og hendes Graad? — Ak, men fra hint Dieblig flyer hun mig og vover ikke mer at se mig ind i Diet. Forfører! jeg? — og naar jeg hører de skrækkelige Ord: „Jeg kan aldrig blive Deres“ gjennemtordne min Sjæl, falder jeg fra det ene Maseri i det andet, og pønser paa blodige Forbrydelser. Ikke Du, rene Jomfru, kun jeg, kun jeg har pønset paa Forræderi, og jeg havde, hvo ved, maaskje fuldført det!

O! et af dine Kys endnu og overlad mig saa til mine Drømme og til mit blide Sværmeri! Jeg vil dø for dine Fødder, men ganske din, og med den Bevidsthed, at jeg lader Dig tilbage uskyldig, men tillige ulykkelig. Ja, kan Du ikke blive min Egtfælle, skal Du idetmindste blive min Ledfagerinde i Graven. Dog nei, Straffen for denne skjebnesvangre Kærlighed komme over mig ene! Lad mig græde en hel Evighed igjennem! Himlen skjenke mig blot at Du, o Teresa, ikke længe er ulykkelig for min Skyld. Men jeg har imidlertid tabt Dig, og Du, Du selv, unddrager Dig mig. O, hvis Du elskede mig, som jeg elsker Dig!

Dog, o Lorenzo, i saa vilde Trivsel og under saa store Pinsler giver min Fornuft mig, naar jeg forlanger Naad af den, den Trost: „Du er ikke udrædelig.“ Nu vel, lader os da lide, lide det Yderste! Engang, engang skal jeg dog forlade Livets Helved, og

dertil er jeg alene nok. Ved denne Tanke smiler jeg ad Skjebnen og ad Menneskene og selv ad Guds Almagt.

28de Mai.

Ofte tænker jeg mig hele Verdens Undergang, og Himlen og Solen og Oceanet og alle Kloder i Flamme og Intet; men kunde jeg blot midt under en saadan Ruin presse Teresa en Gang, blot en Gang til, i mine Arme, saa vilde jeg anraabe om det Skabtes Odelæggelse.

29de Mai om Morgen.

O Skuffelse! naar saa ofte i mine Dromme min Sjæl er som i et Paradis, og Teresa er ved min Side, og jeg føler hendes Læber paa min Mund, og... hvorfor føler jeg saa derovenpaa kun Tomhed, Gravens Tomhed? Bare blot disse salige Dieblikke aldrig komme, eller vare de idetmindste aldrig atter flygtede! I Nat søgte jeg famlende efter denne Haand, der havde revet hende fra min Barm; det syntes mig, som om jeg i det Fjerne hørte hendes Suk; men de af Graad vædede Puder, mine sveddryppende Haar, mit stønnende Bryst, det tætte og stumme Mørke — alt, alt tilraabte mig: „Ulykkelige, Du raser!“ Skrækket og udmattet slængte jeg mig paa mit Leie med Ansigtet nedad, omklamrede Hovedpuden og søgte paany Pinsler og Skuffelser.

Ja, saae Du mig træt, bleg, tavst vanke op og ned

ad Bjergene, søge Teresa, og dog frygte for at finde hende, ofte mumle hen for mig selv, paakalde, anraabe hende og svare paa min egen Nøst!... Udmattet af Solheden lægger jeg mig under en Bust og slumrer ind eller fantaserer! Ak, ofte hilser jeg hende, som om jeg saa hende, og det forekommer mig, som om jeg omfavnede og kyskede hende; saa svinder alt, og mine Dine ere stift fæstede paa de steile Klippe-Ufgrunde. Nei, jeg maa gøre en Ende paa dette!

29de Mai Aften.

Flygte altsaa, flygte, men hvorhen? Tro mig, jeg føler mig svag, jeg er neppe Herre nok over dette elendige Legeme til at jeg kan slæbe mig til Villæen og hente Styrke af disse guddommelige Dine og indsuge endnu en Livsdrif, maaskje den sidste. Men vilde jeg vel uden det længere kunne finde mig i dette Helved?

Idag sagde jeg hende Farvel for at gaa hen at spise til Middag; jeg gik, men kunde ikke komme bort fra hendes Have, og — vil Du vel tro det? — Synet af hende gør mig beflemt. Da jeg siden saa hende komme ned med sin Søster, søgte jeg at skjule mig i en Løvhytte, og undfly. „Kæreste, Kæreste, har De ikke seet os?“ raabte den lille Isabella. Som lynslaet sank jeg ned paa en Bænk; den Lille faldt mig om Halsen, kærtegnede mig og tilhvistede mig: „Hvorfor græder

Du?" Jeg ved ikke om Teresa saa mig; hun forsvandt i en Alé. En halv Time efter kom hun tilbage og faldte paa den Lille, der endnu sad paa mine Knæ, og jeg bemærkede, at hendes Dine vare røde af Graad; hun sagde intet; men hun tilkastede mig et Blik, som vilde hun sige: „Det er Dig, der har gjort mig saa ulykkelig.“

2den Juni.

Nu ser jeg Alt i dets sande Skikkelse. Alt! jeg vidste ikke, at der byggede i mit Bryst dette Maseri, der nu anfalder mig, fortærer mig, tilintetgør mig, men desværre ikke dræber mig. Hvor er Naturen? Hvor er dens uendelige Skønhed? Hvor er Hoienes maleriske Sammenfjedning, som jeg beskuede fra Sletten, mens min Indbildningskraft hævede mig op i Himlens Regioner? De synes mig nøgne Klipper, og jeg ser kun Afgrunde for mig. Deres med gæstmilde Skygger bedækkede Fødder ere blevne mig forhadte; jeg vandrede der engang og hengav mig til vor svage Filosofies bedrageriske Meditationer. Hvad Nytte, at man lærer os vore Svagheder at kjende, uden at anvise os noget Middel til at afhjælpe dem? I dag hørte jeg Skoven sukke under Djsens Hug; Bønderne ombuggede de sekelgamle Stenege — Alt forgaar hernede.

Jeg betragter Planterne, som jeg engang var varsom for ikke at nedtræde, og jeg standser ved dem og river dem op og sønderplukker dem og kaster dem hen i det

af Vinden' bortførte Støv. Maatte ikke Verden sukke tilligemed mig!

Jeg gik ud før Solens Dypgang, vandrede tvers over de upløiede Marker og søgte ved at udmatte mit Legeme at opnaa nogen Søvn for min stormfulde Sjæl. Min Pande stod i en Svæd, og mit Bryst stønnede under det besværede Mandedræt. Nattevinden blæste og bragte mine Haar i Uorden og isnede Svæden, der dryppede mig ned ad Kinderne. O! fra dette Dieblik af føler jeg gennem alle Lemmer en Gysen; mine Hænder ere kolde, mine Læber gule, og mine Dine vanke om blandt Dødens Taager.

Naar hun blot ikke forfulgte mig med sit Billede overalt, hvor jeg gaar, og stillede mig det Ansigt mod Ansigt; ti, o Lorenzo, det vækker her dybt i mig en Rædsel, en Fortvivlelse, et Raseri, en stor Kamp, og jeg tænker undertiden paa at bortføre hende og slæbe hende med mig til Orkener, langt borte fra Menneftenes Vold. Ak jeg Ulykkelige! jeg slaar mig for Brystet og udstøder Forhandelser. Bort vil jeg, bort.

Lorenzo

til Læseren.

Du er maaskje, kære Læser, bleven en Ven af Jacopo og ønsker at kjende hans Lidenstabs Historie, og for at fortælle Dig den, vil jeg for Fremtiden af og til afbryde Rækken af disse Breve.

Laurettas Død forøgede hans Melankoli, der endnu blev mere sort ved Odoardos nærforestaaende Tilbagekomst. Udmarvet, hentæret, med indfaldne men vidt aabnede og tankefulde Dine, hørs Stemme, langsomme Skridt, gif han fordetmeste indhyllet i sin Kappe, uden Hat og med Haarene ned over Ansigtet; han var oppe hele Nætter igjennem og streifede om paa Markerne, og om Dagen traf man ham ofte sovende under et Træ.

Imidlertid var Odoardo kommen tilbage med en ung Maler, der fra Rom vendte tilbage til sit Hjem. Samme Dag mødte de Jacopo. Odoardo gif ham imøde og omfavnede ham; Jacopo standsede næsten som bestyrret. Maleren sagde ham, at da han havde hørt tale om ham og hans Geni, havde han allerede længe næret det Ønske at gøre hans personlige Bekjendtskab. — Han afbrød ham: „Jeg? — Jeg, min Herre, har aldrig kunnet gjenkjende mig selv i de andre Dødelige, og derfor tror jeg at andre aldrig kunne gjenkjende dem selv i mig.“ De bad ham nærmere forklare saa tvetydige Ord; men istedet-

for alt Svar indhyllede han sig i sin Kappe, ilede ind imellem Træerne og forsvandt. Odoardo beklagede sig over denne Opførsel for Teresas Fader, der allerede begyndte at frygte Jacopos Lidenkskab.

Begavet med en mindre lidenskabelig men dybtfølende og ædel Karakter, tilbøielig til en blid Melankoli, berøvet i sin Ensomhed enhver anden inderlig Ven i den Alder, hvori den blide Trang til at elske og gjenelskes taler til os, begyndte Teresa at betro Jacopo hele sin Sjæl, og fattede lidt efter lidt Kærlighed til ham; men hun vovede ikke engang at betro sig selv dette, og ligesom den Aften, hun havde skjenket ham hint Kys, levede hun ganske indgetogen, undgik den Elskede og sitrede i sin Faders Nærværelse. Fjernet fra sin Moder, uden Raad eller Trost, ængstlig for sin Fremtid og i Kamp med sin Dyd og sin Kærlighed, blev hun menneskesky, talte næsten aldrig, læste altid, forsømte baade Maleriet, sin Harpe og sin Paaklædning og blev ofte truffen af Husets Folk med Taarer i Øinene. Hun trak sig tilbage fra alt Selskab med de unge Piger, hendes Veninder, der om Sommeren laa paa Landet i de euganske Høie, og listende sig bort fra alle, ogsaa fra sin lille Søster, sad hun ofte hele Timer paa de mest afsides Steder i Haven. Der herskede saaledes i dette Hus en Tavshed og en vis Mistillid, der foruroligede den Forlovede, som desuden følte sig krænket ved Jacopos foragtende Opførsel, der ikke

var i stand til Forstillelse. Af Naturen talte han med Eftertryk, og skønt tavst i Selskaber, var han dog snaksom blandt sine Venner, rede til latter og til en uskyl- dig, overgiven Glæde. Men i disse Dage vare alle hans Ord og enhver Bevægelse af ham heftig og bitter som hans Sjæl. Ophidset en Aften af Odoardo, der forsvarede Traktaten til Campo-Formio, gav han sig til at disputere, at raabe som en Rasende, at true, at slaae sig for Hovedet, at græde af Harm. Han havde ellers altid et sat Udseende; men Hr. T. fortalte, at han dengang, enten han stod fordybet i sine Tanker eller talte, pludselig opflammedes, at der i hans Dine laa noget Frygteligt og at han undertiden, midt under Samtalen, sænkede dem mod Jorden, svømmende i Taarer. Odoardo blev mere forsigtig og anede Grunden til Jacopos For- andring.

Saaledes gik hele Juni. Den stakkels Yngling blev Dag for Dag mørkere og svagere; han skrev hverken mer til sin Familie eller svarede mer paa mine Breve. Ofte saa Bønderne ham ride med slap Tøile over steile Steder, over Hækker, over Grave, og det er et Under, at han slap godt derfra. Da Maleren en Morgen var i Begreb med at optage et Prospekt af Bjergene, hørte han hans Stemme i Skoven; han nærmede sig ubemærket og hørte ham deklamere en Scene af Saul. Da lykkes des det ham at portrættere ham, just da han standsede

tankefuld efter at have reciteret disse Vers af anden Akts første Scene:

Hovedfulds

Blandt Fjendens Sværd jeg havde styrtet mig
 For lang Tid siden, havde overfåaret
 Det rædselsfulde Liv, jeg endnu lever.

Siden saae han ham flatre op lige til Toppen af Bjerget, fattet og med aabne Arme se ned, og med et standse og udraabe: „O min Moder!“

En Søndag blev han til Middag hos T's. Han bad Teresa spille og rakte hende selv Harpen. Mens hun præcluserede, traadte hendes Fader ind og satte sig ved Siden af hende. Jacopo syntes betagen af en blid Sørgmodighed; dernæst opflaredes hans Ansigt; men lidt efter lidt boiede han Hovedet og hensank i en endnu sørgeligere Melankoli end før. Teresa iagttog ham hemmelig og havde Nøie med at tilbageholde sine Taarer. Jacopo mærkede det, og da han ikke kunde beherske sig, stod han op og gik ud. Faderen vendte sig vort til Teresa og sagde: „O min Datter, Du vil da styrte os alle i Fordærvelse tillige med Dig?“ Ved disse Ord strømmede Taarerne hende pludselig ned ad Kinderne; hun kastede sig i Faderens Arme og aabenbaredede alt for ham. — I samme Dieblig traadte Odoardo ind for at kalde dem til Bords, og Teresas Stilling og Hr. T's Forvirring bestyrkede ham i hans Tvivl. Dette har jeg hørt af Teresas egen Mund.

Dagen efter, om Morgenen den 7de Juli, gik Jacopo til Teresa, og traf der hendes Forlovede og Malsleren, der portræterede hende til Brudgommen. Forvirret og skælvende gik Teresa i Hast ud ligesom efter Noget, hun havde glemt; men da hun gik forbi Jacopo, sagde hun ængstlig hviskende til ham: „Fader veed Alt.“ Han sagde ikke et Ord, men gik tre fire Gange op og ned i Bærelset og forsøiede sig bort. Hele denne Dag lod han sig ikke se for noget Menneske. Michel ventede ham til Middag, men søgte ham forgjæves. Han kom ikke hjem før efter Midnat. Han kastede sig uafklædt paa Sengen, og lod Tjeneren gaa til No. Kort efter stod han op og skrev.

Midnat.

Jeg har bragt Guddommen mine Talsigelser og Løfter, men aldrig frygtet den. Og dog — nu da jeg føler Ulykkens hele Bægt, frygter og anraaber jeg den.

Min Forstand er forblindet, min Sjæl nedslaaet, mit Legeme nedbøiet af en Svækkelse til Døden.

Ja vel er det sandt! de Ulykkelige have en anden Verden behov, forskjellig fra denne, hvor de æde et bittert Brød eller drikke Vand, blandet med Taarer. Indbildningskraften skaber den, og Hjertet trøstes. Dyden, altid ulykkelig hernede, holder ud i Haab om Belønning. Men ulykkelig den, der for ikke at blive Forbryder har Religionen behov!

Jeg fastede mig paa Kne i et lille Kapel i Arquá, fordi jeg følte Guds Haand tynde paa mit Hjerte.

Er jeg maaskje svag, Lorenzo? Himlen lade Dig aldrig føle Nødvendigheden af Ensomhed, af Taarer, af en Kirke!

Klokken 2.

Himlen er mørk, Stjernerne faa og blege; halvt skjult bag Skyerne træffer Maanen mine Vinduer med gulnende Straaler.

Om Morgen.

Lorenzo, hører Du det ikke? Din Ven kalder paa Dig. Hvilken Svøn! en Dagstraale bryder frem og maaskje for at gøre mine Ulykker bitrere. Gud hører mig ikke. Han fordømmer mig tvertimod hver Minut til Dødskamp og nøder mig til at forbande mine Dage, der dog ikke ere beplettede med nogen Forbrydelse.

Hvad? Saafremt Du er en stærk, mægtig, nidkær Gud, der hjem søger Fædrenes Synd paa Børnene, og forfølger med din Brede det tredie og fjerde Slægtled — kan jeg da haabe at forsones Dig? Nedsend over mig — men kun over mig — din Brede, som bringer Helvedes Flammer til at slaa op i den Lue, der skal fortære Millioner efter Millioner Folkeslag, for hvilke Du ikke har aabnet Dig! — Men Teresa er uskyldig, og istedetfor at tro Dig grusom, tilbeder hun Dig med sin Sjæls hele Fylde. Jeg tilbeder Dig ikke, just fordi jeg frygter Dig

— og dog føler jeg, at jeg trænger til Dig. Afklæd Dig da, afklæd Dig de Attributer, Menneskene have paahængt Dig for at gøre Dig dem lig. Er Du maaskje ikke de Medslagnes Trøster? Og din guddommelige Søn kaldte han sig ikke Menneskets Søn? Hør mig da! Dette Hjerte føler Dig, men fortørnes ikke over det Suk, hvortil Naturen tvinger Menneskets sønderrevne Indre! — Og jeg knurrer imod Dig, og jeg græder, og jeg paakalder Dig og haaber, at Du vil gøre min Sjæl fri — gøre den fri? men hvorledes kan Du det, hvis den ikke er opfyldt af Dig? hvis den ikke har anraabt Dig i Lykken, men kun tyer til din Hjælp og forlanger din Arm nu, da den er nedstødt i Glendighed? dersom den frygter Dig og ikke sætter noget Haab til Dig? ikke haaber, ikke attraar andet end Teresa! og ser Dig blot i hende?

Hør nu fra mine Læber, o Lorenzo! den Forbrydelse, for hvilken Gud har vendt sit Blik fra mig: Jeg har aldrig tilbedet ham, som jeg tilbeder Teresa. — Hvilken Gudsbespottelse! Som en Gud har jeg tilbedet hende, der er — kun et Pust — et Skelet — eller intet? Du ser her et Menneske dybt ydmyget. Bør jeg sætte Teresa over Gud? Ak! fra hende udstrømmer en himmelsk, umaadelig Skønhed, en almægtig Skønhed. Jeg maaler Universet med et Blik, jeg betragter med forbausset Die Evigheden; Alt er Kaos, Alt fordamper og forgaar; Gud bliver mig usatte- lig, og Teresa staar altid for mig.

To Dage efter blev han syg. Teresas Fader besøgte ham og benyttede denne Leilighed til at overtale ham til at forlade de euganske Høie. Fintfølende og ædel, som han var, skattede han Jacopos Mand og høie Sind og elskede ham som sin kæreste Ven; han forsikrede mig at han under andre Omstændigheder vilde have anset det for en Lykke for sin Familie at faa til Svigersøn en Yngling, der, om han endog delte nogle af Tidens Bildfarelser og om han end besad nogen Naahed i Følelse, dog, efter Hr. T's Udsagn, havde de antikke Aarhundreders Anskuelser og Dyder. Men Odoardo var rig og af en Familie, under hvis Beskyttelse Hr. T. undgik sine Fjenders Forsølgelser og Rænker, der anklagede ham for at have stræbt efter at skaffe sit Land den sande Frihed: en Hovedforbrydelse i Italien. Ved at besvogle sig med Ortis vilde han have paaskyndet baade hans og sin egen Families Undergang. Desuden havde han givet sit Løfte, og for at holde det, havde han maattet beslutte sig til at skille sig fra en elsket Kone. Heller ikke tillod hans økonomiske Omstændigheder ham at give Teresa nogen betydelig Medgift, hvilket dog vilde have været nødvendigt paa Grund af Ortis's maadelige Stilling. Hr. T. skrev mig dette til og sagde det ogsaa til Jacopo, der desuden allerede vidste det og hørte paa ham med den største Fatning; men neppe hørte han tale om Medgift, førend han afbrød ham: „Nei, landsflygtig, fattig, ube-

fjendt for alle Dødelige, vilde jeg hellere lade mig levende begrave end anholde om Deres Datters Haand. Jeg er ulykkelig, men derfor ikke lav. Aldrig skulle mine Børn skylde deres Moders Formue deres Niddom. Deres Datter er rig og forlovet." — „Altsaa?" svarede Hr. T. Jacopo sagde ikke et Ord. Han hævede Blikket mod Himlen, og efter lang Tavsshed udbrod han: „O Teresa, du vil altsaa i ethvert Tilfælde blive ulykkelig!" „O min Ven," sagde da venlig Hr. T., „ved hvem anden er hun vel fra først af bleven ulykkelig end ved Dem? Hun havde allerede af Kærlighed til mig fundet sig i sin Stilling, og hun alene kunde engang forsones sine stakkels Forældre med hinanden. Hun elskede Dem, og De, der dog elsker hende med saa ophøiet Edelmødighed, De besværges hende en Forlovet, og De vil vedligeholde Uenighed i et Hus, hvor De har været, er og altid vil blive modtaget som en Søn. Giv efter! Reis bort paa nogle Maaneder! Maaſtje vilde De i en anden have fundet en streng Fader, men jeg — ogsaa jeg har været ulykkelig; jeg har prøvet Videnskaberne, desværre! og prøver dem endnu, og jeg beklager Dem, fordi ogsaa jeg føler Trang til at beklages. Dog har jeg af Dem alene i denne min hvide Alder lært, at man undertiden ikke kan andet end agte den, der styrter os i Fordærvelse, fornemmelig naar han er begavet med en saadan Karakter, at hos ham de Følelser vise sig som ædle og ophøiede, der hos andre

synes baade Hadelsværdige og latterlige. Jeg vil ikke skjule det for Dem: De har lige fra det første, jeg lærte Dem at kjende, faaet et saadant Overherredømme over mig, at jeg er bleven nødt til paa engang baade at frygte og elske Dem, og ofte har jeg talt Minutterne af Utaalmodighed efter at gjense Dem, skønt jeg i samme Dieblif folte mig betagen af en pludselig, hemmelig Gysen, naar Tjeneren meldte mig, at De kom op ad Trappen. Hav nu Medlidenhed med mig og med Deres Ungdom og med Teresas Nygte! Hendes Skønhed og hendes Helbred svinde hen; hendes Indre fortares i Stilhed, og det for Deres Skyld. Jeg besværges Dem i Teresas Navn, reis, opoffer Deres Lidenstabs for hendes Nolighed, og lad mig ikke være paa engang den ulykkeligste Ven, Egtefælle og Fader!" Jacopo syntes rørt; dog skiftede han ikke Farve, Taarerne kom ham ikke i Øinene, og han svarede ikke et Ord, skønt Hr. T. midt i sin Tale med Nøie holdt sine Taarer tilbage. Han sad ved Jacopos Seng til sent hen paa Natten; men hverken den ene eller den anden aabnede Munden førend de sagde hinanden Farvel. Ynglingens Sygdom forværredes, og de følgende Dage blev han anfalden af en farlig Feber.

Jeg var imidlertid bleven forstrækket baade ved Jacopos sidste Breve og ved Teresas Faders Breve, og gjorde alt for at paaskynde min Vens Afreise som det eneste Middel imod hans heftige Lidenstabs. Dog

havde jeg ikke Hjerte til at aabenbare dette for hans Moder, der allerede havde haft mange andre sørgelige Prøver paa hans ekcentriske Karakter; jeg sagde hende blot, at han var lidt upasselig, og at det rimeligvis vilde være ham gavnligt at forandre Opholdssted.

Paa samme Tid begyndte just Forfølgelserne i Venedig at rase endnu værre. Love gaves der ikke, men vilkaarlige Domstole; ingen Anklagere, ingen Forsvarere, men vel Folk, der udspionerede Tanker; ny Forbrydelser, ubeskjendte for dem, der bleve straffede derved, og hurtige, uapelable Straffe. De mest Mistænkte sukede i Fængslerne; andre, skønt af gammelt og prøvet Rygte, bleve om Natten revne ud af deres Huse, mishandlede af Bøddlerne, slæbte til Grændsen og givne til Pris for deres Skjebne, uden at maatte tage Afskjed med deres Paarørende og blottede for alt. For nogle Enkelte var Landsflygtigheden, uden at være forbunden med denne voldsomme og vanærende Behandling, en stor Naade. Og ogsaa jeg vankede som et senere men dog ikke det sidste Offer i flere Maaneder i stum Landsflygtighed om i Italien og vendte uden noget Haab Blikket mod mit Fædrelands Grændser. Derfor overtalte jeg ogsaa, bekymret for Jacopos Sikkerhed, hans skønt derover overordentlig nedslagne Moder til at raade ham til indtil bedre Tider at søge Tilflugt i et fremmed Land, saameget mere som han, da han forlod Padua, havde undskyldt sig med at beraabe sig paa de samme

Farer. Brevet blev betroet til en Tjener, der kom til de euganske Høie den 5te Juli om Aftenen og fandt Jacob endnu sengeliggende, skønt endel bedre. Teresas Fader sad ved hans Side. Han læste sagte Brevet og lagde det paa Hovedpuden; lidt efter læste han det igjen, syntes bevæget, men sagde Intet.

Den 19de stod han op. Samme Dag skrev hans Moder ham til, sendte ham Penge, to Beksler og adskillige Unbefalingsbreve, og bad ham for Guds Skyld at reise. Noget før Aften gik han til Teresa, men traf kun den lille Isabella, som senere ganske vemodig fortalte, at han satte sig stum ned, stod igjen op, kysede hende og gik. En Time efter kom han tilbage, og idet han gik op ad Trappen mødte han hende igjen, trykkede hende til sit Bryst, kysede hende flere Gange og rødede hende med Taarer. Han satte sig til at skrive, snart paa et, snart paa et andet Ark og rev dem siden alle itu. Han gjorde dernæst tankefuld en Tur Haven rundt. En Tjener, som kom igjennem den i Skumringen, saa ham ligge der. Da han kom tilbage, saa han ham staa ved Bitteret i Begreb med at gaa ud og med Ansigtet opmærksomt vendt mod Huset, paa hvilket Maanen skinnede.

Da han var kommen hjem, sendte han Budet bort med det Svar til hans Moder, at han vilde reise tidlig næste Morgen. Han bestilte Heste paa nærmeste Station. Førend han gik tilfængs, skrev han følgende Brev til

Teresa og gav det til Gartneren. I Dagbrækningen reiste han.

Kl. 9.

Tilgiv mig, Teresa! jeg har formørket din Ungdom og forstyrret din Families Fred; men jeg vil nu fly. Jeg tiltrøede mig ikke saa stor Fæsthed. Jeg kan forlade Dig uden at dø af Smerte, og det er ikke lidet. Lader os da benytte dette Dieblisk mens mit Hjerte endnu leder mig, og Forstanden ikke ganske forlader mig. Vel er min hele Sjæl begravet i den Tanke alene, evig at elske Dig og begræde Dig; men det vil være mig en Pligt aldrig mer at skrive Dig til, aldrig mer at gjense Dig, uden naar jeg engang vil kunne være forvisset om at forlade Dig virkelig og for bestandig rolig. I dag har jeg søgt Dig forgjæves for at sige Dig Farvel. Modtag idetmindste, o Teresa, disse sidste Linier, hvilke jeg, som Du ser, væder med bitre Taarer. Send mig engang etsteds Dit Portræt! Hvis Venskab eller Kærlighed, hvis Medlidenhed og Taknemmelighed endnu indlægge et Ord hos Dig for mig Ulykkelige, saa nægt mig ikke en Trøst, der vil mildne alle mine Kvaler! Selv din Fader vil tillade Dig det, haaber jeg, han, der vil kunne se Dig og høre Dig og føle sig styrket ved Dig, mens jeg i min Smertes og mine Lidenskabers forvildede Timer, kjed af hele Verden, mistroisk mod Alle, vankende om paa Jorden fra Sted til Sted, og rettende uvilkaarlig mine

Skridt imod Graven — ti jeg trænger i Sandhed til
 Hvile — ikkun vil finde Trøst Dag og Nat i at
 kysse dit Billede, og saaledes vil Du endog fra det
 Fjerne indgyde mig Kraft til at bære dette mit Liv, og
 saalænge mine Kræfter strække til, vil jeg, det sværger
 jeg Dig til, bære det for din Skyld. Og bed, o
 Teresa, bed af Dit rene Hjertes Jnderste Himlen, ikke
 om at estergive mig Smerter, jeg maaskje har fortjent,
 og som maaskje ere en Følge af mit Temperament, men
 dog om ikke at berøve mig den Smule Kraft, jeg endnu
 har tilbage til at bære dem. Med Dit Billede hos mig
 ville mine Nætter blive mindre ængstelige og mine
 ensomme Dage mindre sorgelige, disse Dage, af, som jeg
 skal henleve uden Dig. Dvende vil jeg vende mit sidste
 Blik mod Dig og befale min Aand i dine Hænder; jeg
 vil udaande min Sjæl over Dig; hestet til mit Bryst
 vil jeg tage Dig med i min Grav, og er det Skjebnens
 Bestemmelse, at jeg skal lukke mine Dine i et fremmed
 Land, hvor intet Hjerte vil begræde mig, vil jeg i
 Stilhed kalde Dig til min Hovedpude, og det vil synes
 mig, som saae jeg Dig med hint Ansyn, med hin Hold-
 ning, med hin samme Fromhed, som jeg saae hos Dig,
 da Du, længe før Du blev Dig bevidst at elske mig, længe
 før Du opdagede min Kærlighed, paa en Tid da jeg
 endnu ingen Skyld havde mod Dig, engang pleiede mig
 i min Sygdom. Jeg har kun et eneste Brev fra Dig,

som Du skrev mig til, da jeg var i Padua; lykkelige Tid! men. hvo skulde have sagt det! da syntes det mig, som om Du anbefalede mig at komme tilbage, og nu? nu skriver jeg, og vil om faa Timer iværksætte Beslutningen om vor evige Adskillelse. Med hint Brev fra Dig begyndte vor Kærligheds Historie, og det skal aldrig komme mig afhænde. O min Teresa! ogsaa dette er kun Sværmerier, men de ere dog den eneste Trøst for En, der er grændseløs ulykkelig. Levvel! Tilgiv mig, min Teresa — af, jeg troede mig mere stærk! jeg skriver en daarlig, ja en næsten ulæselig Haand; men jeg har ogsaa en sønderreven Sjæl og Graad i Diet. For Guds Skyld nægt mig ikke dit Portræt! Send det til Lorenzo, og hvis han ikke kan besørge det til mig, vil han bevare det som en hellig Arvedel, der vil bringe ham i evig Erindring baade dine Dyder og din Skønhed og hans ulykkelige Vens eneste, evig ulykkelige Kærlighed. Levvel! men ikke for sidste Gang; Du skal se mig igjen, men først naar jeg er bleven en saadan, at Menneskene skulle nødes til at have Medlidenhed med og Agtelse for vor Lidenskab, og det skal ikke mer være en Forbrydelse af Dig at elske mig; men skulde, før jeg gjenser Dig, min Smerte grave min Grav, und mig saa blot, at jeg gør mig Døden lær ved Vissheden om, at Du har elsket mig. Af, jeg føler nu, i hvilken Smerte jeg forlader Dig. O! kunde jeg dø for dine Fødder, eller kunde jeg blot

ds og begravet i det Land, der skal eie Dine Ben —
 Dog, levvel!”

Michel sagde mig, at hans Herre paa de to første Stationer sad ganske tavst med et fuldkomment roligt, næsten oprømt Ansyn. Siden forlangte han sin Reisepult, og mens de skiftede Heste, skrev han Hr. T. følgende Billet til:

Ugte de Ben!

„Jeg leverede igaar Gartneren et Brev til Frukenen, og skønt jeg skrev det ganske fast i det Forsæt at fjerne mig, frygter jeg dog for at have udøst over dette Papir en saa mørk Sindsstemning, at det vil nedslaa denne Uskyldige. De nægte mig derfor ikke at modtage Brevet af Gartneren; jeg vil da lade ham sige, at han skal levere det personlig til Dem. De vil da enten gjemme det ubrækket eller brænde det. Men da det maaskje vilde gøre et smerteligt Indtryk paa Deres Datter, at jeg reiste uden at sige hende Levvel, og jeg hele Dagen igaar ikke kunde træffe hende, medfølger en lille ligeledes forseglet Billet, og jeg vover at haabe, at De, min Herre, vil levere den til Teresa T... førend hun bliver Marchese Odoardos Brud. Jeg ved ikke om vi nogensinde skulle ses igjen; vel har jeg, hvis Intet kommer i Veien, besluttet at ende mine Dage i Nærheden af mit Fædrenehus, men

skulde end dette Forsæt ikke komme til Udførelse, er jeg dog vis paa at De, min Herre, vil bevare mig i stedsevarende Erindring."

Hr. T... tilstillede mig med ubrudt Segl det ovenfor aftrykte Brev til Teresa, og leverede vlieblikkelig Billetten til sin Datter. Jeg har læst den; den indeholdt kun et Par Linier og robede Resignation.

Næsten alle de efterfølgende Fragmenter kom mig enkeltvis ihænde med Posten.

Rovigo. 20de Juli.

Oste naar jeg betragtede hende, sagde jeg ved mig selv: „Hvad vil der blive af Dig, naar Du ikke kan se hende mere?“ og jeg græd med den trøstende Bevidsthed, at jeg var i hendes Nærhed — og nu?

Hvad er vel Verden mere for mig? hvad Sted paa Jorden vil kunne fængsle mig uden Teresa? — dog det synes mig som om det blot er en Drøm at jeg er fjernet fra hende. Er det virkelig mig, der har haft saa stor Fasthed? virkelig mig, der har haft Mod nok til at reise uden at se hende? Ikke et Kys, ikke et eneste Løvel! Hvert Dieblik tror jeg at staa ved hendes Huses Dør og at læse i hendes Ansyns Medslagenhed, at hun elsker mig. Jeg flygter, og med hvilken Hurtighed bringer ikke hver Minut mig endnu længere bort fra hende, og dog er dette ikkun dyrebare Illusioner — jeg har mistet hende. Jeg

kan hverken længere faa min Billie eller min Fornuft eller mit forvildede Hjerte til at adlyde mig. Levvæl, Lorenzo!

Ferrara. 20de Juli om Aftenen.

Jeg satte over Po, betragtede dens umaalelige Bunde og var flere Gange nær ved at styrte mig ud, ud i Dybet og gaa bort for evig. Alt er jo kun et Dieblif! al, blot jeg ikke havde en elsket, ulykkelig Moder, hvem min Død vilde koste bitre Taarer!

Nei, jeg vil ikke ende saa feigt. Jeg vil bære hele min Ulykke, jeg vil tomme til den sidste Draabe den bitre Kalk, Himlen har bestemt for mig, og bliver al Modræрге forgjeves, alle Videnskaber til Fortvivlelse, alle Kræfter fortærede; har jeg saa Mod til at træde Døden under Dine og tale rolig med den, og kan jeg efter at have bødet for Andres Taarer og fortviblet om at af-tørre dem, smage dens bitre Kalk — saa — —

Men nu, i selve dette Dieblif jeg taler, er maaskje alt tabt, og jeg har kun tilbage Erindringen og Vis-heden om, at alt er tabt. Har Du nogensinde prøvet dette Overmaal af Smerte, naar alle Forhaabninger forlade os?

Ikke et Kys, ikke et Levvæl! dog — dine Taarer, de ville følge mig i min Grav. Min Frelse, min Skjebne, mit Hjerte, Du, Du — Alt besværges mig, og jeg vil adlyde Eder Alle.

Kloffen . . .

Dg jeg har havt Mod til at forlade hende? ja jeg har endog forladt Dig, o Teresa, i en Tilstand, der er mere beklagelig end min. Hvo skal være din Trøster? Du vil skælve ved den blotte Lyd af mit Navn, fordi jeg, jeg først, jeg alene, i dit Livs Morgenrøde har ladet Dig føle Ulykkens Storme og omhylles af dens Mørke; og Du, o stakkels Pige, er endnu ikke stærk nok hverken til at bære eller fly Livet. Du ved endnu ikke Andet, end at Morgenrøden og Aftendæmringen ere et. Jeg vil ikke heller betage Dig din Bildfarelse. Og dog have vi ingen Hjælp mere at vente hos Menneskene, ingen Trøst hos os selv. Jeg har kun tilbage at anraabe den høie Gud, at anraabe ham med mine Suf og søge endnu noget Haab udenfor denne Verden, hvor alle forfølge og forlade os. Naar blot mine Kvaler, mine Bønner, og det Samvittighedsnag, der længe har været min Bøddel, vare Himlen velbehagelige Ofre, saa skulde Du ikke være saa ulykkelig, og jeg vilde velsigne alle Pinsler. Men i min dødelige Fortvivlelse ved jeg ikke engang i hvilke Farer Du er, og jeg kan hverken forsvare Dig eller astørre din Graad, eller optage dine Hemmeligheder i min Barm eller tage Del i din Kummer. Jeg ved hverken hvor jeg flygter hen, eller hvordan jeg lader Dig tilbage, eller naar jeg vil gjense Dig.

Grusomme Fader! — Teresa er dit Blod, dette

Alt er besmittet, Naturen og Himlen forbande disse Eder; Alsty, Skinsyge, Uenighed og Anger ville tænder-skærende flokke sig om denne Seng og maaskje besudle disse Lænker med Blod. Teresa er din Datter, hav Medlidenhed! Bittert vil Du komme til at angre, men for sildigt; maaskje vil der komme en Dag, da hun i sin Tilstands Nædsel vil forbande sine Dage og sine Forældre i sin Jammer, og med sine Klager forstyrre dine Ben, naar Du ikke er istand til andet end blot at høre hende i din Grav. Hav Medlidenhed — ah! Du hører mig ikke, og hvor slæber Du mig hende hen? Dfret er slagtet! Jeg hører dets Stønnen, mit Navn i dets sidste Suk! Barbarer, skælver! — Eders Blod, mit Blod! — Teresa skal blive bevnet. O Nædsel! — Men ogsaa jeg er Morder.

Men Du, min Lorenzo, hvorfor hjælper Du mig ikke? jeg skrev ikke til Dig, fordi et evigt Uveir af Forbitrelse, Skinsyge, Hevn, Kærlighed rasede i mit Indre, og saa mange Lidenstaber kogte i min Garm og vare nær ved at kvæle og myrde mig; jeg kunde ikke skrive et Ord, men følte en forstenet Smerte i mit Indre, og denne Smerte hersker der endnu, kvæler min Stemme og mine Suk, og udtørre mine Taarer. Jeg føler, at en stor Del af min Livskraft er svunden, og den Smule, der endnu er mig levnet, synes mig fornødret af Døds-sløvbed og Mørke.

Nu forbitres jeg ofte paa mig selv, fordi jeg reiste

bort og anklager mig selv for Feighed. Hvorfor have de aldrig været at forhaane min Videnskab? Dersom nogen havde befalet denne Ulykkelige ikke oftere at se mig, dersom de med Magt havde fravristet mig hende, tror Du da, at jeg nogensinde vilde have sluppet hende? Men kunde jeg med Utaknemmelighed gjengælde en Fader, der kaldte mig Ven, der saa ofte rørt omfavnede mig og sagde: „Dg hvorfor har Skjebnen forenet Dig med os Ulykkelige?“ Kunde jeg nedstyrte i Banære og Forfølgelse en Familie, der under andre Omstændigheder vilde have delt med mig baade Lykke og Ulykke? Og hvad kunde jeg svare ham, naar han sukkende sagde til mig: „Teresa er min Datter!“ Ja, i Samvittighedsnag og Ensomhed vil jeg hventære alle mine Dage, men takke vil jeg den rædselsfulde usynlige Haand, der rev mig bort fra den Afgrund, i hvilken jeg vilde have draget denne uskyldige Pige ned med ved mit Fald. Og hun fulgte mig, og jeg Grusomme standsede og vendte mig om for at se, om hun skyndte sig i mine ilksomme Skridts Spor — og hun fulgte mig, men med bange Sjæl og svage Kræfter. Hvad? er ja da ikke en Forfører, og bør jeg ikke evig fly hende? Gid jeg kunde skjule mig for hele Verden og begræde mine Ulykker! men jeg begræde dette himmelske Bæfens Videlser, jeg, der har gjort dem endnu bittere?

Ingen kjender den Hemmelighed, der ligger begravet herinde, og denne pludselige, kolde Eved, og denne Bæven

tilbage, og den Klagelyd, der hver Aften stiger op af Jorden og kalder paa mig, og dette Dig; thi vel er jeg, Lorenzo, ingen Morder, men dog besudlet med Blod.

Dagen gryer endnu kun svagt, og jeg staar i Begreb med at reise. I hvor lang Tid har nu ikke Morgenens bestandig truffet mig i en sygelig Slummer! Om Natten finder jeg aldrig Hvile. For noget siden aabnede jeg Dinene, og stirrede omkring, som om Bøddelen gif mig ind paa Livet. Jeg føler, naar jeg vaagner, en vis Rædselig hine Ulykkelige, hvis Hænder ryge af Blod. Levvel, levvel! Jeg reiser, og bestandig længere bort. Jeg skriver Dig til fra Bologna endnu i Dag. Tak min Moder! Bed om hendes Belsignelse for hendes ulykkelige Søn! Dersom hun kjendte hele min Tilstand... men ti, søi ikke nok et Saar til hendes andre!

Bologna. 21de Juli Kl. 10.

Vil Du gyde en Draabe Balsam i Din Vens Hjerte, saa formaa Teresa til at give Dig hendes Portræt, og send mig det med Michel, som jeg affender til Dig, efter at have paalagt ham ikke at vende tilbage uden dit Svar. Si Du selv til de cuganske Hvie! maaskje behøver denne Ulykkelige en, der kan græde med hende. Læs for hende nogle Fragmenter af de Breve, som jeg i mine sørgelige Delirier prøvede paa at skrive til Dig. Levvel! Ser Du den lille Isabella, saa kys hende tusinde Gange fra mig!

Naar ingen mer erindrer mig, vil hun maaskje en Gang imellem nævne sin Jacob. O min Elskede! indviklet i saamange Glendigheder, gjort mistroisk mod Mennekene, med en fyrig Sjæl, der trænger til at elske og gjenelskes, paa hvem anden kan jeg stole, end paa et Barn, der endnu er ufordærvet af Erfaring og Interesser, og som af hemmelig Sympati saa ofte har vædet mig med sine uskyldige Taarer? Fik jeg nogensinde at vide, at hun ikke mere nævnede mit Navn, saa tror jeg jeg forgik af Smerte.

Og, sig mig det, min Lorenzo, vil Du forlade mig? Venkabet, denne Ungdommens saa kære Lidenstab og eneste Trøst i Ulykken, kælnes i Lykken. O Venner, Venner!— Du skal ikke miste mig, førend jeg sænkes her nedenunder, og jeg hører undertiden op med at klage over mine Ulykker, fordi jeg uden dem maaskje ikke vilde været Dig værdig og ikke været i Besiddelse af et Hjerte, der er istand til at elske Dig. Men naar jeg ikke mere er til, og Du har arvet Taarekalken efter mig, o, saa søg ingen anden Ven end Dig selv!

Bologna. Natten til 28de Juli.

Ja jeg vilde befinde mig bedre, hvis jeg længe kunde sove en dyb, dyb Sovn. Opium hjælper ikke; efter en kort Dvale vaagner jeg i Syner og Krampetrækninger; det har nu allerede været Tilfældet i flere Nætter. Jeg er staaet op for at prøve paa at skrive Dig til, men Kraften

strigter mig. Jeg vil lægge mig igjen. Det synes mig, som om min Sjæl samstemmer med Naturens mørke og stormfulde Tilstand. Jeg hører Regnen skylle ned i Strømme, og jeg ligger her med vidt aabnede Dine. Min Gud, min Gud!

Bologna, 12te August.

Du er det næsten to Uger siden Michele afgik med Posten, og han er ikke her tilbage endnu, og jeg hører heller intet fra Dig. Forlader Du mig ogsaa? For Guds Skyld skriv mig blot til! Jeg vil vente til Mandag, og saa vil jeg tage Veien til Florents. Her er jeg hele Dagen hjemme, ti jeg kan ikke finde mig i at trykkes og stødes blandt Folkehoben, og om Natten gaar jeg samlende gjennem Byen som en Skygge, og jeg sønderrives i mit Jnderste ved at se saamange Trængende ligge paa Gaderne og skrige om Brød; jeg ved ikke om det er dem selv at tilregne eller andre — kun det ved jeg, at de skrige om Brød. Da jeg idag gik hjem fra Posthuset, stødte jeg paa to Ulykkelige, der førtes til Galgen. Jeg spurgte mig for hos dem, der trængte sig om mig, og fik til Svar, at den ene havde stjålet et Mulsæsel og den anden af Hunger 56 Lirer. Ak, Samfund! Og gaves der ingen Love til at beskytte dem, som for at berige sig ved deres egne Medborgeres Svæd og Graad, bringe disse til Bettelstaven og til at begaa Forbrydelser, vilde da vel Fængsler og Bødler være saa nødvendige? Jeg er

ikke saa taabelig at anmasse mig at gjenoprette en bedre Tingenes Orden blandt Menneskene; men hvorfor vil man forhindre mig i at snyse over deres Glendighed og fremfor alt over deres Blindhed? — Man fortæller mig, at der her ikke gaar nogen Uge hen uden Henrettelser, og at Folket strømmer dertil som til en Fest. Forbrydelseerne tiltage imidlertid tilligemed Henrettelserne. Nei, nei; jeg vil ikke længer indaande denne Luft, der i et væk damper af de Ulykkeliges Blod. — Dog hvorhen?

Florents, 27de August.

Nylig knelede jeg paa Galileis, Machiavellis og Michel Angelos Grave, og idet jeg betragtede dem, sitrede jeg, greben af en hellig Gysen. De, der have oprettet disse Mausoleer, haabe maaskje at udsone den Fattigdom og det Fængsel, hvormed deres Fædre straffede disse guddommelige Geniers Storhed? O, hvor mange, som vort Aarhundrede forfølger, ville ikke blive tilbedte af Efterslægten? Men baade Forfølgelserne mod de Levende og den de Døde viste Hæder ere Beviser paa den ondskabsfulde Uergjerrighed, der gnaver Menneskeslægten.

I disse Marmorstenes Nærhed syntes det mig som om jeg igjen hensattes i hine syrige Aar, da jeg, rugende om Nætterne over de store Dødeliges Skrifter, i Indbildningen henflyttedes blandt tilkommende Generationers Bifaldsraab. Af! Sligt er nu altfor høit for mig! — og

Marreværk maaskje! — Min Forstand er blind, mine Lemmer vakle, og mit Hjerte er fortæret i sit Jnderste.

Behold kun de Unbefalingsbreve, hvorom Du skriver; dem, Du sendte mig, har jeg brændt. Jeg vil ingen flere Forhaanelser eller Naadesbevisninger modtage af de Mægtige blandt Menneskene. Den eneste Dødelige, jeg kunde ønske at lære at kjende, var Vittorio Alfieri; men man siger, at han ikke tager imod Fremmede; heller ikke tør jeg tiltro mig at kunne bringe ham fra denne Beslutning, der maaskje har sin Grund i Tiderne, i hans Studier, og endnu mere maaskje i hans høie Lidenskaber og Verdenskundskab. Og lad det saa ogsaa være en Svaghed: saadanne Menneskers Svagheder bør agtes, og den, der er fri derfor, kaste den første Sten!

Florents, 7de September.

Åbn Vinduet, o Lorenzo, og send fra mit Bærelse mine Høie en Hilsen! Hils paa en skøn Septembermorgen i mit Navn den Himmel, de Søer, de Sletter, der alle erindre sig min Barndom, og hvor jeg i nogen Tid har fundet Hvile fra Livets Engstelser! Dersom dine Fødder paa dine Spadsereture føre Dig hen i Præstegaardens Alleer, beder jeg Dig stige op paa Piniebjerget, der gjemmer saamange af mine blide og sørgelige Erindringer. Ved Foden af Skraaningen, forbi Lindegruppen, som bestandig holder

Luften frisk og duftende, der hvor Vandløbene danne en lille Dam — der vil Du finde den ensomme Taarepil, under hvis Grene jeg hele Timer igjennem laa henstængt og underholdt mig med mine Forhaabninger. Og naar Du er kommen op paa Toppen, vil Du maastje saa en Gøg at høre, der syntes hver Aften med sin sørgelige Stemme at kalde paa mig og kun afbrødes, naar den mærkede min Mumlen eller mine Fodtrin. Den Vinie, hvori den da skjulte sig, overskygger Ruinerne af et lille Kapel, hvor der i gammel Tid brændte en Lampe foran et Krucifiks; og disse halvt begravede Ruiner forekom mig i Mørket som Gravstene og ofte tænkte jeg paa, paa dette Sted og blandt disse ensomme Skygger at lade grave min egen Grav. Og nu? Hvo ved, hvor jeg vil komme til at lægge mine Ben? Trost alle Bønderne, der spørge til mig! Det er kun kort siden, at de trængte sig om mig, og jeg kaldte dem Benner, og de kaldte mig Belgører. Jeg var deres smaa syge Børns mest kærkomne Læge; jeg hørte venlig paa disse stakkels Bønders Klager og bislagde deres Trætter; jeg filosoferede med disse uslebne, affældige Gamle, søgte at udrydde af deres Fantasi Religionens Skrækk billeder og at skildre de Belønninger, Himlen forbeholder Mennesket, naar han er træt af Fattigdom og Misie. Men nu — nu bedrøves de maastje ved at nævne mig; ti i de sidste Maaneder gif jeg dem stum og tankefuld forbi, undertiden uden at besvare deres Hilsener, og

naar jeg hørte dem i det Fjerne syngende vende tilbage fra deres Arbeide eller drive Hjordene hjem, undgik jeg dem og ilede ind hvor Skoven er tættest. Ofte saa de mig om Morgenen sætte over Grøfter, i min Udspredelse løbe imod Træerne, der rystede mig deres Nimsfrost ned i Haaret, ile afsted gjennem Engene og endelig flatre op ad det høieste Bjerg, hvor jeg standsede pustende, med Armene strakte mod Osten og ventede Solen for at bebreide den, at den nu ikke mere stod saa glædelig op for mig som før. De ville vise Dig den Klipperand, hvor jeg, naar Verden laa inddyset i Slummer, sad og lyttede til Vandenes fjerne Brusen og til Vindenes Susen, naar de ligesom sammendyngede Skyerne over mit Hoved og skød dem frem for Maanen, der idet den gik ned belyste paa Sletten med sine blege Straaler Korsene paa Kirkegaardsgravene. Undertiden ilede da en Bonde i de nære Hytter, vaft af mine Naab, i Forskrækkelse til Døren, og hørte mig i denne hvitidsfulde Tavshed opsende mine Bønner, græde, ja hyle, betragte deroppefra Gravene og paa kalde Døden. O min gamle Ensomhed! Hvor er Du? Der er ikke en Jordknold, ikke en Grotte, ikke et Træ uden at det gjenopliver og nærer i mit Hjerte denne blide, patetiske Længsel, der altid ledsager den Landsflygtige og Ulykkelige udenfor hans Hjem. Det forekommer mig, som om mine Blæder og Smerter, der paa hine Steder vare mig saa fære — ja, som om alt, hvad der

er mit, alt er blevet tilbage hos Dig og som om her ifkun den stakkels Jacopos Gjensærd flæber sig ombankende omkring.

Men Du, min eneste Ven, hvorfor sender Du mig ikke et Par Ord, blot til Efterretning om at Du er hos Teresa? Du siger mig hverken hvorledes hun lever, eller om hun drister sig til at nævne mig eller om Odoardo har fravristet mig hende. Jeg gaar hvert Dieblig paa Posthuset, men uden Nytte. Langsomt og nedslaaet vender jeg tilbage, og i mit Ansigt er en Aenelse at læse om en eller anden stor Ulykke. Det forekommer mig undertiden som om jeg hørte min Dødsdom forkynde: „Teresa har svoret“ — Ak! og naar vil jeg blive mine sørgelige Delirier og mit grusomme Selvbedrag kvit? Lev vel!

Firenze, 17de September.

Du har naglet Fortvivlelse fast i mit Hjerte. Jeg ser nu, at Teresa vil straffe mig for at have elsket hende. Hendes Portræt havde hun sendt sin Moder, førend jeg forlangte det? Du forsikrer mig det, og jeg maa tro det; men se til, at Du ikke i Haab om at helbrede mig, sammensværges Dig imod mig og berøver mig den eneste Balsam for mit sønderrevne Indre!

O mine Forhaabninger! De svinde alle hen, og jeg sidder her forladt i min Smertes Ensomhed.

Paa hvem tør jeg længere stole? Forraad mig ikke,

Lorenzo! jeg kan aldrig udlette Dig af mit Bryst, ti Erindrungen om Dig er nødvendig for Din Ven; i din største Ulykke kunde Du dog ikke have mistet mig. Er jeg da bestemt til at se alt slaa feil, ogsaa den eneste Rest af saa store Forhaabninger? Dog! — Jeg vil ikke beklage mig hverken over hende eller over Dig eller over mig selv eller over min Skjebne; ti jeg fornedrer mig ved disse mange Taarer og giver slip paa den Trøst at kunne sige: „Jeg bærer mine Lidelser og klager ikke.“

J ville da alle forlade mig — alle; men mit Suk vil følge Eder overalt; ti uden Eder er jeg intet Menneske, og allestedsfra vil jeg fortvivlet falde Eder tilbage. Her de saa Ord, Teresa skrev mig til: „Bær „Omsorg for Deres Liv! Jeg besværges Dem derom ved vore „Ulykker. Vi to ere ikke de eneste Ulykkelige. Mit For- „træt skal jeg sende Dem snarest muligt. Fader græder „med mig og har intet imod, at jeg besvarer den Bil- „let, han leverede mig fra Dem; dog synes hans Taa- „rer mig et stunt Forbud imod at skrive Dem til for „Fremtiden. Jeg har lovet det grædende, og grædende „skriver jeg nu her til Dem, maaskje for sidste Gang — „grædende over, ikke mere at kunne betro nogen, at jeg „elsker Dem, uden Gud alene!“

Du er da stærkere end jeg? Ja, jeg vil evig gjen- tage for mig selv disse saa Vinier som om de vare din sidste Billie. Endnu engang vil jeg komme til at tale

med Dig, o Teresa; men først paa den Dag, da jeg har tilkæmpet mig Fornuft og Mod nok til virkelig at give slip paa Dig.

Ja saafremt det at elske Dig med denne utæmmelige, umaadelige Kærlighed, og tie og fly fra alles Dine, kunde gjengive Dig No — saafremt min Død for vore Forsølgeres Domstol kunde dæmpe din Lidenskab og for stedse bringe den til Tavshed i din Barm — saa vilde jeg med min Sjæls hele Varme og Sandhed anraabe Naturen og Himlen om endelig at tage mig bort fra Verden. At jeg nu vil modstaa min skjebnesvangre, dog saa blide Vængsel efter Døden, det lover jeg Dig; men at jeg kan overvinde den, det kan Du alene med dine Bønner maaskje erholde af min Skaber — jeg hører jo dog at han stedse kalder mig. Men Du! lev Du lykkelig saavidt Du kan, endnu kan! Til din Trøst, ulykkelige Pige! vil Gud maaskje vende disse Angerens Taarer, jeg udgyder for ham idet jeg nedbeder hans uendelige Barmhertighed over Dig. Men desværre, desværre deler ogsaa Du nu min smertefulde Tilstand, og det er ved mig Du er gjort ulykkelig — og saaledes har jeg da gjengældt din Fader hans kærlige Omhu, hans Tillid, hans Naad, hans Bønlighed? og Du, i hvilken Afgrund er Du ikke af mig bleven nedstyrtet? Men hvad Godt har da din Fader gjort mig, som jeg ikke nu gjengælder ham med ubørt Taknemlighed? Bringer jeg ham ikke mit blødende

Hjerte til Doffer? Nei! Jeg staar ikke i Gæld til nogen Dødeligs Edelmødighed; og ligesaa lidt kan jeg, jeg, hvem Du kjender som en saa streng Dommer over mig selv, bebreide mig, at have elsket Dig — skønt det at forvolde Dig Lidelser, er den grusomste Forbrydelse, jeg nogen sinde kunde begaa.

Al! Med hvem taler jeg og til hvad Nytte?

Finder dette Brev Dig endnu paa mine Høie, o Lorenzo, saa vis det ikke til Teresa! Tal ikke til hende om mig! Spørger hun til mig, saa sig hende, at jeg endnu lever — tal blot ikke til hende om mig! Men jeg tilstaar Dig det: jeg finder en Bøllyst i min Svaghed; ofte besøler jeg mine Saar, hvor de ere dødeligst og søger at saa dem til at bryde op og betragter dem, hvorledes de bløde — og det synes mig som om mine Pinsler ere en Slags Udsoning for min Brøde og en kortvarig Lindring for denne Ustyldiges Smerter.

Florents, 25de September.

I disse lykkelige Egne gjenopvæktes af Barbari de hellige Muser og Videnskaberne. Hvor jeg vender mig hen, ser jeg Huse, hvor hine første store Toskanere ere fødte, og den hellige Jord, hvorunder de hvile; ved hvert Skridt frygter jeg for at træde paa deres dødelige Levninger. Hele Toskana er en sammenhængende Stad, en Have, Folket af Naturen godmodigt, Himlen klar og

Lusten fuld af Livskraft og Sundhed. Men din Ben finder dog ingen Hvile. Jeg haaber altid — imorgen, i næste Land — og Morgenens kommer, og jeg jager fra Stad til Stad, og denne Landsflygtigheds- og Ensomhedstilstand nedtrykker mig mere og mere. Man tillader mig ikke engang at fortsætte min Reise; jeg havde besluttet at gaa til Rom og nedkæde for vor Storheds Ruiner; men man nægter mig Pas; det, Moder for nogen Tid siden sendte mig, lyder paa Mailand, og her har man søgt at fange mig i tusinde Spørgsmaal, som om jeg var kommen hertil for at indlade mig i en Sammensværgelse. De have ikke saa ganske Uret; men jeg vil svare imorgen ved at reise. Saaledes ere da alle vi Italienerne landsflygtige og fremmede i Italien, og neppe fjerne vi os fra vort lille Gebet, før hverken Karakter eller Nygte eller uplettet Wandel kan beskytte os længere, og *Be Dig*, hvis Du skulde vove at vise et Gran af ophøiet Mod! Neppe forviste fra vort Hjem finde vi ingen, som optager os; udplyndrede af nogle, haanede af andre, forraadte af alle, forladte af vore egne Medborgere, der, istedetfor at beklage og hjælpe hinanden under den fælles Ulykke, betragte som Barbarer alle de Italienerne, der ikke ere fra deres Provinds, og om hvis Lemmer ikke samme Læner rasle — sig mig, Lorenzo, hvad Fristed staar os endnu aabent? Vor Høst har beriget vore Herrer; men vore Landstrækninger yde hverken Skjul eller Brød

til saamange Italienerne, som Revolutionen har slængt udenfor deres Fødeegn, og som, vansinægtende af Hunger og Udmattelse, stedse forfølges af den eneste, sidste Naadgiver for Mennesket, naar han er forladt af hele Naturen — Forbrydelsen! Hvad andet Fristed er os da tilbage end Orkenen eller Graven og — Fornedrelsen! og den, der mest fornedrer sig, lever maaskje mest, men foragtet af sig selv og udlet af de samme Tyranner, til hvem han sælger sig, og af hvem han engang vil blive bortskjafret.

Jeg har gennemstrefet hele Toscana. Alle Hvider og Dale ere bekjendte fra Broderkrigen for fire Aarhundreder tilbage; imidlertid have dog Rigene af alle disse utallige Italienerne, der myrdede hverandre, lagt Grundvolden til Keiserens og Pavernes Trone. Jeg besteg Monteaperto, hvor Guelfernes Nederlag endnu er i vanærende Ibhukommelse. Dagen dæmrede endnu neppe, og i denne mørke Tavshed, og i denne kolde Dunkelhed, med Sjælen opfyldt af alle de vilde Ulykker, der sønderrive vort Fædreland — o, min Lorenzo! — jeg følte det gys i mig, og Haarene reiste sig paa mit Hoved, og deroppefra raabte jeg ned med truende, frygtelig Stemme. Det syntes mig som saa jeg stige op og ned ad Bjergets steilste Stier Skyggerne af alle hine Toskanere, der myrdede hverandre, med blodige Sværd og i blodige Dragter og som saa jeg dem skjele til hverandre med vilde Blik, og snyse som Stormen og komme i Haarene paa hverandre,

og oprive de gamle Saar. O! og for hvem flød dette Blod? Sønnen afbugger Faderens Hoved og ryster det ved Haarene — og for hvem et saa frygteligt Blodbad? Kongerne, for hvem I myrde hverandre, række hinanden under Kampens Masen Hænderne og dele rolig Eders Klædningsstykker og Eders Land. Jeg udstødte et Hyl og flygtede over Hals og Hoved, idet jeg kastede et Blik tilbage. Og disse rædselsfulde Fantasier forfulgte mig bestandig — og endnu naar jeg er ene om Natten mærker jeg omkring mig disse Spøgelses, og blandt dem et, der er frygteligere end alle, og som jeg alene kjender. Ak, hvorfor maa jeg dog, o mit Fædreland! altid dadle Dig og beklage Dig uden noget Haab om nogensinde at kunne forbedre eller hjælpe Dig!

Mailand, 27de Oktober.

Jeg skrev Dig til fra Parma og senere fra Mailand, samme Dag, jeg kom dertil. Ugen efter skrev jeg Dig et temmelig langt Brev til. Hvoraf kommer det da, at jeg faar dit saa sent og over Toscana, som jeg allerede forlod den 28de September? Jeg nærer en Mistanke: vore Breve opsnappes. Regjeringerne rose sig af Eiendomsikkerheden og krænke i samme Dieblig Brevhemmeligheden, den dyrebareste af alle Eiendomme; de forbyde de tabse Klager og vanhellige det hellige Fristed, Ulykken søger ved Vennens Barm. Vel sandt! Jeg burde

have forudset det; men for Fremtiden idetmindste skulle deres Bødler ikke oftere komme til at gaa paa Jagt efter vore Ord og Tanker. Jeg skal gøre Udvei for, at vore Breve for Fremtiden kunne gaa uaabnede.

Du spørger til Giuseppe Parini: han bevarer sin ædle Stolthed, men han synes mig nedbøiet af Tidsumstændighederne og Alderdom. Da jeg gik hen for at besøge ham, traf jeg ham i Døren, just som han stod i Begreb med at slæbe sig ud. Han gjenkjendte mig, og idet han standsede og støttede sig paa sin Stof, lagde han Haanden paa min Skulder og sagde: „Du kommer for at gjense den fordum fyrige Hest, der føler sin skønne Ungdoms Stolthed i Barmen, men nu styrter midt paa Veien og reiser sig alene ved Skjebnens Slag.“

Han frygter for at blive jaget fra sit Kateder og efter 70 Aars Studier og Hæder at blive nødt til som Betler at kæmpe med Døden.

Mailand, 11te November.

Jeg forlangte hos en Boghandler Benvenuto Cellinis Levnet. „Den har vi ikke.“ Jeg spurgte efter en anden Skribent, og han sagde mig da halvt spottende, at han ikke solgte italienske Bøger. Den fornemme Verden taler sirlig Fransk og forstaar neppe mere det rene Toskanske. Offentlige Akter og Love udsærdiges i en saadan Koudervælsk, at de nøgne Fraser robe

dens Uvidenhed og Slavesind, der dikterer dem. De cisalpinske Demostenes'er have med Hestighed i deres Raad debatteret om under Dødsstraf at forvise fra Republikken det græske og latinske Sprog. Der er udkommen en speciel Lov, som affætter fra alle deres Embeder Gregorio Fontana og Vincenzo Monti. Jeg ved ikke, hvad de have skrevet imod Friheden førend den drog til Italien for at blive prostitueret; men det ved jeg, at de ogsaa ere rede til at skrive for den. Og hvad nu ogsaa deres Forseelse har været — Straffens Uretfærdighed frifjender dem, og det Hvitidelige ved en Lov, der er givet alene for to Individers Skyld, forsøger deres Berømmelse. Jeg spurgte efter de lovgivende Kamres Forsamlingsaal; saa forstod mig, færre svarede mig, og ingen kunde give mig nogen Oplysning derom.

Mailand, 4de December.

Dette være mit eneste Svar paa dine Raad: I alle Lande har jeg iagttaget tre Klasser af Mennesker: nogle saa, som befale, Hoben, som træller, og mange, som beile til Gunstbevisninger. Vi kunne ikke befale, ti vi ere maaskje ikke snu nok; vi ere ikke blinde, og ville derfor ikke adlyde; vi nedværdige os ikke heller til at beile til Gunstbevisninger. Det Bedste er da at leve som hine herreløse Hunde, der hverken saa Brød eller Bank. Vil Du maaskje at jeg skal betle om Protektion og Ansæt-

telse i en Stat, hvor jeg betragtes som Fremmed, og hvorfra enhver Spions Lune kan bevirke min Bortjagelse? Du lovpriser stedse mit Geni; ved Du hvad jeg er værd? hverken mer eller mindre end mine Indkomster beløbe; saafremt jeg ellers ikke vil spille en Hofliterats Rolle, afstumpe denne ædle Harmé, der opirrer Magthaverne, og fornægte Dyd og Videnskab, for ikke at bebreide dem deres Uvidenhed og Lastefuldhed. O Lærde! „Men,“ vil Du sige, „saaledes gaar det overalt“. Nu vel! jeg lader Verden gaa sin Gang; men skulde jeg blande mig deri, maatte enten Menneskene forandre hele deres Maade at være paa, eller afbugge mit Hoved paa Blokken og dette sidste synes mig lettest. Ikke at disse Smaatyranner jo nok gjennemskue Folks Rænker; men Mennesker, der fra Skarnet ere hævede op paa Tronen, behøve Partigængere, som de dog i Længden ikke kunne holde i Tømme. Opblæste af det Nærværende, ubekymrede om Fremtiden, uden Mod, Mandskraft, bevæbne de sig med Smigrere og Drabanter, fra hvilke de, skont ofte forraadte og udlete, dog ikke kunne rive sig løs: et bestandigt Kredsløb af Trældom, Tvilesløshed og Tyranni! For at blive Folkets Herrer og Nytere maa man først lade sig undertrykke og udplyndre, eller man maa slikke Sværdet, der drypper af Ens eget Blod. Paa den Maade vilde jeg maaskje nok kunne opjage mig en Ansættelse, nogle tusinde Skudi mer om Mæret, og i Købet

Samvittighedsnag og Bancere. Men hør det kun endnu engang: Jeg vil aldrig spille en lav Skurks Rolle.

Saameget ved jeg, at jeg vil blive traadt under Fødder, men idetmindste tilligemed den umaadelige Skare af mine Medtrælle, ligesom Insekter, der ubarmhjertig sondertrædes af enhver, der gaar forbi. Men jeg gør mig ikke til af min Trældom som saamange andre, og mine Tyranner skulle idetmindste ikke gotte sig over min Fornedrelse. Lad dem forbeholde andre deres Forhaanelser og Belgjerninger; og der gives desværre saamange, der smægte derefter! Jeg vil undgaa Dadel ved at dø ubekjendt. Og blev jeg slæbt frem af mit Mørke, saa vilde jeg istedenfor at vise mig som et begunstiget Medskab for Tvilsløsheden og Tyranniet, foretrække at blive dets begrædte Offer.

Ja manglede jeg Brød og Ild — og det, som Du henviser mig til, var min eneste Livskilde — Himlen forbyde, at jeg skulde forhaane i deres Glendighed saamange andre, der ikke vilde kunne efterligne mig — tro mig, Lorenzo, jeg vilde da gaa til hint vort alles Fædreland, hvor der hverken gives Angivere eller Grobrere eller Hofliterater eller Fyrster, hvor Rigdomme ikke krone Forbrydelsen, hvor den Ulykkelige ikke fordømmes blot fordi han er ulykkelig, hvor alle tidligere eller senere ville tage Bolig tilligemed mig og blande sig med Materien... under Jorden.

Klamrende mig fast til Livets steile Klippevægge følger jeg undertiden et Lys, som jeg ser i det Fjerne, men som jeg aldrig kan naa. Ja det synes mig endog som om jeg, hvis jeg end laa med mit hele Legeme i Graven og kun havde Hovedet over Jorden, dog altid vilde se hint Lys skinne mig i Dinene. O Hæder! Du iler altid foran mig og lokker mig til en Vandring, til hvilken mine Fødder ikke mere have Kraft. Men fra den Dag af, at Du ikke er min eneste og første Lidenstabs, begynder dit straalende Billed at udslettes og vakle — det falder og opløses til en Hob af Ben og Aske, blandt hvilken jeg ser af og til nogle matte Straaler glimte frem; men jeg fortsætter snart min Vej over dit Skelet med et Smil over min stoffede Ergjerrighed. Hvor ofte har jeg ikke af Undseelse over at dø ubekjendt for mit Aarhundrede, færtegnet selv mine Smerter, mens jeg dog ganske følte Nødvendigheden af og Mod til at ende dem. Jeg havde maaskje ikke overlevet mit Fædrelands Undertrykkelse, hvis jeg ikke var bleven holdt tilbage af den taabelige Frygt, at Stenen, der blev lagt over min Grav, med det samme vilde begrabe mit Navn. Ja jeg tilstaar det: ofte har jeg med et Slags Lyst betragtet Italiens Ulykker i den Tanke, at Lykken og mit Mod vilde forbeholde maaskje ogsaa mig den Fortjeneste at befri det. Dette sagde jeg igaar Aftes til Parini — dog Levvel! nu kommer Bankørens Bud efter Brevet, og Siden er skreven fuld, hvorfor jeg maa

slutte. — Dog — jeg har endnu saa meget at sige Dig og vil derfor opsætte Afsendelsen til Søndag og blive ved at skrive. Efter saamange Mars inderlige og trofaste Venskab, ere vi nu adskilte maaskje for evig. Jeg har ingen anden Trøst end at dele mine Suf med Dig ved at skrive til Dig, og saaledes ryster jeg undertiden mine Tanker af mig, og min Ensomhed bliver mig mindre frygtelig. Ja vidste Du hvormangen Nat jeg er vaagnet op af Søvne, staaet op, gaaet frem og tilbage i Værelset og har kaldt paa Dig! Jeg sætter mig da til at skrive til dig, og disse Breve ere ganske vaade af Graad og opfyldte af mine fromme Sværmerier og mine vilde Planer; men jeg har ikke Hjerte til at sende Dig dem. Nogle gjemmer jeg, mange kaster jeg i Ilden. Naar saa Himlen engang sender mig nogle Dieblikkes No, skriver jeg Dig til med saamegen Fatning som mulig, for ikke at nedslaa Dig med min uendelige Smerte. Og jeg bliver aldrig træt af at skrive Dig til; al anden Trøst er borte, og Du, min Lorenzo, vil ikke heller blive træt af at læse disse Breve, som jeg uden Forsængelighed, uden Filen og uden Rødmen har skrevet Dig til i min Sjæls høieste Lyst og største Smertes. Gjem dem! Jeg aner, at de engang ville blive Dig nødvendige for, idetmindste saagodt som det vil gaa, at leve med din Jacopo.

Igaar Aftes spadserede jeg med denne ærværdige

Olding i Stadens østlige Forstad i en Lindeskov. Den ene Haand støttede han paa min Arm, den anden paa sin Stok. Af og til betragtede han sine lamme Fødder, og vendte sig imod mig uden at sige et Ord, men som om han vilde beklage sig over denne Legemsfvaghed og takke mig for den Taalmodighed, hvormed jeg ledede ham. Han satte sig paa en Bænk, og jeg tog Plads ved hans Side; hans Tjener blev staaende noget borte. Marini har mest Værdighed og Veltalenhed af alle dem, jeg har kjendt; men en dyb, ædel, gjennemtænkt Smerte, hvem giver ikke den en høi Veltalenhed? Han talte længe med mig om sit Fædreland og snyste af Harmen baade over det tidligere Tyranni og over den nuværende Tvilsløshed. Brevhelighedens Krænkelser, alle Videnskaber slappede og udartede til en dorst, lav Fordærvelse, intet tilbage af den hellige Gæstfrihed, Velvillie, barnlig Kærlighed... og han skildrede mig dernæst de seneste Begivenheder og de Forbrydelser, der ere begaaede af alle disse Foragtelige, som jeg vilde værdige at nævne, hvis blot deres Forbrydelser viste noget af den Sjælskraft, vi finde, jeg vil ikke sige hos en Sylla og Katilina, men blot hos hine forvorne Røvere, der trodsige træde Forbrydelsen under Dine, skont de se Galgen i dens Nærhed; men hine ere kun elendige Røvere, frække Uslinger, om hvem det er nedværdigende at tale. Ved disse hans Ord opflammedes jeg af et overmenneskeligt

Rasari, for op og raabte: „Hvorfor gøre vi ikke et Forsøg? Vi ville kun opofre os selv? Ja, men Hevneren vilde drage Nytte af vort Blod.“ Han betragtede mig forbavset; mine Dine funkede frygtelig i den tvivlsomme Belysning, og mit ellers rolige, blege Ansigt antog en truende Mine; jeg tav, men følte endnu Rasariets dumpe Stallen i mit Bryst. Jeg vedblev: „Skulle vi aldrig opnaa Frelsen?“ af, havde Menneskene blot altid Døden for Die, saa vilde de ikke trække saa lavt.“ Parini sagde ikke et Ord, men greb mig i Armen og betragtede mig skarpere og skarpere. Derpaa traf han mig ned som et Bink til atter at sætte mig: „Og tror Du,“ sagde han, „at jeg, naar jeg blot skimtede et Glimt af Frihed vilde, trods min svage Alderdom, tabe mig i tomme Klager? O Yngling, der fortjente et taknemmeligere Fædreland, kan Du ikke slukke denne din skjebnesvangre Glød, hvorfor vender Du den da ikke mod andre Liden-skaber?“

Da skuede jeg tilbage i Fortiden, da vendte jeg mig længselsfuld mod Fremtiden; men jeg bankede om i et tomt Rum og mine Arme sank skuffede tilbage uden nogensinde at kunne omslutte noget, og jeg saa grant det Fortvibede i min Stilling. Jeg fortalte denne ophviiede Italiener mine Liden-skabers Historie, og jeg skildrede ham Teresa som en af disse himmelske Genier, der, som det synes, nedstige for at oplyse dette mørke Livskammer.

Og ved mine Ord og ved min Graad - drog den medlidende Gamle ofte et dybt Sul fra sit Hjertes Jnderste. „Nei,“ sagde jeg til ham, „jeg ser blot Graven. Jeg har en kærlig og god Moder; ofte synes det mig, som ser jeg hende skælvende ile i mine Fodspor og følge mig til Bjergets Top, hvorfra jeg staar i Begreb med at styrte mig ned, og mens jeg næsten med hele mit Legeme svæver i Luften, griber hun mig i min Klædnings Folder og holder mig tilbage, og jeg vender mig om og hører kun hendes Graad. Dog — kunde hun udspeide alle mine skjulte Pinsler, vilde hun selv anraabe Himlen om at gøre Ende paa mine angstfulde Dage. Men den eneste Livsflamme, der endnu besjæler dette udmattede Legeme, er Haab om at kunne gøre et Forsøg paa at gjengive Fædrelandet Friheden.“ Han smilte — men et sorgblandet Smil, og da han mærkede, at min Stemme blev svagere og mit Blik stift stirrede paa Jorden, begyndte han igjen: „Maaskje kunde denne din heftige Tørst efter Hæder styrte Dig ind i vanskelige Foretagender, men tro mig, Heroernes Ny er deres Mod en, Skjebnen to, og deres Forbrydelser den tredie Fjerdedel skyldig. Men anser Du Dig endog for Yndling nok af Lykken og for grusom nok til at tragte efter denne Hæder, tror Du da ogsaa, at Tiderne ville give Dig Midlerne ihænde dertil? Have alle Tiders Sul og dette vort Fædrelands Nag ikke endnu lært Dig, at man aldrig skal vente Friheden af en Fremmed?

Den, der indblander sig i et erobret Lands Anliggender, han høster kun Tab for det Hele og Bancere for sig selv. Naar Pligter og Rettigheder skulle afgøres med Sværdet, skriver den Stærke Lovene med Blod og fordrer Tydens Dødsstraffe, og saa? tror Du saa at Du opnaar andet end en Hannibals Ry og Tapperhed, hans, der landsflygtig vankede om gjennem Verden og søgte en Fjende til Romersfolket? Heller ikke vil man tilstede Dig ustraffet at være retfærdig. En Yngling, der er retsindig og har et glødende Hjerte, men er fattig paa Penge og uforsigtig af Natur, som Du er, vil altid blive enten et Værktøi for Partier eller et Offer for den Mægtige. Og hvorledes vilde Du i det offentlige Liv kunne bevare Dig uplettet af den almindelige Smuds? O, lydelig vilde Du blive lovprist, men hemmelig gjennemboret af Bagvaskelsens natlige Dolk; dit Fængsel vilde blive forladt af dine Venner, og din Grav vilde man neppe værdige et sagte Suk. Men lader os antage, at Du baade faar Bugt med de Fremmedes Overvælde, dine Medborgeres Ondskab og Tidernes Fordærvelse og saaledes kan opnaa din Hensigt; sig mig, vil Du da kunne udgyde alt det Blod, en nysødt Stat behøver til sin Næring? Vil Du med Borgerkrigens Faller kunne sætte Ild paa dine Huse, ved Terrorisme bringe Partierne til Enighed, Meiningerne til Tabshed ifkun ved Døden, Lykke i Lykkens Goder ifkun ved Myrderier? Men sæt at Du falder paa Halvveien, saa

bliver Du forbandet af det ene Parti som Demagog, af det andet som Tyran. Hobens Kærlighed er fortværg og ubeldsvanger; den dommer mere efter Udfaldet end efter Hensigten; den gavnlige Forbrydelse kalder den Dyd, og den Dyd, der synes den skadelig, Forbrydelse; for at opnaa dens Bifald maa man enten skræffe den eller mæske den, altid bedrage den. Men sæt Du har opnaaet Alt, vil Du da, opblæst af din umaadelige Lykke, kunne tæmme hos Dig den Udskeielse, der altid gaar ifølge med den høieste Magt, en Udskeielse, der vil blive befordret hos Dig baade af Følelsen af din Overlegenhed og af dit Bekjendtskab med den almindelige Fornedrelse? Menneskene ere af Naturen Slaver, af Naturen Tyranner, af Naturen Blinde. Forsøger Du at befæste Din Trone, vil Du fra Filosof blive Tyran, og efter faa Mars Vælde og Skælven har Du mistet din Sindsro og indskrevet dit Navn blandt Despoternes utallige Skare. Endnu har Du tilbage en Plads blandt Feltherrerne, en Plads, som forsvares ved Hjælp af et vildt Mod, af en Graadighed, der røver for at bortødsle, og ofte af en Tavshed, der slikker den Haand, der har hjulpet Dig derop. Men, min Søn, Menneskeheden sukker ved en Erobrers Fødsel og finder kun Trøst i Haabet om engang at komme til at smile ved hans Baare."

Han tav, og efter en lang Tavshed udbrod jeg: "O Coccejus Nerva! Da vidste idetmindste at dø ubesmittet!" Oldingen fæstede sit Blik paa mig. "Ja saa-

fremt Du hverken frygter eller haaber noget udover denne Verden" — og han trykkede min Haand, „men jeg!" — Han hævede Blikket imod Himlen, og hans strenge Træt forklaredes af en blid Trost, som om han hist oppe saa alle sine Forhaabninger opfyldte. Jeg hørte Fodtrin nærme sig og skimtede Folk mellem Lindene; vi reiste os, og jeg fulgte ham til hans Dør.

Uk! følte jeg blot ikke allerede udslukket hos mig denne himmelske Ild, der i min friske Ungdoms saa kære Tid kastede sine Straaler paa alle mine Omgivelser, hvorimod jeg nu famler omkring i et tomt Mørke! Harde jeg blot et Tag, hvorunder jeg trygt kunde lægge mig til at sove! Blev det mig blot ikke forment at forbyde mig, i min Ensomheds Skygger! Og naar saa denne fortvivlede Kærlighed, som min Fornuft altid bekæmper, aldrig kan overvinde, denne Kærlighed, som jeg gad skjule for mig selv, men som gjenopluer hver Dag, og som er bleven almægtig, udsødelig Uk! at Naturen har indaandet os denne Lidenstak, der maaskje endog er mere utæmmelig hos os end det skjebnesvangre Instinkt til at vedligeholde Livet! O, kunde jeg blot opnaa et Mars eneste No, saa vilde din stakkels Ben opfylde endnu et Løfte og saa dø. Jeg hører mit Fædreland raabe til mig: „Op tegn, hvad Du har set! Jeg vil oplade min Røst fra Ruinerne og diktere Dig min Historie. Sekler skulle græde paa mine Ruiner, og Folkene

belæres ved mine Ulykker. Tiden styrter den Stærke, og blodige Forbrydelser afvadskes med Blod!" Og Du ved det, Lorenzo, Mod til at skrive vilde jeg have, men mine aandige Evner dø hen tilligemed mine legemlige Kræfter, og jeg ser, at jeg om faa Maaneder vil have endt min smertefulde Vandring.

Men I saa ophoiede Mander, som ensomme eller forfulgte snyse over vort Fædrelands allerede langvarige Ulykker, hvorfor overantvorde I, om end Himlen nægter Eder at stampe mod Braaden, ikke idetmindste Esterslægten vore Ulykker? Hæver Eders Nøst i alles Navn, og forkynder Verden, at vi ere ulykkelige, men hverken blinde eller usle, at det ikke er Mod, men Magt der mangler os! Have I end Armene betyngede med Lænker, behøve I dog ikke selv ogsaa at lænke Eders Mandskraft, til hvis Herre hverken Tyrannerne eller Skjebnen, alle andre Tings Behersterinde, nogensinde kan opkaste sig! Skriver! Haver vel Medlidenhed med Eders Medborgere, men opbidser ikke deres politiske Lidenskaber! Foragter Massen af Eders Samtidige! Døgnets Slægt hjemsoges af alle Uffældighedens Daarstaber og Svaghed; men just naar Menneskeslægten staar Graven nærmest, gjensødes den kraftigt. Skriver for dem, der skulle komme, og som ene ville være værdige til at høre Eder og stærke til at hevne Eder. Forfølger Eders Forsølgere med Sandheden, og siden I ikke kunne straffe dem med en Dolk, mens de

leve, saa straffer dem med deres Navnes Skændsel gjennem alle tilkommende Aarhundreder! Er der nogen iblandt Eder, hvem Fædreland, Rolighed, Eiendom er berøvet, hover ingen at blive Egtfælle, og guse alle tilbage for det blide Fadernavn, for ikke i Landsflygtighed og Smerte at able ny Slaver og ny Ulykkelige; hvorfor lærtegne I da et Liv, der er blottet for alle Nydelsler? Hvorfor opofre I det ikke for det Fantom, der er de høisindede Dødeliges eneste Anfører — Hæderen? I ville dømme det nulevende Europa, og Eders Dom vil oplyse det tilkommende. Den menneskelige Feighed vil holde Eder Skrækkibilleder og Farer for Die, men ere I maaskje, ikke udødelige? Fra Fængslernes og Straffenes Fornedrelse ville I hæve Eder op over Voldsmanden, og hans Næsen imod Eder vil forøge hans Dadel og Eders Rygte.

Mailand, 6te Februar 1799.

Uddresser dine Breve til Nizza i Provence; ti imorgen reiser jeg til Frankrig, og hvo ved, maaskje endnu længere bort; vist er det, at i Frankrig bliver jeg ikke længe. Bræm Dig ikke over det, Lorenzo, og trøst, saavidt det staar i din Magt, min stakkels Moder! Du vil maaskje sige, at jeg først og fremmest skulde undfly mig selv, og at det, da jeg dog ingensteds finder No, nu endelig er paa Tiden at jeg slaar mig til No. Vel sandt, jeg finder ingen No, men her mindre end andensteds.

Marstiden, den bestandige Taage, denne kvalme Lust, visse Fysionomier, og saa — maaskje tager jeg feil — men det synes mig, som om jeg finder kun lidt Hjertelighed, og dog kan jeg næsten ikke bebreide dem det. Alt andet erhverves; men Medfølelse og Høisindethed og endnu mere en vis Følelsens Delikatesse er altid noget Medfødt, og den, som ikke føler dem, stræber ikke efter dem. Altsaa imorgen. Jeg er saa opsat paa at komme afsted, at disse saa Timers Opsættelse synes mig hele Mar tilbragte i Fængsel.

„Ulykkelige! hvi ere alle dine Sandser blot modtagelige for Smerten ligesom hudløse Lemmer, der trække sig sammen ved den mindste Berørelse med Lusten? Tag Verden som den er, og Du vil leve mere rolig og forstandig.“ Men svarede jeg nu den, der holdt mig saadanne Præfener: „Anfalder Feberen Dig, saa lad din Puls slaa langsommere, og Du er frisk“; havde han da ikke Grund til at anse mig som Bytte for en værre Feber? Hvorledes kan jeg dog give mit hurtigstrømmende Blod Love? Og naar det strømmer til Hjertet, føler jeg det der samle sig sydende og saa strømme heftigt tilbage; og ofte, fornemmelig naar jeg sover, synes det mig med et, som vilde det sprænge mit Bryst. O, I Ulykkelige! ja jeg vil adlyde Eders floge Raad paa den Betingelse, at jeg, naar jeg ser Eder som Hyflere, Stenhjerter, ude af Stand til at hjælpe Fattigdommen uden at forhaane den,

ude af Stand til at beskytte den Svage mod Forurettelse, at jeg, naar jeg ser Eder, for at faa Eders smaalige, plebeiiske Lidenstaber tilfredsstillede, nedkaste Eder for Fødderne af den Mægtige, I hade, og som foragter Eder, at jeg da, siger jeg, maa meddele Eder en Draabe af denne sydende Galde, der ofte har væbnet min Nøst og min Arm imod Overmagten, der aldrig lader mine Dine tørre eller min Haand uknyttet ved Synet af Glen- digheden, og der altid vil bevare mig fra Lavhed. I tro Eder vise, og Verden udraaber Eder for dydige; men frigører Eder for Frygten, og værer da ikke bange: Partiet er lige. Gud bevare Eder fra mine Daarskaber, og jeg beder ham af min Sjæls Fylde om at bevare mig fra Eders Visdom! Og bemærker jeg disse Mennesker, ogsaa naar de gaa forbi uden at bemærke mig, saa iler jeg straks hen at søge et Tilflugtssted ved din Barm, o Lorenzo! Du tager kærlig Hensyn til mine Lidenstaber, skønt Du ofte har set Løven tæmmet blot ved Lyden af din Stemme. Men nu... Du ser jo selv, at ethvert Raad og enhver fornuftig Forestilling er uheldsvanger for mig. Ve mig, hvis jeg ikke adlød mit Hjerte! — Fornuften? den er som Vinden, den udslukker Følger og oppuster Ildbrande. Levvel saalænge!

Al. 10 Morgen.

Jeg tænker paa, at det dog maaskje er bedst, at Du

ikke skriver mig til, førend Du har faaet Brev fra mig. Jeg lægger Veien over de liguriske Alper for at undgaa Monte Genis's Is; Du ved hvor skadelig Kulden er mig.

Al. 1.

Atter Forhindring; jeg maa vente to Dage inden jeg kan faa mit Pas. Jeg vil slutte dette Brev i det Dieblig jeg stiger i Kalesjen.

8 Febr. Al. 1½.

Her sidder jeg med Taarer i Dinene over dine Breve. Idet jeg ordnede mine Papiere faldt mine Dine paa hine saa Pinier, som Du skrev til mig under et Brev fra min Moder to Dage førend jeg forlod mine Høie. „Alle mine Tanker ledsage Dig, min Jacopo, mine Ønsker og mit Vensteb, der evig vil leve for Dig. Jeg vil altid forblive din Ven og Broder i Kærlighed, og jeg vil dele selve min Sjæl med Dig.“

Ved Du, at jeg bestandig gaar og gjentager disse Ord og føler mig saa inderlig rørt, at jeg kunde være istand til at ile til Dig og kaste mig Dig om Halsen og udaande i dine Arme! Levvel, Levvel! Jeg fortsætter siden.

Al. 3.

Jeg har været henne at sige Farvel til Parini. „Farvel“, sagde han, „farvel, o ulykkelige Yngling! Du

vil overalt og altid føre med Dig dine ædle Lidenstaber, som Du aldrig vil kunne tilfredsstille. Du vil stedse vedblive at være ulykkelig. Jeg kan ikke trøste Dig med mine Raad, da de ikke engang slaa til til mine egne Ulykker, der komme fra samme Kilde. Alderens Is har stivnet mine Lemmer, men Hjertet, det er endnu frisk. Den eneste Trøst, jeg kan give Dig, er min Deltagelse, og den tager Du ganske med Dig. En kort Tid og jeg er ikke mere, men hvis der rører sig nogen Følelse i min Afste, hvis Du vil finde nogen Trøst i at udaande dine Klager paa min Grav, saa kom!" Jeg brød ud i en heftig Hulken og forlod ham; han gik udenfor og fulgte mig med Dinene, mens jeg ilede bort gjennem den lange Gang, og jeg hørte, at han endnu med bevæget Stemme tilraabte mig et Leevvel!

Kl. 9 om Aftenen.

Alt er rede. Hestene ere bestilte til Kl. 12. Jeg vil lægge mig lidt uafklædt paa Sengen til de komme. Jeg føler mig saa udmattet.

Lev da vel, Lorenzo, Leevvel! Jeg nedskriver dit Navn og siger Dig Leevvel med en Jnderlighed og med en vis Anelse, som jeg aldrig før har følt. Vi ses igjen.. hvis jeg nogensinde... nei, jeg vilde ikke kunne dø uden at have set Dig endnu engang og takket Dig for alt, og Dig, min Teresa. Men da min ulykkelige Kærlighed vilde

løste Din No og din Families Graad, flygter jeg uden at vide, hvorhen Skjebnen vil slænge mig. Alperne og Havet, og, om muligt, en hel Verden adskille os!

Genua, 11te Febr.

Her er Solen skønnere! Alle mine Fibrer ere i blid Bevægelse af denne straalende, lægende Himmels Behagelighed. Jeg er dog glad over at være taget afsted! Om saa Timer reiser jeg videre, og jeg kan endnu ikke sige Dig, hvor jeg gjør Holdt, eller naar min Reise faar Ende; men den 16de er jeg i Toulon.

La Pietra, 15de Febr.

Bjergveie, frygtelige, steile Bjergveie, hele Martidens Strengthed, det udmattende og kjedsommelige ved denne hele Reise, og endelig

Ny Pinsler og ny Pinte.

Jeg skriver dette til Dig fra en lille By imellem Spalperne. Jeg maa standse her fordi jeg ingen Postbæste kan faa, og jeg ved ikke naar jeg kan komme til at reise. Jeg dvæler da altid hos Dig og altid med ny Bedrøvelse; jeg er bestemt til ikke at gøre et Skridt uden at træffe Smerten paa min Bei. I det sidste Par Dage har jeg gjort mig en Spadseretur paa en Milsvei fra Byen mod Sonden, til nogle Oliventræer, som staa ved Habbredde. Jeg gif for at vederkvæge mig i Sol-

straalerne og inddrikke denne livsfriske Luft, skønt ogsaa i dette varme Klima Vinteren iaar er strengere end sædvanlig. Jeg troede mig der alene eller idetmindste ukjendt af alle de Mennesker, der passerede forbi, men neppe var jeg kommen hjem, forend Michele, der kom op for igjen at gøre Ild paa for mig, fortalte mig, at en Person, der saa ud som en Betler, kort iforveien var ankommen til dette elendige Bertshus og havde spurgt ham, om jeg ikke var en ung Mand, der havde studeret en kort Tid i Padua; mit Navn havde han ikke kunnet nævne, men betegnede mig og Tidspunktet temmelig nøie og nævnede ogsaa Dig. „Jeg følte mig virkelig lidt i Forlegenhed“; vedblev Michele, „ikke destomindre svarede jeg, at han havde gjettet rigtig; han talte venetiansk, og det er dog altid en Behagelighed at træffe en Landsmand i denne Ensomhed. Vel saa han saa pjaltet ud, men jeg lovede ham — blot Herren ikke bliver vred, men det gjorde mig saa ondt for ham — jeg lovede ham at skaffe ham ind; han staar her uden for.“ „Ja lad ham kun komme ind“, sagde jeg, og mens jeg stod og ventede paa ham, følte jeg mit hele Væsen betaget af en pludselig Angst. Michele kom tilbage med et høit, magert Menneske; han syntes endnu ung og smuk, men hans Ansigt var skæmmet af Kummerens Furer. Broder! jeg stod ved Ilden indsvøbt i min Pels; min vide Kappe laa ubrugt henflængt paa Stolen ved min Side; Berten gik ud og ind og dækkede

Bordet — og denne Ulykkelige var kun indhyllet i en Lærredskittel, og det isænde i mig blot ved at se ham. Maaskje gjorde min uvenlige Modtagelse og hans elendige Tilstand ham i Forstningen lidt modløs; men da han efter en kort Samtale mærkede, at din Jacopo ikke er født til at gøre de Ulykkelige modløse, satte han sig ned hos mig og varmede sig og fortalte mig sit Livs sidste begrædelsesværdige Mars Historie. „Jeg kjendte nok“, sagde han, „en Student, som i Padua levede sammen med Dem baade Dag og Nat“ — og han næv- nede Dig. — „O, hvorlænge er det dog ikke siden, at jeg nu har hørt noget fra ham! men jeg haaber, at Skjeb- nen ikke er ham saa ugunstig som mig. Jeg studerede dengang.“ Jeg siger Dig ikke, min Lorenzo, hvem han er. Skulde jeg bedrøve Dig med Fortællingen om et Menneskes Ulykke, som engang var lykkelig og som Du maaskje elsker endnu? Det er desværre nok, at Skjebnen har fordømt Dig til altid at dele min Sorg.

Han vedblev: „Da jeg idag kom fra Albenga, blev jeg Dem var paa Strandveien før jeg kom hertil Stedet. De lagde ikke Mærke til, at jeg ofte vendte mig om for at betragte Dem, og det syntes mig dog, som om jeg skulde kjende Dem igjen; men da jeg kun havde kjendt Dem af Udseende, og det allerede for fire Aar tilbage, var jeg bange for at tage fejl. Deres Tjener sagde mig, at jeg havde set rigtig.“

Jeg takkede ham, fordi han besøgte mig, og talte med ham om Dig. „De er mig dobbelt kær“, sagde jeg til ham, „fordi De har bragt Lorenzos Navn paa Bane.“ — Jeg vil ikke gjentage Dig hans sørgelige Fortælling. Han vandrede ud efter Freden til Campo = Formio og lod sig hverve som Løitnant i det cisalpinske Artilleri. Da han engang for en af sine Venner beklagede sig over de Strabadser og Undertrykkelser, som han forment at lide, tilbød denne ham en Ansættelse. Han forlod nu Tjenesten. Men Ven, Ansættelse, Hjem — alt var fløiten. Han flakkede nu om i Italien og indskibede sig endelig i Livorno. Medens han fortalte dette, hørte jeg imidlertid i Kamret ved Siden af Børneskrig og en sagte Klagelyd; jeg lagde Mærke til at han standsede og lyttede med en vis Uengstelse; da denne Skrigen ophørte, vedblev han at fortælle. „Maa-skje“, sagde jeg til ham, „ere der i dette Dieblig atterkomne Rejsende.“ — „Nei“, svarede han, „det er min lille tre Maaneder gamle Datter, der græder.“

Da han vedblev at fortælle mig, at han som Løitnant ægtede en Pige af fattig Stand, og at de bestandige Marsjer, som den stakkels Kone ikke kunde holde ud, tilligemed den knappe Løn, bevægede ham saa meget mer til at stole paa den, der siden svigtede ham. Fra Livorno tog han paa Lykke og Fromme til Marseille, flakkede gennem hele Provence og derafra til Dauphiné, hvor

han søgte en Plads som Lærer i Italiensk, uden nogensteds at kunne finde Ansættelse eller Brød, og nu var han paa Veien fra Avignon til Mailand. „Jeg skuer tilbage i den forgangne Tid“, vedblev han, „og begriber ikke ret hvorledes den er gaaet for mig. Jeg slapper om uden Penge, fulgt bestandig af en udtæret Kone, med sønderrevne Fødder og kraftesløse Arme, fordi jeg bestandig maa bære denne uskyldige Skabning, der forlanger Næring af dens Moders udtømte Bryst, og som ved sine Skrig sønderriver sine arme Forældres Janderste, uden at vi kunne berolige den ved at forestille den vore Ulykker. Hvormange Nætter have vi ikke, stivnede af Kulde, og hvormange Dage, udmattede af Hede, sovet i Staldene hos Kvæget eller i Huler som de vilde Dyr! Jeg blev jaget fra By til By af Dyrigheden; ti min pjaltede Tilstand lukkede deres Døre for mig eller tillod mig ikke at legitimere mig, og hvo der kjendte mig, vilde enten ikke vedkjende sig mig længer eller vendte mig ryggen.“ — „Og dog“, sagde jeg til ham, „ved jeg at baade i Mailand og andensteds anses mange af vore emigrerte Medborgere for at være gavmilde.“ — „Saa har ogsaa“, tilføiede han, „min onde Stjerne gjort dem grusomme alene mod mig. Endogsaa de Bedste trætted af at gøre Godt; der ere saa mange, der trænge! jeg ved ikke — men den og den —. (her nævnede han ved Navn disse Mennesker, som jeg saaledes greb i Hylleri og jeg

forsikrer Dig, min Lorenzo, at disse Navne vare mig ligesaa mange Knivstik i Hjertet) lod mig tit og ofte vente for-
 gjeves ved hans Dør; en anden lod mig efter de varmeste
 Løfter vandre mange Milier til hans Lyststed for at give
 mig nogle faa Lirer; den mest Menneskelige slængte et
 Stykke Brød til mig uden at ville se mig, og den mest
 Gædmilde lod mig i denne pjaltede Dragt passere gennem
 en Række af Familie og Gæster, og efterat have erindret
 mig om min Families sunkne Velstand og indpræget mig
 Flid og Nødskaftenhed, bad han mig venkabelig komme
 igjen næste Dag til samme Tid. Da jeg kom, fandt jeg
 i Forgemakket tre Tjenere, af hvilke den ene sagde mig at
 hans Herre sov, hvorpaa han stak to Skudi og et Stykke
 Linned til mig. *Al Herre!* jeg ved ikke om De er rig;
 men Deres Ansigt, Deres Suf sige mig, at De er uheldig
 og medlidende. Tro mig, jeg har set af Erfaring, at Penge
 endog kan give en Alagertarl Udseende af at være velgørende,
 og at den Mand, der lever i Pomp og Pragt, sjelden værdiger
 at henkaste sine Velgjerninger blandt Pjalter.“ Jeg tav; han
 reiste sig for at tage Afskjed og vedblev: „*Al Bøger* har
 jeg lært at elske Menneskene og Dyden; men Bøgerne,
 Menneskene og Dyden have svigtet mig. Jeg har vel
 Kundskaber, men Bitterhed i Hjertet, og mine Hænder
 ere uskikkede til ethvert nyttigt Haandværk. Hvis min
 Fader kunde høre i sin Grav med hvilke dybe Suf jeg
 anklager ham for ikke at have ladet sine fem Sønner blive

Snedkere eller Skræddere!... Blot af elendig Forsængelighed og for at bevare en Adel uden Formue satte han den Emule overstyr, han endnu havde tilbage, for at holde os alle ved Universiteter og i den store Verden. Og hvorledes er det gaaet os? Jeg har ikke hørt, at nogen af mine Brødre har gjort Lykke. Ofte har jeg skrevet dem til, men aldrig faaet Svar; enten ere de ulykkelige eller døde for Naturens Vost. Men hvad mig angaar, saa ser De her Frugterne af min Faders ærgjerrige Forhaabninger! Hvorofte er jeg ikke af Matten eller af Hungeren bleven drevet ind i en Kro, skønt jeg, da jeg traadte derind, ikke vidste hvorledes jeg skulde rede for mig næste Morgen. Uden Sko, uden Klæder" — „Bedæf Dem!" raabte jeg, reiste mig, og slog min Kappe om ham. Michele, der var kommen ind i Stuen i et eller andet Grinde, og havde staaet noget borte og lyttet, nærmede sig, af-tørrede sine Dine med Bagsiden af Haanden og samlede Kappen om ham, men med en vis Opmærksomhed, som om han frøgtede for at saare denne ulykkelige Mand, der var af god Fødsel.

O Michele! jeg ved godt, at Du kunde have levet som din egen Herre fra den Dag af da din ældste Brøder begyndte en lille Handel og indbød Dig til sig, og dog valgte Du at blive hos mig som Tjener; jeg kjender det kærlige Hensyn, hvormed Du lader som Du ikke mærker min lunefulde Hestighed og fortier endog dine

Grunde i det Dieblig jeg overfuser Dig med uretsfærdig Brede; jeg ser hvor godt Du finder Dig i min Ensomheds Kjedsommelighed og hvor trofast Du bærer mit omflakkende Livs Mojsommeligheder. Ofte opliver Du mig med dit muntre Ansigt, og gaar jeg hele Dage igjennem i Tavshed som et Bytte for sort Melankoli, undertrykker Du dit tilfredse Sind's Glæde for ikke at lade mig mærke min Tilstand. Ja! denne din ventlige Opførsel mod denne Ulykkelige har givet min Erkjendtlighed mod Dig et heligt Præg. Du er min Ammes Søn, Du er opdraget i min Familie; jeg skal aldrig forlade Dig. Men jeg elsker Dig endnu mere, naar jeg tænker paa, at din tjennende Stilling maaskje vilde have tilintetgjort dine gode Anlæg, hvis de ikke vare blevene uddannede af min sømme Moder, af denne Kone, der ved sin fine Følelse og sit blide Væsen gør Alt, hvad der lever omkring hende, venligt og kærligt.

Da jeg var bleven alene, gav jeg Michele den Smule, jeg kunde undvære, og mens jeg spiste, bragte han denne Ulykkelige det. Jeg har neppe beholdt Penge nok tilbage til Reisen til Nizza, hvor jeg vil sælge de Bøksler, jeg i Genuas Bank lod mig udstede paa Toulon og Marseille. Da han imorges førend han rejste kom med sin Kone og med sit lille Barn for at takke mig, og jeg saa, med hvor inderlig en Glæde han sagde: „Uden Dem havde jeg idag søgt til det første det bedste Hospital“ — havde

jeg ikke Mod til at svare ham; men mit Hjerte svarede: „Nu har Du maaskje det, Du kan leve af i en fem, seks Maaneder — og saa? det skuffende Haab fører Dig imidlertid ved Haanden og den venlige Allé, hvori Du gaar ind, fører maaskje til en mørkere Sti. Du vilde svigt til det første, bedste Hospital — og maaskje Gravens Fristed kun laa kort fra Dig. Men denne min ubetydelige Hjælp — og Skjebnen tillader mig desværre ikke virkelig at hjælpe Dig — vil give Dig mere Kraft til at bære paa ny og for længere Tid disse Ulykker, der allerede næsten havde tilintetgjort dig og frigjort Dig for stedse. Nyd da nu det Nærværende! — men hvormegen Glendighed har Du ikke maattet udstaa, førend denne din Tilstand, der for mange vilde være skrækkelig, for Dig kunde synes saa glædelig! Al, var Du blot ikke Mand og Fader, saa kunde jeg maaskje give Dig et Raad!“ — og uden at sige ham et Ord omfavnede jeg ham, og idet de gik bort stirrede jeg efter dem med bestig Hjertebanken.

Da jeg igaar Aftes var i Begreb med at klæde mig af, tænkte jeg: „Hvorfor mon dette Menneske forlod sit Fædreland? Hvorfor giftede han sig? Hvorfor opgav han et sikkert Levebrød?“ Ja hele hans Historie syntes mig en Narreroman, og jeg søgte ved allehaande Slutninger at udbringe, hvad han, for ikke at skaffe sig alle disse Ulykker paa Halsen, skulde have gjort eller undladt. Men da jeg saa

ofte uden nogen Nytte har hørt gjentage slige „Hvorfor?“ og har set at alle ville agere Læger i andres Sygdomme — mumlede jeg da jeg lagde mig tilfængs: „O, I Dødelige, som anse alt, hvad der ikke faar et lykkeligt Udfald, for ubesindigt, lægger Haanden paa Hjertet og tilstaar aabenhjertig — ere I visere eller blot lykkeligere?“

„Men“, vil Du sige, „tror Du da alt hvad han sagde?“ — Jeg tror blot, at han var halvnøgen og jeg paaflædt; jeg saa hans hentærede Kone; jeg hørte hans Barns Skrig. Min Lorenzo, man gaar desværre ud med Lygte i Haanden for at opspore ny Grunde imod den Fattige, fordi man i sit Indre føler den Anvisning, Naturen har givet ham paa den Riges Formue. „Men Ulykker skrive sig fordømmeste fra Laster, og denne Mands var maaskje en Følge af en Forbrydelse!“ — Maaskje! hvad mig angaar, jeg ved det ikke og estersporer det ikke. Som Dommer vilde jeg fordomme alle Forbrydere; men, ak! som Menneſte tænker jeg paa den Modbydelighed, hvormed den første Tanke om en Forbrydelse opstaar, paa Hungeren og paa de Lidenſkaber, der drive til at begaa Forbrydelse, paa de bestandige indre Kampe, paa det Samvittighedsnaag, hvormed Menneſket mætter sig med sin Brødes blodplettede Frugt, paa de Fængſler, den Skyldige altid ser aabne for at begrave ham — og naar han saa, efter at være sluppen ud af Retsfærdighedens Hænder, maa bøde for sin Forseelse med Bancere og Trang, skulde jeg da overgive ham

til Fortvivlelse og ny Forbrydelser? Er han da ene skyldig? Bagvaskelse, Troløshed, Forførelse, Ondskab, sort Utafnemlighed ere endnu større Forbrydelser; men blive de endog blot truede? Og den, som af Forbrydelser har høstet Eiendom og Hæder! . . . O, Lovgivere, o, Dommere, straffer, men træder undertiden ind i de simple Folks Hytter og i Hovedstædernes Forstæder, og I ville hver Dag se en Fjerdedel af Befolkningen vaagne paa sit Straaleie og ikke vide, hvormed den skal tilfredsstille Livets første Fornødenheder. Jeg ved det — Samfundet kan ikke omskaves; jeg ved, at Hunger, Forbrydelser og Straf ogsaa ere Elementer af den almindelige Orden og Lykke; derfor tror man at Verden ikke kan bestaa uden Dommere og uden Galger, og jeg tror det, fordi alle tro det. Men jeg vil aldrig være Dommer. I denne store Dal, hvor Menneskeslægten fødes, lever, dør, gjensfrembringes, lider og saa igjen dør uden at vide hvorledes eller hvorfor, skjæner jeg kun mellem to Slags Mennesker Lykkelige og Ulykkelige. Og møder jeg en Ulykkelig, begræder jeg vor Dod, og lægger saa meget Balsam, som jeg kan, paa Menneskets Saar; men hans Fortjenester saavel som hans Forseelser overlader jeg til Gud at afveie.

Ventimiglia. 19de og 20de Febr.

„Du er til Fortvivlelse ulykkelig; Du lever i en bestandig Kamp med Døden uden at finde dens No; men

Du bør taale den for de andre." Saaledes forlanger Filosofien af Mennesket et Heltemod, hvorfor Naturen gyser tilbage. Den, der hader sit eget Liv, kan han elske det mindste Gode, som det endog er ubist, om han kan yde Samfundet; og bringe denne smigrende Tanke mange Mars Graad til Offer? Den, der selv hverken har Onsker eller Forhaabninger, hvorledes skulde han kunne nære dem for andre, han, der, forladt af alle, forlader sig selv? — „Du er ikke den eneste Ulykkelige.“ — Desværre! men denne Trost, er den ikke snarere et Bevis paa den hemmelige Misundelse ethvert Menneske foler over andres Lykke? Andres Glendighed formindsker jo dog ikke min. Hvo er vel godmodig nok til at læsse mine Svagheder paa sig, og hvo kunde det, om han vilde det? Han havde maaskje mere Mod til at bære dem, men hvad er vel Mod uden Kraft? Den er ikke feig, der lader sig rive bort af en uimodstaalig Strom, men kun den er det, der har Kræfter til at redde sig og ikke gor det. Men hvor er den Vise, der kan opkaste sig til vore indre Kræsters Burderingsmand? Hvo kan opstille en Norm for Lidenskabernes Virkninger i de forskjellige menneskelige Temperamenter og for de uberegnelige Omstændigheder, saa at han kan sige: „Denne er feig, fordi han bukker under, hin en Helt, fordi han holder ud?“ da dog Kærligheden til Livet er saa lydende, at den

første maaskje har stridt svarere for ikke at bukke under end den anden for at holde ud.

„Men den Gæld Du staar i til Samsundet?“ — Gæld? maaskje fordi det har revet mig ud af Naturens fri Skod, da jeg hverken havde Fornuft eller fri Villie til at samtykke deri eller Kraft til at modsætte mig, og fordi det har opdraget mig blandt sine Fornødenheder og Fordomme? — Tilgiv mig, Lorenzo, hvis jeg maaskje dvæler for længe ved denne Materie, om hvilken vi saa ofte have disputeret! Jeg vil ikke søge at bringe Dig fra din Mening, der er saa forskjellig fra min; jeg vil blot fjerne al Tvivl fra mig selv. Du havde samme Overbevisning som jeg, hvis Du følte de Smertor som jeg; Himlen bevare Dig fra dem! — Har jeg frivillig indgaaet denne Gældsforpligtelse? Bor mit Liv som en Slaves Liv undgælde de Ulykker, Samsundet voldor mig, blot fordi det kalder dem Belgjerninger? Og sæt endog at de ere Belgjerninger, saa nyder og gjengælder jeg dem jo saa længe jeg lever; og er jeg det ikke til nogen Gavn i Graven, saa har jeg jo der heller ingen Gavn af det! O, min Ven! hvert Individ er en født Fjende af Samsundet, fordi Samsundet nødvendigvis er en Fjende af Individerne. Sæt at det var i alle Menneskers Interesse at forlade Livet, tror Du da, de vilde bære det for min Skyld alene? Begaar jeg en Handling, der er Fler-tallet til Skade, saa straffer man mig, mens det aldrig

vil blive mig tilstedet at hevne mig over deres Handlinger, de være mig saa til nok saa stor Skade. De kunne vel paastaa, at ogsaa jeg er en Søn af den store Familie; men jeg kan give slip paa de fælles Rettigheder og Pligter og sige: „Jeg er mig selv en Verden, og jeg har isinde at emancipere mig, da jeg ikke finder den Lykke, I have lovet mig.“ Og finder jeg saa, naar jeg skiller mig fra dem, ikke min Andel af Friheden; fravriste Menneskene mig den, fordi de ere stærkere; straffe de mig, naar jeg fordrer den tilbage — frier jeg dem saa ikke fra deres løgnagtige Løfter og fra mine afmægtige Klager, naar jeg søger Frelse i Jordens Skød? Al, disse Filosofer, der prædike menneskelige Dyder, naturlig Næstindighed, gjensidig Velvillie som et andet Evangelium, ere uden at mærke det blot de Forslagnes Apostler, og forføre de saa ædle, gløddende Sjæle, der af brændende Higen efter at blive gjenselskede oprigtig elske Menneskene, men altid ville blive Ofre og for sent komme til at angre deres ærlige Lettroenbed.

Og dog, hvorofte have ikke disse Fornuftens Argumenter fundet mit Hjertes Dør tillukket, fordi jeg haabede altid at bringe andres Lykke mine Lidelser til Offer! Men — for Guds Skyld, hør og svar mig! Hvorfor er jeg til? Sig, til hvad Nytte er jeg Dig, jeg Flygtning blandt disse Bjergbuler? Til hvad Ære er jeg mig selv, mit Fædreland, mine Kære? Er der nogen Forskjel paa denne Ensomhed og Graven? min Død vilde

for mig være en Ende paa mine Lidelser, for Eder alle en Ende paa Eders Betyrninger over min Tilstand. Istedensfor saamange evindelige Uengstelser vilde jeg volde Eder en eneste Smerte — en skrækkelig, men den sidste, og I vilde være forvisede om min evige No. Livets Ulykker ere større end dets Goder.

Jeg tænker daglig paa den Udgift, jeg nu i flere Maaneder har forvoldet min Moder, og jeg forstaar ikke, hvor hun kan gøre saa meget for mig. Kom jeg nu tilbage, vilde jeg finde mit Fædrenehus berøvet dets Glands. Den begyndte allerede ved offentlige og private Presserier at fordunkles længe førend jeg reiste, og de vedblive at plage os. Og dog ophører denne kærlige Moder ikke med sin Omhu; jeg fandt atter Penge i Mailand; men denne kærlige Gæmildhed maa sikkert berøve hende endel af de Bekvemmeligheder, blandt hvilke hun er vant til at leve. Ja, desværre, hendes Uegteskab har været ulykkelig! Kun hendes Formue opretholder endnu vort Hus, der kom paa Kænterne ved min Faders Odselhed, og hendes Alder gør mig disse Tanker endnu bitrere. Vidste hun blot, at alt er forgjeves for hendes ulykkelige Søn! Kunde hun blot se herind — kunde hun se min Sjæls Mørke og fortærende Kummer! Dog, tal ikke til hende derom! men kan dette kaldes et Liv? — Al ja! jeg lever jo endnu, og mine Dages eneste Livsaande er et svagt Haab, der endnu stedse opliver dem, og som jeg

dog søger ikke at lytte til: jeg kan det ikke — og vil jeg beskue det ved Dagens Lys, forvandler det sig til Helvedes Fortvivlelse. Din Ed, o Teresa, vil med det Samme være min Dødsdom — men saalænge Du endnu er fri, og vor Kærlighed er i Omstændighedernes Bold — i den uviste Fremtids Bold — i Dødens Bold — er Du endnu stedse min. Jeg taler til Dig, betragter Dig, omfavner Dig, og det synes mig, som om Du i det Fjerne føler mine Kys og ser mine Taarer. Men naar Du af din Fader som et Forsoningsoffer bliver ofret paa Gudens Altar — naar din Graad har gjengivet din Familie dens No — da, da vil — ikke jeg — men ene og alene Fortvivlelsen tilintetgøre et Menneske og hans Lidenstaber. Og hvorledes kan min Kærlighed udslukkes saalænge jeg endnu lever? Ville ikke dens blide Smigrerier altid forsøre Dig i dit Hjertes Jnderste? Men saa ere de ikke længer rene og uskyldige. Den Pige, der har været min, elsker jeg ikke, naar hun er bleven en andens. — Jeg elsker Teresa uendelig, men — ikke Odoardos Kone. — Ve mig! Du deler maaskje hans Leiemens jeg skriver dette! — Lorenzo! ah Lorenzo! se her den Dæmon, der forfølger mig; den vedbliver stedse at forfølge mig, at ængste mig, at besætte mig, at forblinde min Forstand, ja den standser endog mit Hjertes Slag, gør mig rasende, og gad lade Verden gaa under tilligemed mig. — Ja, græder kun alle —

den trykker mig en Dolt i Hænderne, og gaar foran mig og vender sig om for at se om jeg følger den, og viser mig hvorhen jeg skal rette Stødet. Er Du udsendt fra Himlens høie Hævner? Og i mit Naseri og i min Døvertro kaster jeg mig ned i Støvet og be-
 sværger frygtelig en Gud, som jeg ikke kjender men som jeg til andre Tider har tilbedet af mit inderste Hjerte, en Gud, som jeg ikke har fortørnet, paa hvem jeg altid tviv-
 ler — og som jeg dog skælvende tilbeder. Hvor skal jeg søge Hjælp? ikke hos mig selv, ikke hos Menneskene. Jorden har jeg besudlet med Blod og Solen er sort.

Endelig har jeg da Fred! — men hvilken Fred? Træthed, Gravdødsighed. Jeg har streifet om blandt disse Bjerger. Der findes ikke et Træ, ikke en Hytte, ikke et Græsstraa. Alt er nøgne Stammer, haard, graalig Sand-
 sten og hist og her nogle Kors, der betegne de myrdede Vandrendes Grave.

Dernede bruser Noja, en Strøm, der, naar Isen smelter, styrter frem af Bjergenes Indre, og i en lang Strækning har fløvet disse uhyre Bjerger. Nær ved Ha-
 vet er der en Bro, der forbinder Stierne. Jeg standsede paa denne Bro og skuede omkring mig saa langt Diet kunde naa; og naar man overskuer to høie Klippervægge og med Huler besatte steile Skrænter, viner man dunkelt paa Nyggen af de andre Bjerger ny Snebjerger, der reise sig mod Himlen; saa hvidnes alt og forvirres. — I

disse sønderrevne Bjerge nedstiger og henfarer bølgende Nordenvinden og gennem disse Svælg gaar Middelhavet. Naturen sidder her ensom og truende og bortjager alle Dødelige fra sit Rige.

Og dette er dine Grændser, o Italien! men hvert Dieblig blive de fra alle Sider overstegne af Nationernes haardnakkede Begjerlighed. Hvor ere da dine Sønner? Dig mangler blot Enighedens Kraft. Saa vilde jeg hæderfuldt ofre mit ulykkelige Liv for Dig; men hvad kan min Arm alene og min Stemme alene udrette? — Hvor er den gamle Skræk for dit Navn? Vi Ulykkelige! hvert Dieblig høre vi paa Tungen vore Fædres Frihed og Hæder, og dog — jo herligere de straaledede, i et desto hæsligere Lys stille de vort lave Slaveri. Mens vi paakalde hine høie Skygger, nedtræde vore Fiender deres Grave, og der vil maaskje komme den Dag, da vi miste baade vore Fiendele, vor fri Mand og vor Stemme, og blive gjorte lige med de Gamles Husslaver eller solgte som de ulykkelige Sorte, og da vi ville komme til at se vore Herrer aabne Gravene og opgrave og sprede for Vinden hine Stores Aske for at tilintetgøre endog deres Minde; ti vor Historie yder os nu kun et Stof til Praleri, men vækker os ikke af den gamle Dvale.

Saaledes udbryder jeg ofte ved mig selv, naar jeg søler min Barm hæve sig ved Tanken om at være Italiener; jeg skuer tilbage, søger Fædrelandet og finder det ingensteds.

Men saa siger jeg: „Det synes som om Menneskene ere Ophavsmænd til deres egne Ulykker; men Ulykken udspringer af den almindelige Verdensorden, og Menneskeslægten er en hovmodig og blind Træl af Skjebnen. Vi bygge vore Slutninger paa nogle faa Aarhundreders Tildragelser; hvad ere de i Tidens umaalelige Rum? Lig Menneskelivets Perioder synes de undertiden betydningsfulde ved overordentlige Omvækslinger, der dog i Grunden kun ere simple og nødvendige Følger af det Hele. Universet holder sig selv i Ligevægt. Nationerne opsluge hverandre, fordi den ene ikke vilde kunne eksistere uden den andens Lig. Naar jeg fra disse Alper betragter Italien, græder jeg og fnyser og nedkalder Hevn over Voldsmændene; men min Stemme taber sig i det endnu lydende Jammerkriig fra saamange til Grunde gaaede Folkeslag fra den Tid da Romerne tilranede sig Verden, opsogte paa hin Side Have og Orkener ny Nager at ødelægge, lagde Haand paa de Overvundnes Guder og smeddede Fyrster og fri Folk i Lænker, indtil de endelig, da de tilsidst ikke fandt noget Sted mere, hvor de kunde besudle deres Sværde med Blod, vendte dem mod det egne Indre. Saaledes myrdede Israeltterne Kanaans fredelige Beboere, og saaledes slæbte Babylonierne senere det jødiske Folks Præster, Kvæder og Sønner i Trældom. Saaledes omstyrkede Aleksander det babyloniske Rige, og efterat han havde gjennemhærjet Jorden beklagede han sig over, at der ikke gaves endnu en Verden. Saaledes

sloifede Spartanerne tre Gange Messene og forjog tre
 Gange fra Grækerland Messenerne, der ogsaa vare Græ-
 kere med samme Religion og Sønner af samme Fædre.
 Saaledes ødelagde de gamle Italere hverandre indbyrdes,
 indtil de bleve bragte under Roms Magt. Kun faa
 Aarhundreder — og Verdens Tronning blev et Bytte
 for Cæsarer, Neroner, Constantiner, Vandaler og Paver.
 O! hvilken Røg fra Menneskebaal fordunklede ikke Ame-
 ricas Himmel! Hvormeget Blod af utallige Folkeslag, som
 hverken vakte Europæernes Frygt eller Misundelse, skylledes
 ikke af Oceanet hen at besmitte vore Kyster med Skændsel!
 Men dette Blod vil engang blive hevet og komme over
 Europæernes Sønner! Alle Nationer have deres Perioder.
 I dag ere de Tyranner for at paaskynde deres egen Træl-
 len i Morgen, og de som tidligere feigt betalte Tri-
 but, ville senere paalægge andre den med Ild og Sværd.
 Jorden er en Skov af vilde Dyr. Hunger, Oversvøm-
 melse og Pest ere i Naturens Husholdning som en Graf-
 mark, der bereder Oversflod for det kommende Aar, og
 hvo ved? maaskje berede ogsaa denne Klodes Ulykker en
 andens Lykke.

Imidlertid benævne vi med det stolte Navn Dyd alle
 de Handlinger, der sigte til at betrygge den, der hersker
 og skrække den, der træller. Regjeringerne indskærpe Ret-
 færdighed; men kunde de indskærpe den, dersom de ikke
 først selv havde krænket den for at komme til at herske?

Den, der af Uergjerrighed har ranet hele Provindser, overleverer med hvitidelig Jagttagelse af alle Former til Galgen den, der af Hunger stjæler et Stykke Brød. Naar derfor Magten har krænket alle andres Rettigheder, skuffer den siden, for at bevare dem for sig selv, Menneskene med det ydre Skin af Retsfærdighed til en anden Magt kommer og knuser den. Se det er Verden og Menneskene! Der opstaa imidlertid nu og da nogle mere modige Dødelige, der først udles som Galninger og ofte henrettes som Forbrydere; men blive de beskyttede af Lykken, som de holde for deres egen, men som i Grunden blot er Tingenes ustandselige Gang, saa blive de adlydte og frygtede og efter Døden forgudede. Dette er Heltenes, Sekt- og Folkagrundernes Slægt, hvilke i deres eget Hovmod og Folkenes Forblindelse tro sig stegne saa hvit ved eget Bærd; og dog ere de blot blinde Hjul i Urværket. Naar en Jordrevolution er moden, sendes der nødvendigvis Mennesker, som begynde den og med deres Hjernefalter danne Trinnene til dens Trone, der ender den; og da Menneskeslægten hverken finder Lykke eller Retsfærdighed paa Jorden, skaber den Guder, der ere Beskyttere af de Svage og søger for den nærværende Graad tilkommende Belønninger. Men Guderne have i alle Aarhundreder omgjordet sig med Erobrernes Raaben og undertrykket Folkeslagene ved de Uergjerriges Lidenskaber, Maseri og Forslagenhed.

Bed Du, Lorenzo, hvor endnu sand Dyd lever? i os saa Svage og Ulykkelige, i os, der efter at have udstaaet alle Livets Nædsler og følt al dets Smerte, vide at græde med andre og hjælpe dem. Du, o Medlidenshed, er den sande Dyd! alle andre ere kun Magerdyder!

Men føler jeg ikke, medens jeg fra min Høide betragter Menneskehedens Daarskaber og skjebnesvangre Ulykker, hos mig selv alle dens Lidenskaber, Svagheder, Jammer — dette alt, der konstituerer Mennesket? Begræder jeg ikke hver Dag mit Fædreland? Siger jeg ikke grædende til mig selv: „Du har en Moder og en Ven — Du elsker — Dig venter en Skare af Ulykkelige — hvor skal Du fly hen? Ogsaa til fremmede Lande ville Menneskenes Troløshed forfølge Dig og Smerterne og Døden; her vil Du maaskje gaa tilgrunde og ingen begræde Dig, og dog føler Du i dit stakkels Bryst Trang til at blive beklaget. Anraaber Du da, forladt af alle, Hjælp fra Himlen — saa høres Du ikke; og dog vender sig i din Sorg dit Hjerte uvilkaarlig mod den; knæl, men for dine huslige Altene!

O Natur! behøver Du maaskje os Ulykkelige og betragter os som Ormene og Insekterne, hvilke vi se myldre og formere sig, uden at vi vide, hvorfor de ere til? Men har Du først begavet os med dette sørgelige Instinkt til Livets Vedligeholdelse, saa at den Dødelige ikke segner under Byrden af sine Svagheder, men uden at

eny adlyder alle dine Love, hvorfor har Du da skjenket os Fornuftens endnu sørgeligere Gave? Vi beføle med Haanden alle vore Ulykker uden nogensinde at indse Midlerne til at raade Bod paa dem.

Hvorfor flygter jeg da? Til hvilke fjerne Egne iler jeg hen? Hvor vil jeg nogensinde finde Menneskene forskellige fra Mennesket? Eller forudser jeg maaskje ikke de Ulykker, de Svagheder og den Trang, der vente mig udenfor mit Fædreland? — Al nei! Jeg vil vende tilbage til Eder, o hellige Egne, der hørte mine første Skrig, hvor jeg saa ofte udhvilede mine trætte Lemmer, hvor jeg i Dunkelhed og No fandt mine saa Nydelser, hvor jeg i Smerter fandt Deltagelse for mine Taarer. Da alt for mig har iflædt sig Sorgens Dragt, da jeg intet andet har at haabe end Dødens evige Sovn — skulle I alene, o mine Skove, høre min sidste Klage, I alene med Eders fredelige Skygger bedække mit kolde Lig. Beklage mig ville hine Ulykkelige, som ere min Jammers Staldbrødre, og overløbe Lidenskaberne Graven, vil min smertefyldte Mand kvæges ved denne himmelske Piges Suk, som jeg troede skabt for mig, men som Menneskenes Interesser og min egen grusomme Skjebne have vristet af mine Hænder.

Alessandria, 2de Febr.

Fra Nizza har jeg istedetfor at drage længere ind

i Frankrig, taget Veien til Montserrat. I Nat overnatter jeg i Piacenza. Paa Torsdag skriver jeg fra Rimini. Saa skal jeg sige Dig . . . nu Levvel saalænge!

Rimini, 5te Marts.

Alt gaar bort fra mig. Længselsfuld ilede jeg hen at gjense Bertola. Jeg havde længe ikke haft Brev fra ham. — Han er død.

Nl. 11 Aften.

Jeg ved det: Teresa er gift. Du tier for ikke at give mig Dødestødet — men den Syge stonner kun mens Døden kæmper med ham, ikke naar den har faaet Bugt med ham. Det er maaskje bedre saaledes, saa er dog Alt afgjort, og nu er ogsaa jeg rolig, ubeskrivelig rolig. — Levvel! Kom staar mig altid for Die.

Uf det følgende Fragment, dateret samme Aften, synes det, som om Jacopo paa den Dag havde fattet den Beslutning at dø. Udskillige andre, ligesom dette blandt hans Papirer fundne, Fragmenter synes at indeholde de sidste Tanker, der bestyrkede ham i hans Forsæt; jeg vil indrykke dem her efter deres Dato.

Jeg ser Maalet; jeg har allerede for længe siden i mit stille Sind nøie bestemt Maaden og Stedet — og Dagen er heller ikke langt borte.

Hvad er Livet for mig? Tiden fravristede mig mine lykkelige Dieblikke; jeg mærker det kun i Følelsen af min Smerte, og nu forlader endog Illusionen mig. Jeg overtænkter det Forbigangne; jeg stirrer paa de Dage, som skulle komme, og ser — Intet. Disse Aar, der neppe endnu have fuldendt min Ungdom — hvor de ere gaaede langsomt hen under Ængstelser, Forhaabninger, Længsler, Skuffelser, Kjedsomhed! og søger jeg om Arven, de have efterladt mig, finder jeg kun Mindet om faa Glæder, der ikke ere mere, og et Hav af Ulykker, der nedslaa mit Mod, fordi de lade mig vente endnu værre. Men naar Livet blot er Smerte, hvad er der da mer at haabe? Intet eller et andet Liv, der dog altid maa være forskjelligt fra dette. Jeg har derfor taget min Beslutning. Jeg hader ikke fortvivlet mig selv, jeg hader ikke Menneskene. I lang Tid har jeg blot sagt No, og Fornuften henviser mig altid til Graven. Hvorofte har jeg ikke, nedscænket i Betragtning over mine Ulykker, begyndt at fortvivle over mig selv! Tanken paa Døden fjernede min Nedslagenhed, og jeg smilede ved Haabet om at kunne ophøre at leve.

Jeg er rolig, uforstyrrelig rolig. Illusionerne ere svundne, Længslerne døde, Forhaabningerne og Ængstelserne have forladt mit Hjerte. Fantasi billeder, snart lyse, snart mørke, forvirre og forføre ikke længer min Indbildningskraft; ingen tomme Argumenter smigre mere min Fornuft; alt er No! — Anger over

det Forgangne, Lede ved det Nærværende, Frygt for det Tilkommende, se det er Livet. Døden ene, Døden, til hvem Tingenes hellige Forvandling er betroet, forjætter Fred.

Fra Ravenna skrev han mig ikke til, men af følgende Brudstykke ses, at han tog derhen i samme Uge:

Ikke blindthen, men med Overlæg og Fasthed! Hvormange Storme, førend Døden kunde tale saa rolig med mig — og jeg saa rolig med den!

Ved din Urne, Fader Dante! Ved at omsjæbne den er jeg bleven endnu fastere i min Beslutning. Har Du set mig? Har Du maaskje, Fader, indaadet mit Hoved og Hjerte saa stor en Kraft, da jeg knælende, med Panden støttet til din Gravsten, tabte mig i Tanken paa din høie Mand, paa din Kærlighed, paa dit utaknemmelige Fædreland, paa din Landsflygtighed, din Fattigdom og dit guddommelige Hjerte? Jeg skiltes fra din Skygge mere fattet og mere glad."

Ved Daggry d. 13de Marts stod han af ved de euganske Høie og affendte Michele til Venedig, mens han selv med Støvler paa kastede sig paa Sengen. Jeg var just hos Jacopos Moder, da hun, der for jeg blev Tjeneren var, forskrækket spurgte: „Og min Søn?“ — Brevet fra Alessandria havde hun endnu ikke faaet, ja Ja-

copo kom endog det fra Rimini i Forkøbet. Vi troede, at han allerede var i Frankrig, og derfor vakte Tjenerens uventede Tilbagekomst en Anelse hos os om slemme Nyheder. Hun fortalte: „Min Herre er paa Villa'en; han har ikke været oplagt til at skrive, da vi have reist hele Natten; han sov, da jeg steg til Hest. Jeg kommer for at melde, at vi reise videre; efter hvad jeg har hørt sige, tror jeg, at vor Reise gælder Rom; ja, husker jeg ret, saa er det til Rom vi gaa, og derfra til Ancona, hvor vi indskibe os; forøvrigt befinder Herren sig vel, og omtrent en Uges Tid har han været noget roligere. Han sagd, at han førend sin Afreise vil aflægge Signora et Besøg, og derfor har han sendt mig for at melde sig; han vil selv være her overmorgen, maaskje allerede imorgen.“ — Tjeneren syntes tilfreds, men hans usammenhængende Udsagn forøgede vor Uengstelse, der først lagde sig Dagen efter, da Jacopo skrev, at hans Reise gjaldt de forhen venetianske Der, og at han af Frygt for maaskje aldrig at vende tilbage, vilde komme for at se os endnu engang og modtage sin Moders Velsignelse. Denne Billet er gaaet tabt.

Samme Dag, som han ankom til de euganske Høie, vaagnede han først fire Timer før Aften, gik en Tur til Kirken, kom tilbage, flædte sig paa, og gik til Hr. T***s Hus. Han erfarede af en Tjener, at de for en Uges Tid siden alle vare komne tilbage fra Padua og at de om et Dieblif

kom hjem fra en Spadsferetur. Det var næsten Aften, og han begav sig igjen paa Hjemveien. Efter at have gaaet nogle faa Skridt saa han Teresa, der gik med Isabellina ved Haanden, og bag efter Dotrene Hr. T. og Odoardo. Jacopo sitrede og nærmede sig vakkende. Teresa havde neppe gjenkjendt ham, førend hun udbrød: „Ewige Gud!“ og idet hun halv afmægtig bævede tilbage, støttede hun sig paa sin Faders Arm. Da han var kommen nærmere og alle havde gjenkjendt ham, sagde hun ikke et Ord til ham, Hr. T*** rakte ham neppe Haanden, og Odoardo hilste ham tørt. Isabellina alene faldt ham om Halsen, og mens han tog hende paa Armen, kyskede hun ham, kaldte ham sin Jacopo, vendte sig til Teresa og viste hende ham. Han fulgte med dem og talte blot med den lille Pige. Ingen aabnede Munden. Odoardo spurgte blot om han tog til Venedig. — „Om faa Dage,“ svarede han. Da de vare komne til Døren, tog han Afskjed.

Michele, der paa ingen Maade vilde finde sig i at udhvile sig i Venedig, for ikke at lade sin Herre ene, kom tilbage til Hviene omtrent Kl. 1 om Natten, og fandt ham ved hans Skriverpult isærd med at gjennemse sine Papirer. Mange brændte han, adskillige af mindre Betydenhed rev han istykker og kastede under Bordet. Tjeneren gik tilfængs, men lod Gartneren blive oppe for at give Agt paa ham, saa meget mere, som Jacopo hele

denne Dag ikke havde nydt det mindste. Et Dieblif efter serverede man ham noget af Middagsmaden, og han spiste deraf, altid sysselsat med sine Papirer. Han gjen-
nemsaa dem ikke alle; men gik op og ned i Værelset, og satte sig siden til at læse. Gartneren, som saa det, fortalte mig, at han henimod Morgen aabnede et Vindue og stod et Dieblif ved det; det synes, som han straks efter satte sig til at skrive de tvende følgende Fragmen-
ter; de ere paa forskjellige Sider, men paa samme Arf Papir.

Du da: Fasthed! Her staar et Fyrfad med glø-
dende Kul. Stik din Haand deri, brænd dit levende
Kød, men se til, at Du ikke fornedrer Dig ved et Suk!
Til hvad Nytte? — Og til hvad Nytte forstille et Hel-
temod, der Intet hjælper mig?

Det er Nat, dyb, fuldkommen Nat. Hvorfor sidder
jeg vaagen og hænger ubevægelig over disse Bøger! —
Jeg har af dem kun lært den Kunst at prale med Vis-
dom, naar ingen Videnskaber tyrannisere Sjælen. For-
skrifter ere som Medicamenter unyttige, naar Sygdommen
spotter alle Naturens Modmidler.

Der gives Vise, der gøre sig til af at have tæm-
met Videnskaber, som de aldrig have bekæmpet: det er
Grunden til deres Overmod. Venlige Morgenstjerne! du

straaler fra Osten og sender disse Dine din Straale — den sidste! Hvo skulde have sagt det for 6 Maaneder siden, da Du viste Dig forend de andre Planeter for at glæde Natten og modtage vor Hilsen?”

„Brød blot Morgenrøden frem! Maaſtje Teresa i dette Dieblif erindrer sig mig — trøstende Tanke! O hvor den Salighed at være elsket formilder enhver Smerte!”

„Ha, natlige Afſind! bort! — Du vil paa ny forføre mig; men den Tid er forbi; jeg har revet Bindet fra mine Dine; jeg har blot et Middel tilbage.”

Om Morgen sendte han Bud for at laane en Bibel hos Odoardo, der ingen havde; han sendte dernæst Bud til Præsten, og da han havde faaet en, lukkede han sig inde. Kl. 12 ſkom han ud for at affende følgende Brev; dernæst lukkede han sig atter inde paa ſit Værelſe.

14de Marts.

Lorenzo, jeg gjemmer en Hemmelighed, der i flere Maaneder har tynget paa mit Hjerte; men Afſkjedstimen er forhaanden, og det er Tid at jeg nedlægger den i din Barm.

Din Ven har altid et Lig for Die. Jeg har gjort hvad jeg kunde; denne Familie er fra hin Dag af min-

dre fattig — men deres Fader, kan han derved kaldes tilbage til Livet?

Paa en af disse min utæmmelige Smertes Dage — det er nu en ti Maaneder siden — foretog jeg et Ridt paa flere Mile. Det var Nsten; jeg saa et sort Uveir træffe op og skyndte mig tilbage. Hesten slugte Veien, og ikke desmindre ridsede mine Sporer den tilblods; jeg lagde Tvilen slap hen ad dens Hals, næsten bedende om at den maatte styrte og begrave mig med sig. Idet jeg red ind i en Allé med Træ ved Træ, snever og lang, fik jeg Die paa en menneskelig Skikkelse og tog Tvilen op igjen; men Hesten blev vildere og vildere og styrtede endnu heftigere afsted. „Hold Dig til venstre,“ raabte jeg, „til venstre!“ Denne Ulykkelige forstod mig; han løb til venstre; men da han hørte Hovslagene lige ved sig og paa denne snevre Sti troede at have Hesten allerede paa Livet af sig, vendte han atter bestyrtset tilbage til hvire, blev overreden, kastet omkuld, og Hestehoverne knuste hans Hjerne. Ved dette voldsomme Stød styrtede Hesten til Jorden og slængte mig af Sadelen flere Skridt bort. Hvorfor blev jeg ilive og uskadt? — Jeg ilede hen, hvor jeg hørte den Døendes Klage: Manden laa og kæmpede med Døden med Ansigtet mod Jorden i et Hav af Blod; jeg rystede ham; han havde tabt Ordets Brug og var uden Besindelse; nogle Minutter efter døde han. Jeg ilede hjem. Den Nat var stormfuld for hele Na-

turen; Haglen vdelagde Markerne; Lynilden affved mange Træer og Stormen omblæste Kapellet med Krusifikset. Jeg ilede ud og vankede den hele Nat om mellem Bjer- gene, med blodige Klæder og blodig Sjæl, og søgte i dette Naturens Oprør Straffen for min Brøde. Hvil- ken Nat! Tror Du at dette skrækkelige Gjenfærd nogen- sinde har tilgivet mig? — Morgenens efter taltes der meget derom. Man fandt Liget i hin Allé en Halv- milsvei længere borte, under en Stenbop imellem to son- dersplittede Kastanietræer, der spærrede Veien. Skyregnen, der lige fra om Morgenens tidlig var styrtet ned fra Hvi- derne i Strømme, havde skyllet det derved tilligemed Stenene. Hans Lemmer og Ansigt vare knuste; man gjenkjendte ham først ved hans Kones Skrig, som søgte ham. Der faldt ingen Mistanke paa nogen. Men Enkens Betsignelser over mig fordi jeg udstyrede hendes Datter, der blev gift med Forvalterens Brodersøn, og fordi jeg udsatte en Sum for Sønnen, der vilde være Præst, lod mig som en Un- flage. Igaar Aftes kom de for at takke mig paa ny fordi jeg havde friet dem ud af den Elendighed, hvori i saa- mange Aar denne stakkels Dagleiers Familie havde sunket. — Ak! der gives mange, der ere ligesaa ulykkelige som I; men de have Egtfælle og en Fader, der trøster dem med sin Kærlighed, og som de ikke vilde miste for al Verdens Rigdom — men I!

Saaledes fødes Menneskene for at ødelægge hverandre gjensidig!

Alle Bønderne søge at undgaa denne Ullé, og naar de vende tilbage fra deres Arbeide, gaa de over Engene for at undgaa den. Man siger at det spøger der om Natten, at den ubeheldvarslende Fugl i disse Træer efter Midnat tuder tre Gange, at man undertiden om Aftenen ser en Fødning — og jeg vover ikke at betage dem deres Overtro eller at le over slikt Blændværk. Men jeg vil aabenbare alt efter min Død. Reisen er farlig, min Frelse uvis; jeg kan ikke fjerne mig og tage dette Samvittighedsnag med i Graven. Disse tvende Børn i al deres Ulykke og denne Enke være hellige i mit Hus! Lev vel!

I Bibelen fandtes nogle Dage efter ganske fuld af Mettelser og næsten ulæselig en Oversættelse af nogle Vers af Jobs Bog, det andet Kapittel af Prædikeren og hele Ezechias's Sang.

Kl. 4 om Eftermiddagen var han i Hr. T***'s Hus. Teresa var gaaet ganske ene ned i Haven. Hendes Fader modtag ham venlig. Edoardo satte sig til at læse ved et Vindue; et Dieblif efter lagde han Bogen fra sig, tog en anden, og læsende i den gik han op paa sit Værelse. Da tog Jacopo den Bog, som Edoardo havde

ladet ligge opslaaet. Det var fjerde Bind af Alfieris Tragedier. Han gjennemløb et Par Sider og læste dernæst med lydelig Stemme:

Men hvo er Du? .. om fri og rensset Luft
 Hvo talte her? .. mon hun? kun tykke Taager
 Og Mørke er det; Dødens Skygger ... Se!
 Træd nærmere; ha se! en Sørgerand
 Af Blod omgiver Solen ... Hører Du
 Ei Sang af Fuglen med de stemme Barsler?
 I Luften breder ud sig Klagelyd,
 Som griber mig og rører mig til Taarer ...
 Men hvad? Du græder ogsaa, ogsaa Du?

Teresas Fader betragtede ham og udbrød: „O min Søn!“ — Jacopo vedblev at læse sagte, aabnede paa maa og saa Bogen, lagde den bort og udbrød:

. Jeg har ei givet Eder
 Tegn paa mit Mod; men vider; det er ligt
 Min Smerte.

Ved dette Bærg kom Odoardo tilbage og hørte ham fremsige det med saa vildt Eftertryk, at han tankefuld standsede i Døren. Hr. T*** har siden fortalt mig, at det forekom ham som han i dette Dieblif læste Døden i vor stakkels Bæns Ansigt, og at i de Dage alle hans Ord indgød Agtelse og Medlidenhed. De talte siden om hans Reise, og da Odoardo spurgte ham, om han blev længe borte, svarede han: „Ja, jeg turde næsten vedde paa, at vi ikke ses igjen.“ — „Skulde vi ikke ses igjen?“ gjentog Hr. T*** med bevæget Stemme. Da, som for at berolige

ham, saa Jacopo ham ind i Diet med glad og rolig Mine, og efter en kort Pausse citerede han ham smilende dette Vers af Petrarca:

„ Jeg ved ei; men maaskje
Skal her Du dvæle længe uden mig.“

Han gik hjem i Mørkningen, lukkede sig inde og kom ikke ud før temmelig sent næste Morgen. Jeg vil her indrykke nogle Fragmenter, der, efter hvad jeg tror, ere fra hin Nat, skønt jeg ikke bestemt kan angive Timen, da de bleve nedskrevne.

„Feighed? — Eller er ikke Du, der raaber paa Feighed, en af disse utallige Dødelige, der slove betragte deres Lænker og ikke vove at græde men kysse den Haand, der tugter dem? Hvad er vel Mennesket? Modet har altid været Verdens Behersker; overalt er kun Svaghed og Frygt.“

„Du bebreider mig Feighed og sælger din egen Sjæl og din egen Ære.“

„Kom! Se mig kæmpe med Døden, svømme i mit Blod! Skælver Du ikke? Du hvem af os er vel den Feige? Men riv denne Kniv ud af mit Bryst! — tag den, og sig til Dig selv: Skal jeg da leve evig? Den høieste Smerte maaskje, men fortvarig og ædel! Hvo ved! maaskje Skjebnen bereder Dig en Død, der er mere

smertefuld og mere vanærende. Bekjend, det kun: føler Du Dig ikke, nu da Du fattet holder dette spidse Vaaben mod Dit Hjerte, istand til ethvert høit Foretagende? og føler Du Dig ikke som fri og uindskrænket Herre over Dine Tyranner?

Midnat.

Jeg betragter Kampagnen: hvilken klar, rolig Nat! Se der Maanen, der staar op bag Bjerget. O Maane! venlige Maane! Nedsender Du maastje nu paa Teresa's Aasyn en patetisk Straale lig den, Du udgyder i min Sjæl? Jeg har altid venlig hilset Dig, naar Du viste Dig for at trøste Jordens stumme Ensomhed; ofte, naar jeg gik bort fra Teresa har jeg talt med Dig, og Du var Vidne til mine Sværmerier; vædede af Taarer have disse Dine fulgt Dig midt ind i de Skyer, der skjulte Dig; de have søgt Sig i de Nætter, der vare dit Lys berøvede. Du vil atter opstaa og altid skønnere og skønnere; men din Ven vil hensynke som et hæsligt, forladt Lig uden nogensinde at staa op igjen. — Nu beder jeg Dig om en sidste Velgjerning: naar Teresa søger mig blandt Bjergets Cypresser og Pinier, saa belys min Grav med dine Straaler!

Skønne Morgen! det er længe siden jeg er vaagnet af en saa vedervægende Søvn, længesiden jeg har set Dig, o Morgen, saa straalende! men mine Dine vare jo ogsaa altid

vædede af Graad, og alle mine Tanker omhyllede af Mørke, min Sjæl svømmende i Smerte.

Ja straal Du, straal Du, o Natur, og formild de Dødeliges Belymninger! For mig har Du ingen Straale mere. Jeg har engang følt al Din Skønhed, jeg har tilbedet Dig, nærret mig af Din Glæde, og medens jeg endnu saa Dig skøn og velgørende, tilraabte Du mig med en guddommelig Røst: „Lev!“ — Men jeg har siden set Dig og i min Fortvivlelse og med Hænder, dryppende af Blod. Dine Blomsters Duft var mig da svangret med Gift, dine Frugter bitre, og Du syntes mig at sluge dine egne Børn, idet Du ved din Skønhed og dine Gaver lokkede dem ind i Smerten.

Skal jeg da være utaknemlig imod Dig? Skal jeg trække mit Liv endnu længere ud for at se Dig saa frygtelig og forbande Dig? Nei — nei! — Idet Du forvandler Dig og blænder mig med dit Lys, forlader Du mig da maaskje ikke selv, og befaler mig med det Samme at forlade Dig? — Al! nu betragter jeg Dig sukkende; men jeg betragter Dig endnu med Kærlighed i Erindringen om de svundne Nydelser og med Vished om at jeg ikke mer behøver at frygte Dig, nu da jeg staar i Begreb med at miste Dig. — Heller ikke tror jeg at jeg sætter mig op imod Dig ved at gaa bort. Livet og Døden ere jo ogsaa dine Love: kun at en Vej fører til Fædselen, tusinde til Døden. Tilregner Du os ikke den

Enghdom, som dræber os, tilregner Du os da maa-
 skje de Lidenstaber, der have samme Virkninger og
 samme Kilde, da de nedstamme fra Dig, og ikke vilde
 kunne underkue os, saafremt ikke Du havde givet dem
 Magt dertil? Du har jo heller ikke foreskrevet alle no-
 gen vis Alder. Menneffene skulle fødes, leve, dø: se
 det er Din Lov; hvad kommer det an paa Tiden eller
 Maaden?

Jeg fravender Dig ikke noget af, hvad Du har
 givet mig. Mit Legeme, denne uendelig lille Del, vil
 altid være forenet med Dig under andre Former. Min
 Aand vil — dersom den dør med mig — modificere sig
 tilligemed mig i Tingenes uendelige Masse, og er den
 u dødelig — saa vil dens Væsen forblive uskadt.

O! hvorfor smigrer jeg længer min Fornuft? Hør-
 rer jeg ikke Naturens høitidelige Stemme: „Jeg har la-
 det Dig blive til for at Du idet Du bigede frem mod
 Din Lykke, skulde bidrage til det Almindeliges, og der-
 for har jeg nedlagt hos Dig som Instinkt Kærlighed til
 Livet og Frygt for Døden. Men overvinder Smertens
 Fylde Instinktet, hvad andet kan Du da gøre end gaa
 frem ad de Veie, jeg anviser Dig for at undgaa Dine
 Ulykker? Hvad kan Du vel skylde mig, naar Livet, jeg
 gav Dig som en Belgjerning, har forvandlet sig til Smerte
 for Dig?“

Hvilket Hovmod! at tro mig nødvendig! — mine
 Har ere i Tidens uendelige Rum et umærkeligt Atom.
 Betragt disse Floder af Blod, der føre med sig i deres
 dampende Volger ny Dyrger af Menneſkelig, og disse
 Millioner Menneſker ere opofrede for tusind Agre Land
 og for et halvt Harhundredes Flygte, hvorom tvende Ero-
 brere ſtride med Folkeneſ Liv. Og jeg ſkulde frygte for
 at opofre for mig ſelv diſſe ſaa, mørke Dage, der maa-
 ſkje vilde blive mig fravriſtede af Menneſkeneſ Forfølgel-
 ſer eller bejudede af Brøde? —

Jeg har næſten med religiøs Omhu opſøgt alle
 Spor af min Ven i hans ſidſte Timer, og med lige
 Samvittighedsfuldhed nedſkriver jeg her, hvad jeg har
 kunnet ſaa at vide, men jeg fortæller Dig ikke andet,
 lære Læſer, end hvad jeg enten ſelv har ſet, eller hvad
 der er blevet mig berettet af Dievidner. — Uagtet al
 min Umage har jeg dog ikke kunnet opſpore, hvad han
 har foretaget ſig den 16de, 17de og 18de Marts. Han
 var flere Gange hos T's., men blev der ikke længe.
 I alle diſſe Dage gik han ud næſten for Solens Op-
 gang og kom temmelig ſent hjem; han ſpiſte til Aften
 uden at ſige et Ord, og Michele forſikrer mig, at han
 havde ret rolige Nætter.

Det Brev, som følger her nedenfor, har ingen Dato, men er skrevet den 19de.

Er det blot Indbildning eller flyer Teresa mig? — Hun, hun flyr mig? Alle . . . og Odoardo følger hende overalt. Jeg vilde blot ønske at kunne træffe hende ene engang endnu, og vid, at jeg saa allerede vilde være gaaet bort. — Du skynder jo ogsaa altid mer og mer paa mig! — Jeg havde alt været borte, naar jeg blot engang til havde maattet væde hendes Haand med mine Taarer. — Dyb Tavshed i hele denne Familie! Naar jeg gaar op ad Trappen, frygter jeg for at møde Odoardo. — Naar han taler med mig, nævner han aldrig Teresa. Og saa har han kun saa lidt Delikatesse! Altid, ogsaa for nylig, spørger han mig naar og paa hvad Maade jeg reiser. Jeg forlod ham med et — ti det syntes mig, som om han sagde det med et haanligt Smil — og jeg forlod ham snysende af Harmen. —

Hin skrækkelige Sandhed, som jeg alt forlængesiden med Nædsel afflørede, kommer atter og skræmmer mig — en Sandhed, jeg siden har vænnet mig til at betragte med Resignation: „Vi ere alle hverandres Fjender.“ Kunde Du gennemskue Tankerne hos enhver, Du møder, vilde Du se at han svinger en Dolk for at fjerne alle fra hvad der er hans, og for at rane, hvad der er an-

dres. — Lorenzo, jeg begynder at vakle. — Men jeg maa fatte mig og lade dem i Fred.

Efterskrift. Jeg kommer just fra den gamle affældige Kone, om hvem jeg tror at have skrevet Dig til engang. Denne Ulykkelige lever endnu! Gne, forladt ofte hele Dage igjennem af alle, som nu ere blevne trætte af at hjælpe hende, lever hun dog endnu; men alle hendes Sandser have allerede i flere Maaneder ligget i en rædselsfuld Døds-kamp.

De følgende to Fragmenter ere maaskje skrevne samme Næt og synes at være de sidste.

Lader os rive Masken af dette Spøgelse, som vil skræmme os! — Jeg har set Børn forskædes og skjule sig for deres forklædte Paapasserske. O Død! jeg betragter Dig og adspørger Dig — ikke Tingene selv, men deres Skin skræmmer os; utallige Mennesker, der ikke fordriste sig til at paakalde Dig, træde Dig ikke desmindre uforskerdet under Die. Ja Du er et nødvendigt Led i Naturen — for mig fortaager nu al din Rædsel, og Du synes mig lig en Søvn om Aftenen, en Hvile efter Arbeide.

Betragt engang denne ufrugtbare Klipperyg, der berøver de underliggende Dale Aarets befrugtende Straa-

ler. . Hvi nøler jeg? Bør jeg bidrage til andres Lykke, saa forstyrrer jeg den jo tvertimod; bør jeg udstaa den Del af Ulykken, der er hvert Menneske anvist, saa har jeg jo allerede i 24 Aar tommet en Kalk, der vilde været tilstrækkelig for et langt Liv. — Og Haabet? — Hvad? Kjender jeg maaskje Fremtiden nok til at betrodde mine Dage? Al, at just denne skjebnesvangre Uvidenhed forkæler vore Lidenstaber og nærer den menneskelige Ulykke!

Tiden flyver, og tilligemed den har jeg forspildt i Smerte den Del af mit Liv, der endnu blot for to Maaneder tilbage smigrede mig med Trøst. Dette gamle Saar er nu blevet Natur: jeg føler det i mit Hjerte, i min Hjerne, i mit hele Jeg; det drypper af Blod og gaber, som var det nylig aabnet paa ny. — Nu nok, Teresa, nok! Synes det Dig ikke som om Du ser i mig en Sng, der med langsomme Skridt slæber sig til Graven blandt Fortvivlelse og Pinsler, og som ikke er stærk nok til med et Stød blot at komme en uundgaalig Skjebnes Mishandlinger i Forkøbet?

Jeg beføler Spidsen af denne Dolk, jeg knuger den og smiler; her, midt ind i dette bankende Hjerte — og alt er forbi. Men dette Staal staar altid for mig! — Hvo, hvo vover at elske Dig, o Teresa? Hvo har vovet at fravriste mig Dig? — Fly mig! nærm Dig mig ikke, Odoardo! —

O! jeg gaar og vrider mine Hænder for at afvadske Pletterne af hans Blod — jeg lugter til dem, som om de dampede af Mord. Og dog ere de ubeplettede og rede til i et Dieblif at rive mig ud af den Fare at leve en Dag endnu — en Dag blot; et Dieblif — Ulykkelige, og Du havde levet forlænge.

*

*

*

20de Marts om Aftenen.

Jeg var stærk; men det var ogsaa det sidste Stød, der næsten har tilintetgjort al min Fasthed! Dog — hvad der er besluttet, er besluttet. Men Du min Gud, som ser i Afgrunden, Du ser at dette er et Offer af mer end Blod.

Hun var ene med sin lille Søster, og det lod til at hun søgte at undgaa mig; men siden satte hun sig ned, og den lille Isabella tog ganske bedrøvet Plads paa hendes Skod. „Teresa,“ sagde jeg, idet jeg traadte nærmere og tog hendes Haand; — hun sæstede sit Blik paa mig, og den Lille slyngede sin Arm om hendes Hals, vendte sit Ansigt op mod hende og hviskede: „Jacopo holder ikke mere af mig.“ Og jeg hørte det. — „Om jeg holder af Dig?“ og idet jeg boiede mig og omfavnede hende, sagde jeg: „Jeg elsker Dig, jeg elsker Dig inderlig, men Du ser mig aldrig mere.“ O min Broder! Teresa betragtede mig med Taarer i Diet, trykkede

den lille Isabella tæt til sig, og fæstede stift sit Blik paa mig. — „Du vil forlade os,“ sagde hun, „og denne lille Pige skal være mine Dages Ledfagerinde og en Vin- dring for mig i mine Smertes; jeg vil stedse tale med hende om hendes Ven, — om min Ven, og jeg vil lære hende at begræde og velsigne Dig.“ — Ved disse sidste Ord syntes hendes Sjæl mig ligesom oplivet af et Haab, Taarerne strømmede hende af Dinene, og jeg skriver Dig dette til med Hænder, der endnu ere vædede af hendes Graad. — „Lev vel,“ tilføjede hun, „lev vel, men ikke for evig; o sig det! ikke for evig! Se her Opfyldelsen af mit Løfte!“ Og hun tog sit Portræt af sin Barm. „Lev vel, gaa, fly, medtag denne Grindring om mig Ulykkelige — det er vædet af mine og min Moders Taarer!“ — Og med egen Haand hængte hun det om min Hals og skjulte det paa mit Bryst. Jeg udstrakte Armene og pressede hende mod mit Hjerte, og hendes Mandedræt kvægede mine udtørrede Læber, og min Mund . . . men en Dødsbleghed udbredte sig med et over hendes Ansigt, og mens hun stødte mig tilbage, kom jeg til at berøre hendes Haand og følte at den var kold, sitrende, og med kvalt og usikker Stemme sagde hun: „Har Medlidenhed! Lev vel!“ — og hun sank ned paa Sofaen og trykkede den lille Isabella saa fast til sig som hun kunde, og den Lille græd med os. Hendes Fader traadte ind

i det Samme, og vor elendige Tilstand gjorde maastje hans Samvittighedsnag endnu bitrere.

Han kom den Aften tilbage i en saa forvirret Tilstand, at selv Michele anede en eller anden skrækkelig Hændelse. Han tog igjen fat paa Undersøgelsen af sine Papirer og brændte mange uden at læse dem. For Revolutionen havde han skrevet en Afhandling om den venedianske Regjeringsform i en antik, fri Stil, med det Motto af Lucan: Jusque datum sceleri. En Aften i det sidst forløbne Aar havde han forelæst Teresa Laurettas Historie, og Teresa sagde mig siden, at de afrevne Tanker, han sendte mig med Brevet af 29de April, ikke vare Begyndelsen men Brudstykker af dette lille Arbeide, som han havde sluttet med at fortælle i Sammenhæng Laurettas Hændelser, hvilke han havde beskrevet i en mindre lidenskabelig Stil. Han lod hverken dette eller noget andet af sine Skrifter vederfares Skaansel. Han læste kun saa Bøger, tænkte meget; fra Verdens vølgende Larm flygtede han med et ind i Ensomheden, og fra da af var det ham en Nødvendighed at skrive. — Jeg eier kun endnu af hans Bøger en Plutarch, fuld af Randglosser, med adskillige hist og her indheftede Blade, hvorpaa der findes nogle Afhandlinger, og deriblandt en af temmeligt Omfang over Nikias's Død samt en bodoniansk Tacitus, i hvilken mange enkelte Stykker og blandt andet hele

anden Bog af Annalerne og en stor Del af den anden af Historierne ere oversatte af ham med den største Flid, og Oversættelsen med den fineste Skrift taalmodigen tilskreven i Margen. De ovenfor anførte Fragmenter har jeg samlet af de Blade, hvilke han som kasserede havde benkastet under Bordet, og jeg har ordnet dem efter deres sandsynlige Datum. — Følgende Fragment, om hvilket jeg ikke ved om det er hans med Hensyn til Ideerne, men hvis Stil dog ganske ligner ham, havde han skrevet bag i en Udgave af Markus Aurelius's Monologer, og dateret 3die Marts 1794. Senere fandt jeg det igjen affskrevet bag i den bodonianske Tacitus under Datum: 1ste Januar 1797, og ved Siden af stod „20de Marts 1799.“ — Her er det:

Jeg begriber hverken, hvorfor jeg er kommen til Verden, eller hvorledes, eller hvad Verden er, eller hvad jeg selv er, og bestræber jeg mig for at efterspore det, kommer jeg tilbage til mit Udgangspunkt, forfulgt af en stedse frygteligere Uvisshed. Jeg ved ikke hvad mit Legeme er, hvad mine Sandser, hvad min Sjæl er; og selve denne Del af mit Jeg, der tænker det, jeg her skriver, og som grubler over alt og over sig selv, selv den kan jeg aldrig lære at kjende. Forgjæves søger min Tanke at udmaale dette umaalelige Verdensrum, der omgiver mig. Jeg føler mig som bunden til en lille Afkrog i et umaale-

ligt Num, uden at vide hvorfor jeg just er sat her og ikke ligesaagodt et andet Sted hen, eller hvorfor denne min Tilværelses Gran af Tid er bestemt netop til dette Dieblif af Evigheden og ikke ligesaagodt til et af alle dem, der gif forud for det eller ville følge det. Jeg ser allevegne blot Uendeligheder, der opsluge mig som et Atom! —

I denne Nat til 20de Marts blev han just færdig med Gjennemsynet af sine Papirer; derpaa kaldte han paa Gartneren og Michele, for at de skulde rydde op. Siden lagde han sig til at sove. Men det synes som om han var vaagen hele Natten; ti da skrev han foromtalte Brev, og ved Dagens Frembrud kaldte han paa Tjeneren og befalede ham at skaffe et Bud til Venedig. Saa kastede han sig paaflædt paa Sengen, men kun et Dieblif; ti en Bonde fortalte mig, at han havde mødt ham Kl. 8 om Morgenens paa Veien til Arquà. Før Mid- dag var han atter paa sit Værelse. Michele, der kom ind og sagde, at Budet ventede udenfor, fandt ham siddende ubevægelig og som hensjunken i mørke Betragtninger. Han stod op, traadte hen til Vinduet, og staaende skrev han nedenunder samme Brev:

Jeg kommer i alle Tilfælde. — Kunde jeg blot skrive hende til — saa vilde jeg gøre det: dog — skrev jeg, havde jeg ikke mere Mod til at komme. — Sig hende, at jeg kommer, at hun skal se sin Søn; ikke andet — ikke andet: sønderriv ikke hendes Indre endnu mere! Jeg kunde have meget at lægge Dig paa Hjertet med Hensyn til hvorledes Du for Fremtiden skal forholde Dig mod hende og trøste hende. Men mine Læber ere tørre, mit Bryst beflemt, en Bitterhed, en Beflemmelse, — kunde jeg blot drage et dybt Suk! — Der sidder mig noget i Halsen, og en Haand sammentrykker og sammenpresser mit Hjerte! — Lorenzo, hvad kan jeg sige Dig, jeg er et Menneske — min Gud, min Gud, forund mig ogsaa idag Taarernes Trøst!

Han forseglede Brevet og sendte det bort uden nogen Udskrift. Længe betragtede han Himlen; saa satte han sig ned, lagde Armene overkors paa Pulsen, og støttede Panden paa dem; flere Gange spurgte Tjeneren ham, om der ikke var noget han vilde; uden at vende sig gjorde han ved Tegn med Hovedet forstaaeligt at der var Intet. Samme Dag begyndte han følgende Brev til Teresa:

Onsdag. M. 5.

Hengiv Dig i Himlens Villie, og Du vil endnu finde nogen Lykke i den huslige No og i Enighed med denne Egtesælle, som Skjebnen har givet Dig. Du har en ædel, ulykkelig Fader; Du bør gjenforene ham med din Moder, der ensom og klagende maaskje paakalder Dig alene. Du skylder dit Nytte dit Liv. Jeg ene, — jeg ene vil kun i Døden finde Fred og skjenke Din Familie den, men Du stakkels Ulykkelige!

Det er nu allerede flere Dage siden jeg begyndte paa at skrive Dig til, og jeg kan ikke fortsætte! O store Gud, jeg ser, at Du ikke forlader mig i den sidste Stund, og denne min Fasthed er den største af Dine Belgjerninger. — Jeg vil dø, saasnart jeg har modtaget min Moders Betsignelse og min Vens sidste Omfavnelser. — Af ham vil din Fader kunne faa dine Breve, og ham kan Du give mine: de skulle være et Vidne om vor Kærligheds Menhed. Nei, elskede Pige, Du er ikke Marsag i min Død. Alle mine fortvivlede Lidenstaber, mine Kærestes Ulykke, de menneskelige Forbrydelser, Wissheden om min bestandige Trældom og om mit solgte Fædrelands bestandige Skændsel — alt kortsagt stod for lang Tid siden skrevet i Skjebnens Bog, og Du, englelige Pige, kunde alene mildne min Skjebne, men forsonede den — aldrig. Hos Dig ene har jeg fundet Trøst i alle mine Ulykker, og jeg lovede at smigre mig selv, og efterat en uimodstaalig Magt havde

bragt Dig til at elske mig, drømte mit Hjerte Dig ganske sin; Du har elsket mig og elsker mig — og nu, da jeg mister Dig, kalder jeg Døden til Hjælp. Bed din Fader, at han ikke vil udslette mig af sin Erindring; ikke til Bedrøvelse for ham, men for at han med sin Medfølelse kan mildne din Smerte, og for at han altid kan erindre sig, at han har endnu en Datter til.

Men Du, denne Ulykkeliges sande Veninde, Du vil aldrig have Hjerte til at forglemme mig. Læs ofte disse mine sidste Ord, som jeg kan sige, at jeg skriver Dig til med mit Hjerteblod. Erindringen om mig vil maastjæ bevare Dig fra Lastens Ulykker. Din Skønhed, Din Ungdom, Din Stillings Glæde vil være Dig og andre en Spore til at besmitte denne Uskyldighed, hvorfor Du har opofret din første og kære Videnskab, og som dog var dine Kvalers eneste Trost. Alt hvad mest Smigrende Verden har vil sammensværge sig til din Undergang, til at berøve Dig Agtelse for Dig selv og drage Dig med ind i Slænget af saamange andre Kvinder, som, efter at have fornægtet Undseelsen, drive Handel med Kærligheden og Venkabet og fremvise som i Triumf Ofrene for deres Troløshed. Du ikke, min Teresa! Din Dyd straalere fra Dit himmelske Ansigt, og jeg har agtet den, og Du ved at jeg har elsket Dig og tilbedet Dig som noget Helligt. — O, guddommelige Billede af min Veninde! o sidste kostbare Gave, som jeg be-

tragter, og som indgyder mig ny Kraft, og fortæller mig hele vor Kærligheds Historie! Du arbejdede paa dette Portræt den første Dag, jeg saa Dig; en efter anden passere alle disse Dage forbi mig, der have været de smertefuldeste og de dyrebareste i mit Liv. Og Du har helliget det, dette Portræt ved at hæfte det, vædet af Dine Taarer, paa mit Bryst — og saaledes hæftet til mit Bryst. skal det sænkes med mig i Graven. Grindrer Du Dig, o Teresa; de Taarer, med hvilke jeg tog imod det? O! jeg udgyder dem atter, og de kvæge min nedslagne Sjæl. Men hvis der efter det sidste Suk er noget Liv tilbage, vil jeg hellige det evig til Dig alene, og min Kærlighed vil evig leve tilligemed mig. Bønner imidlertid en sidste, eneste, hellig Bøn — jeg besværges Dig ved vor ulykkelige Kærlighed, ved de Taarer, vi have udgydt, ved den religiøse Erbødighed, Du føler for dine Forældre, for hvilke Du har hengivet Dig som et frivilligt Offer — lad ikke min stakkels Moder uden Trost! Hun vil maaskje, for at begræde mig — i Forening med Dig, ile til denne Ensomhed, hvor hun vil søge en Tilflugt mod Livets Storme. Du ene er værdig til at beklage og trøste hende. Hvad har hun tilbage, hvis Du forlader hende? I hendes Smerte, i alle hendes Ulykker, i hendes Alderdoms Svagheder erindre Du Dig stedse, at hun er min Moder!”

Paa Slaget 12 reiste han med Posten fra de eu-
ganske Høie, og da han Kl. 8 om Morgenens var kom-
men til Havet, lod han sig af en Gondol sætte over
til sit Hus i Venedig. Da jeg kom, fandt jeg ham
indslumret paa en Sofa i en rolig Søvn. Da han
vaagnede, bad han mig udføre nogle Kommissioner for
sig, og betale en Boghandler hans Regning. „Jeg
kan,“ sagde han til mig, „ikke blive her længere end i
Dag over.

Skønt der vare gaaede næsten to Aar, hvori jeg
ikke havde set ham, forekom hans Fysionomi mig dog ikke
saa forandret som jeg havde ventet; men siden bemærkede
jeg, at han havde en langsom, næsten slæbende Gang, at
hans tidligere saa klare og mandige Stemme nu lød med
Nixie og hult fra Brystet. Han anstrengte sig ikke des-
mindre for at tale, og idet han besvarede sin Moders
Spørgsmaal om hans Reise, smilte han ofte med et me-
lankolsk ham ganske eiendommeligt Smil; men han havde
dog noget vist Tilbageholdende, der var usædvanligt hos
ham. Da jeg sagde ham, at nogle af hans Venner vilde
komme samme Dag og hilse paa ham, svarede han, at han
ikke vilde se nogen Moders Sjæl, og gik selv ned for at
sige til Portneren, at han skulde svare at han ikke tog mod
Besitter. Da han kom op igjen, sagde han: „Ofte har
jeg tænkt paa hverken at forvolde Dig eller min Moder
saa stor Smerte; men det var mig en Pligt, ja en Nød-

vendighed at gjense Eder — og dette er, tro mig, det største Bevis paa mit Mod!”

Faa Timer før Aften stod han op som for at tage Afsked, men havde ikke Hjerte dertil. Hans Moder nærmede sig ham, og da han reiste sig fra Stolen og gik hen imod hende med aabne Arme, sagde hun til ham med et resigneret Udtryk: „Du har altsaa taget Din Beslutning, kære Søn?”

„Ja, ja!” svarede han idet han omfavnede hende og neppe kunde holde sine Taarer tilbage.

„Hvo ved om jeg skal se Dig mere? Jeg er nu allerede gammel og svag.”

„Vi skulle ses igjen — maaskje — min elskede Moder, trøst Dig — vi skulle ses igjen — for aldrig mere at skilles; men for Dieblicket . . . Lorenzo kan bevidne det.”

Hun vendte sig forskrækket om imod mig. „Desværre!” svarede jeg. Og jeg fortalte hende, hvorledes Forsølgelserne, formedelst den forestaaende Krig, begyndte at rase paany, og at Faren ogsaa truede mig, fornemmelig efter at vore Breve vare blevne opsnappede (og dette var ikke nogen falsk Mistanke, ti saa Maaneder efter blev jeg nødt til at forlade mit Fædreland). Der næst udbrod hun: „Lev da vel, min Søn, om end fjernet fra mig! Siden Din Faders Død har jeg ikke haft en glad Time; jeg haabede, at Du skulde været min Alderdoms Trøst! — men Herrens Villie skje! Lev vel! jeg

vil da hellere græde uden Dig end se Dig slæbt i Fængsel eller død." — Og Hulken kvalte hendes Ord.

Jacob trykkede hendes Haand og væstede sit Blik paa hende, som om han vilde betro hende en Hemmelighed; men han fattede sig straks igjen og bad om hendes Velsignelse.

Hun hævede sine Hænder iveiret: „Jeg velsigner Dig, og det behage ogsaa Gud den Almægtige at velsigne Dig!“

Da de vare komne ud paa Trappen, omfavnede de hinanden. Den stakkels trostesløse Kone lagde sit Hoved op til Sønnens Barm.

De gik ned og jeg med dem. Da de vare komne ned i Porten, og Moderen stod under Guds fri Himmel, hævede hun Blikket opad, holdt det fæstet paa Himlen i nogle Minutter, og det syntes, som om hun bad i sit Indre af hele sin Sjæls Fylde, og som om denne Bøn gjengav hende hendes tidligere Fatning. Uden at udgyde en eneste Taare velsignede hun igjen. Sønnen med fast Stemme; han kysede atter hendes Haand og trykkede et Kys paa hendes Kind.

Jeg stod og græd. Efter at have omfavnet mig lovede han at skrive mig til, vendte sig endnu engang og sagde til mig: „I min Moders Nærhed vil Du altid erindre Dig vort Venskab!“ Da vendte han sig atter til Moderen, betragtede hende et Dieblif uden at sige et Ord og gik. Da han var kommen til Enden af Gaden, vendte

han sig om, vinkede til os med Haanden og sendte os et bedrøvet Blik, som om han vilde sige os, at det var det sidste.

Den stakkels Moder blev staaende i Porten, som om hun haabede at han endnu engang skulde komme og sige hende Levvel. Endelig vendte hun sit taarefyldte Blik bort fra det Sted, hvor han var forsvunden for hende, støttede sig paa min Arm og gik ind, idet hun sagde til mig: „Kære Lorenzo, mit Hjerte siger mig, at vi aldrig mere ville faa ham at se.“

En gammel Præst, der altid havde været en Ven af Ortis's Hus, og som havde været hans Lærer i Græsk, kom samme Aften og fortalte os, at Jacopo havde besøgt den Kirke, hvor Lauretta laa begravet. Da han fandt den lukket, vilde han absolut have Klokkeren til at aabne den, og sendte en Dreng af Nabolaget hen at hente Degnen, som havde Nøglerne. Han satte sig ned paa Kirkegaarden og ventede. Siden stod han op og heldede sit Hoved til Kirkedøren. Det var næsten mørkt, og da han mærkede Folk paa Kirkegaarden, gik han bort uden at vente længere. Den gamle Præst havde hørt dette af Klokkeren. Noogle Dage senere fik jeg at vide, at Jacopo hen paa Aftenen havde besøgt Laurettas Moder. „Han var,“ fortalte hun mig, „meget nedslaaet; han talte ikke et Ord til mig om min stakkels Datter, og jeg nævnede hende ikke heller for ikke at bedrøve ham endnu mere. Da

han gik ned ad Trappen, sagde han til mig: „Gaa hen, saasnart De kan, og trøst min Moder!“

Samme Aften blev hans Moder betagen af en mærk Anelse. Jeg havde sidste Efteraar i Hr. T***s Hus læst et Stykke af et Brev, i hvilket Jacopo med hele sin Sjæls Ængsel omtalte den ensomtliggende Villa, hans Fader havde efterladt ham. Dengang optog Teresa i chiaroscuro et Perspekt af de fem Kilders Sø, og paa Skraaningen af en lille Høi anbragte hun sin Ven, der, hvilende i Græsset, betragter Solens Nedgang. Hun bad sin Fader om et Vers til at sætte derunder, og han opgav hende det Sted af Dante:

Han søger Frihed op, som er saa kær.

Hun forcerede siden Jacopos Moder dette Stykke, under den Betingelse, at hun aldrig maatte sige ham, af hvem hun havde faaet det, og han havde virkelig heller aldrig erfaret det; men den Dag, da han var i Venedig, lagde han Mærke til det ophængte Stykke og fik at vide hvem der havde malet det. Han sagde ikke et Ord dertil; men da han et Dieblig var ganske ene i Kamret, tog han Glasset ud og nedenunder Verset:

Han søger Frihed op, som er saa kær:
tilføiede han det, som kommer efter:

Som han ved, der for den opoffer Livet.

Imellem Glasset og Bagklædningen indenfor Kammen fandt han en lang Lok af Teresas Haar, som hun

nogle Dage før sit Bryllup uden at nogen vidste det, havde afklippet og stukket ind under Rammen, hvor intet menneskeligt Øie kunde opdage den. Da Ortis saa denne Lok, lagde han en Lok af sit eget ved den, sammenknyttede dem med et sort Silkebaand og hængte atter Stykket op paa dets Sted. Faa Timer efter saa hans Moder det tilføiede Bers, bemærkede ogsaa Lokkerne og det sorte Baand, som han maaskje uden at mærke det eller i sit Hastværk ikke havde kunnet forhindre fra at stikke frem. Dagen efter talte hun med mig derom, og jeg saa, hvorledes denne Opdagelse havde nedslaaet det Mod, hvormed hun nylig havde baaret sin Sønns Afreise.

Før at berolige hende besluttede jeg derfor at ledsage ham lige til Ancona og lovede daglig at skrive hende til. Han vendte imidlertid tilbage til Padua, og tog ind til Professor C***, hvor han udhvilede sig Resten af Natten. Da han om Morgenens tog Afskjed, leverede Professoren ham Breve med til de før venetianske Der til nogle Mænd, der tidligere havde været hans Disciple. Jacopo hverken modtog eller afflog dem. Han vendte tilfods tilbage til de euganske Høie og satte sig straks til at skrive.

Fredag, Kl. 1.

Og Du, min Lorenzo, Du min oprigtige, min eneste Ven — tilgiv mig! Jeg anbefaler ikke min Moder til

Dig; jeg ved, at hun i Dig vil finde en anden Søn. O min Moder! kun den Søn, skal Du ikke længere have, ved hvis Barm Du haabede at udbvile Dit graa Hoved — disse døende Læber vil Du ikke kunne varme med dine Kys. Dog — maastje vil Du snart følge mig! — Jeg vaklede, o Lorenzo! Saa er dette da hendes Besønning efter fire og tyve Mars Forhaabninger og Besymringer? Det være! Gud, som har bestemt alt saaledes, ikke forlade hende og ikke heller Du! Ak, saalænge jeg kun forlangte en tro Ven, levede jeg lykkelig. Gud lønne Dig! Men heller ikke Du ventede, at jeg skulde betale Dig med Taarer. Ak desværre, jeg maa betale Dig med Taarer! men udtal dog ikke over min Afke den grusomme Forbandelse: „Den, som vil dø, elsker ingen!“ — Hvad har jeg ikke forsøgt hos mig selv? Hvad har jeg ikke gjort? Hvor inderlig har jeg ikke bedet til Gud? Ak, mit Liv bestaar desværre ganske i mine Lidenstaber, og kunde jeg ikke tilintetgøre dem tilligemed mig — til hvilke Angstelser, til hvilket Maseri, til hvilke Farer, til hvilke Delirier, til hvilken begrædelsesværdig Blindhed, til hvilke Forbrydelser vilde de ikke med Magt slæbe mig? En Dag, Lorenzo, førend jeg havde besluttet at dø, kastede jeg mig ned paa Knæ og anraabte Himlen om Medlidenhed, og mine Taarer styrtede ned i Strømme — men i samme Dieblif fortørredes med et min Graad, og mit Hjerte blev forstøffet, og man kunde have været

fristet til at sige, at Himlen nedsendte et vildt Maseri
 over mig — og jeg stod op, og jeg skrev til den uluf-
 felige Pige, at jeg gik bort at vente hende i en anden
 Verden og at hun ikke skulde nøle med at følge mig, og
 jeg underrettede hende om Maaden, om Tiden, om Ti-
 men. — Men siden har maaskje ikke Medlidenhed, ikke
 Skamfuldhed, ikke Samvittighed, ikke Gud — men vel
 den Tanke, at hun ikke mer er den Jomfru, hun var
 for to Maaneder siden, og at hun er en Kvinde, der
 er besmittet af en andens Arme — begyndt at bringe mig
 til at angre en saa vild Plan. Du ser, hvorledes mit
 Liv vilde for Eder alle være mere smertefuldt end min
 Død, ja vanærende maaskje for Eder alle! — Men for-
 lader jeg Teresa som hende værdig, saa vil Erindringeren
 om mig sikkert bevare hendes Hjerte mig værdigt, og
 skønt en andens Slavinde, vil hun idetmindste kunne
 haabe — maaskje et svagt Haab nok — at hendes Sjæl
 engang vil blive fri og forenet med min. Men Levvel!
 Lever alle disse Breve til hendes Fader! Saml mine
 Bøger og bevar dem til Erindring om din Jacopo! Tag
 Michele til Dig; jeg testamenterer ham mit Ur, min Smule
 Indbo og de Penge, Du vil finde i min Pult. Du
 alene aabne den! Der ligger et Brev i den til Teresa,
 hvilket jeg beder Dig selv at levere hende. Levvel,
 Levvel!

Siden fortsatte han det Brev, han havde begyndt paa til Teresa:

Jeg vender tilbage til Dig, min Teresa! Regnedes det Dig til Brøde at høre mig mens jeg levede, saa hør mig idetmindste i disse saa Timer, som skille mig fra Døden! Jeg har helliget dem alle til Dig alene. Dette Brev faar Du først, naar jeg ligger i Jorden, og fra det Dieblig ville alle maaskje efterhaanden glemme mig, indtil ingen mere erindrer sig mit Navn. — Hør mig som en Stemme, der lyder fra Graven! Du vil begræde vor Kærlighed, der var unyttig og sorgelig, som de Lys, der beskinne den Dødes Baare. — O ja! min Teresa, engang maatte dog mine Smertes ende, og min Haand skælver ikke ved at bevæbne sig med det frigørende Staal, da jeg forlader Livet mens Du elsker mig, mens jeg endnu er Dig værdig og din Graad værdig og kan opofre mig alene for Dig og din Dyd. Nei! saa skal det ikke længere regnes Dig til Brøde at elske mig, og jeg fordrer den saa, din Kærlighed; jeg fordrer den i Kraft af mine Ulykker, min Kærlighed og mit skrækkelige Offer. Ak, gik Du en Dag forbi uden at sende et Diekast til den Jord, der bedækker denne ulykkelige Yngling — jeg arme, at efterlade mig Forglemmelse ogsaa i dit Hjerte!

Du tror at jeg reiser bort. Jeg? jeg skulde lade Dig leve i ny Kamp med Dig selv, i bestandig Fortviv-

lelse? Og mens Du elsker mig og jeg Dig og føler, at jeg evig vil elske Dig, skulde jeg forlade Dig i det Haab, at vor Lidenskab kunde slukkes før vort Liv? Nei; Døden ene, Døden! Længe har jeg gravet paa min Grav, vænnet mig til at betragte den Dag og Nat og maale den med et koldt Blik — og neppe nu paa det Yderste gyser Instinktet tilbage og tilraaber mig. Men — jeg mister Dig: jeg vil dø. Du selv, Du selv undflyer mig; selve vore Taarer gøres os stridige. Og mærkede Du ikke paa min frygtelige Nølighed, at jeg vilde sige Dig det sidste Levvel, og at jeg bad Dig om et Afskjedsord for evig?

Ja, kaldte Menneskenes Fader mig til at aflægge Megenstak, vilde jeg vise ham mine af Blod uplettede Hænder og mit af Forbrydelse uplettede Hjerte. Jeg vilde sige: „Jeg har ikke taget Brødet fra Enferne og de Faderløse; jeg har ikke forfulgt den Ulykkelige; jeg har ikke forraadt eller forladt nogen Ven; jeg har ikke forstyrret Elskendes No eller besmittet Uskyldigheden eller gjort Brødre til Fiender eller nedkastet min Sjæl for Niddommen. Jeg har delt mit Brød med den Trængende, grædt med de Grædende, evig grædt over Menneskeslægtenes Glendigheder. Havde Du skjenket mig et Fædreland, vilde jeg have tilsat min Kraft og mit Liv i dets Tjeneste, og ikke desmindre har min svage Stemme modig prædiket Sandheden. Fordærvet næsten af Ver-

den har jeg efter at have af Erfaring lært alle dens Laster at kjende — dog, nei! dens Laster have maaskje for et kort Dieblif besudlet mig, men aldrig betvunget mig — opsoegt Døden i Ensomheden. Jeg har elsket! Du selv, Du selv har stillet Saligheden hen for mig; Du har forskønnet den i dit uendelige Lyses Straaler; Du har i mig skabt et Hjerter istand til at føle og elske den; men efter tusinde Forhaabninger har jeg tabt alt, og unyttig for andre og besværlig for mig selv, har jeg befriet mig fra Wissheden om en ewigvarende Glendighed. Finder Du Glæde, o Fader, i Menneſkehedens Sul? Fordrer Du, at den skal bære Ulykker, der overgaa dens Kræfter? Eller har Du maaskje indrommet den Dødelige Magt til at afforte sine Ulykker, forat han skulde kaste Brag paa denne din Gave og blev henslæbe sit Liv blandt Graad og Brøde? O, jeg føler hos mig selv at for den høieste Ulykke er der ikke andet tilbage end Brøde eller Død. Trost Dig, min Teresa! Denne Gud, til hvem Du tyer med saa stor Fromhed, vil, saafremt han værdiger en ringe Skabnings Liv eller Død nogen Omhu, ikke vende sit Blik fra mig. Han ved, at jeg ikke længer kan staa imod, han har set de Kampe, jeg har maattet bestaa før jeg kom til denne skjebnesvangre Beslutning, og han har hørt, hvormange Bønner jeg har opsendt til ham om at tage bort fra mig denne bitre Kalk. Farvel da — Farvel da, o Verden! O min Veninde!

Taarernes Kilde er da uudtømmelig hos mig! Jeg begynder atter at græde og væve — men kun en stakket Stund; om en stakket Stund er alt forbi. Ak! mine Lidenstkaaber leve og fortære og besidde mig endnu, og naar den evige Nat borttager Verden fra disse Dine, da først vil jeg begrave med mig mine Længsler og min Graad. Men mine forgrædte Dine opsoge endnu Dig førend de lukke sig for stedse. Jeg skal se Dig, se Dig for sidste Gang, sige Dig det sidste Leevsel og modtage af Dig dine Taarer, den eneste Frugt af saa stor Kærlighed!

Kl. 5 ankom jeg fra Venedig og mødte ham et Par Skridt fra hans Dør paa Dei for at sige Teresa Farvel. Mit ubentede Komme forvirrede ham og endnu mere min Beslutning at ledsage ham til Ancona. Han takkede mig hjertelig derfor, men forsøgte alt for at bringe mig derfra. Da han saa, at jeg var fast, tav han, og bad mig at følge med til Familien T***. Undervejs talte han ikke; han gik langsomt, og der laa i hans Ansigt en sorgelig Bestemtthed. Ak, burde jeg ikke bemærket, at han i dette Dieblik i sin Sjæl ponsede paa de sidste Tanker! Vi traadte indenfor Havegitteret; han standsede, hævvede Blikket imod Himlen, og udbrod kort derpaa med et Blik paa mig: „Synes det ogsaa Dig, at Solens Lys idag er skønnere end nogensinde?“

Da vi nærmede os til Teresas Værelse, hørte jeg

hendes Stemme: „Men hans Hjerte kan ikke forandres.“ Jeg ved ikke om Jacopo, som gik et Par Skridt bag efter mig, hørte disse Ord; han talte ikke derom. Vi traf hendes Mand, der gik frem og tilbage i Bærelset, og hendes Fader, der sad i Baggrunden foran et Bord, med Handen støttet paa Haanden. Vi sad længe uden at vekslé et Ord. Endelig sagde Jacopo: „Imorgen er jeg her ikke længere“ — og idet han reiste sig, gik han hen til Teresa og kysede hendes Haand. Jeg saa Taarer i hendes Dine. Jacopo bad hende, idet han stedse holdt hendes Haand, at lade Isabellina kalde. Den Lilles Skrig og Graad var saa heftig og utrøstelig, at ingen af os kunde tilbageholde sine Taarer. Neppe hørte hun, at han vilde reise bort, før hun kastede sig om hans Hals og hulkende gjentog: „O min Jacopo, hvorfor forlader Du mig? o min Jacopo, kom snart igjen!“ og da han ikke kunde modstaa saa stor Kærlighed, lagde han den Lille i Armene paa Teresa, der ikke sagde et Ord. „Levvel!“ — sagde han til hende — „Levvel!“ — og gik. Hr. T*** fulgte ham til Døren, omfavnede ham flere Gange og kysede ham sukkende. Odoardo, som stod ved Siden af ham, trykkede hans Haand og ønskede os en lykkelig Reise.

Det var allerede Nat, og vi vare neppe komne hjem førend han befalede Michel at gøre Kufferten færdig, og bad mig indstændig om at vende tilbage til Padua og

bente de Unbefalingsbreve, Prof. C... havde tilbudet ham. Jeg tog straks afsked.

Der næst foiede han til det Brev, han om Morgen-
nen havde skrevet til mig, følgende Efterskrift:

Da jeg ikke har kunnet spare Dig den Sorg, at
yde mig den sidste Tjeneste — jeg havde allerede førend
Du kom bestemt at skrive derom til Præsten — saa foi
ogsaa denne sidste Tjeneste til dine saamange Belgjernin-
ger! Lad mit Lig begrave, saaledes som det findes, paa
et ensomt Sted, om Natten, uden Ligfølge, uden Grav-
sten, under Pinierne paa Høien ved Kirken!

Teresas Portræt følge det i Graven!

25de Marts 1799.

Din Ven
Jacopo Ortis.

Han gik igjen ud. Kl. 11 var han ved Foden af
et Bjerg to Milier fra sit Hjem, bankede paa hos en
Bonde, vakte ham, og bad om Vand, hvoraf han drak
meget. Efter Midnat vendte han hjem, kom straks ud af
sit Værelse, gav Tjeneren en forseglet Billet til mig, anbe-
falede ham at levere den til mig personlig, og, idet han
trykkede hans Haand, sagde han: „Levvel Michele! mindes
mig!“ og han betragtede ham med et kærligt Blik. — Der-
paa forlod han ham med et, gik ind og lukkede Døren i
Laas efter sig. Siden fortsatte han Brevet til Teresa.

Jeg har besøgt mine Bjerge; jeg har besøgt de fem Kilders Sø, sagt for evig Farvel til Skovene, Markerne, Himlen. O min Ensomhed! o Bæk, Du der først har vist mig Veien til denne himmelske Pige! hvor ofte har jeg plukket Blomster itu og strøet dem paa dine Bænde, der løb forbi hendes Vinduer! hvor ofte har jeg med Teresa vandret langs med dine Bredder, medens jeg berusede mig i den Bellyst at elske hende, men tillige tømte Dødens Kalk i fulde Drag.

Hellige Morbærtræ! ogsaa Dig har jeg tilbedet, bragt Dig mine sidste Suk og min sidste Tak. Jeg knælede, o Teresa, for dette Træ, og dette Græs har nylig drukket de blideste Taarer, jeg nogensinde har udgydt; det syntes mig endnu duftende. Salige Aften! Hvor Du staaer dybt indpræget i min Barm! — Jeg sad ved din Side, Teresa, og Maanens Straaler trængte igjennem Bladene og belyste dit englelige Ansigt! Jeg saa en Taare nedrulle af dine Kinder, og jeg insugede den, og vore Læber og vort Aandedræt blandedes, og min Sjæl udøste sig i din Barm. Det var om Aftenen den 13de Mai; det var en Torsdag. Fra da til nu er der ikke hængaaet et Dieblif, uden at jeg jo har styrket mig med Grindringen om denne Aften; jeg har anset mig selv for helliget derved, og jeg har ikke siden værdiget nogen Kvinde et

Blik, men anset enhver for ikke at fortjene mig — mig, som har nydt hele den Salighed, der ligger i et af dine Kys.

Jeg har da elsket Dig, jeg har elsket Dig og elsker Dig endnu med en Kærlighed, som kun jeg kan fatte. Døden har kun lidet at betyde, o Du Engel, for den, det har været givet at høre, at Du elskede ham, og føle den hele Belyst af dit Kys gennemstrømme sin Sjæl og græde med Dig. — Jeg staar med Foden i Graven; men endog i denne min Trængsel staar Du, som Du altid pleiede, for dette Blik, der døende hæfter sig paa Dig, paa Dig, der straalere som en Helgen i al din Skønhed. Altsaa om lidt! Alt er rede, Natten er allerede rykket langt frem — Farvel! — Om lidt, og vi ere adskilte af intet eller af den ufattelige Evighed. Til intet? Ja, ja, ja; da jeg skal være uden Dig, beder jeg den hvide Gud — hvis han ikke forunder os et Sted, hvor jeg kan forene mig med Dig for steds — beder jeg ham af min hele Sjæl, beder jeg ham i denne frygtelige Dødstime, at han vil lade mig blive til intet. Men jeg dør ubesmittet, fuldkommen Herre over mig selv, opfyldt af Dig og vis paa dine Taarer! Tilgiv mig, Teresa, hvis jeg nogensinde ... Ak, trøst Dig og lev for vore stakkels Forældres Lykke! Din Død vilde være en Forbandelse over min Afte!

Men skulde nogen vove at tilregne Dig min ullykkelige Skjebne, saa bring ham til Tavshed med denne min

hvitidelige Forsikring, som jeg udtaler, idet jeg staar i Begreb med at styrte mig i Dødens Nat: „Teresa er uskyldig!“ Jeg befaler min Mand i dine Hænder!

Tjeneren, der saa i Bærelset ved Siden af, blev vaft som ved en dyb, vedholdende Stønnen. Han lyttede, for at forvisse sig om ikke hans Herre kaldte; han aabnede Vinduet, i den Tro at det maaskje var mig, der havde kaldt ved Døren, da han vidste at jeg vilde komme tilbage i Dagbræknin-gen; men efterat have overbevist sig om, at alt var roligt og at det endnu var mørk Nat, lagde han sig igjen og sov ind. Han sagde mig siden, at denne Stønnen havde gjort ham bange, men at han ikke havde brudt sig videre derom, da hans Herre ofte pleiede at jamre sig i Søvne.

Efterat Michele om Morgenens havde banket paa og kaldt en Tidlang ved Døren, brød han den op, og da han i det forreste Bærelse endnu ikke fik noget Svar, styrtede han forskrækket videre; ved Skinnets af Lampen, der endnu brændte, saa han da Jacopo ligge i sit Blod, kæmpende med Døden. Han aabnede Vinduet og kaldte Folk til. Da ingen kom, styrtede han afsted til Lægens Hus, men traf ham ikke, da han var hos en Døende; han løb til Præsten, men ogsaa denne var ude af samme Grund. Mandelos styrtede han ind i Hr. T***s Have, i det samme Teresa gik ned ad Trappen for at gaa ud med sin Mand, der just fortalte hende, at han nylig havde hørt, at Jacopo heller ikke inat var kommen afsted, hvorfor hun haabede at kunne sige ham Farvel endnu en gang. Da hun fik Die paa Tjeneren i det Fjerne, vendte hun Blikket mod Gitteret, hvorigjennem Jacopo altid pleiede at komme; hun slog Sløret tilbage fra

Panden og stirrede stift hen for sig, greben af en smertelig Utaalmodighed efter at forvise sig om han kom; men med et stod Michele for hende og raabte paa Hjælp, da hans Herre havde tilsvøiet sig et Saar, men syntes ham endnu at være ilive; hun hørte det ubevægelig med det stirrende Blik bestandig hæftet paa Gitteret; derpaa segnede hun uden en eneste Taare eller et eneste Ord bevidstløs om i Odoardos Arme.

Hr. T*** ilede til i Haab om endnu at kunne redde sin ulykkelige Vens Liv. Han fandt ham henstrakt paa en Sofa med næsten hele Ansigtet skjult i Puderne; han laa ubevægelig; kun stønnede han af og til. Han havde stødt sig Dolken ind under det venstre Bryst, men atter trukket den ud af Saaret, og den var falden ned paa Gulvet. Hans sorte Kjole og hans Halstørklæde laa henkastede paa en høstaaende Stol. Han havde Vest, lange Benklæder og Støvler paa og var indhyllet i et stort Silkebind, hvoraf den ene Ende blodbestænket hængte ned, maaskje fordi han døende havde søgt at rive det af sig. Hans Linned, der, ganske gjennemvædet af Blod, laa stivnet over Saaret, løsnede Hr. T*** sagte fra hans Bryst. Jacopo kom til sig selv, hævede Blikket imod ham og, betragtede ham med døende Dine, udstrakte han den ene Haand som for at forhindre ham og forsøgte med den anden at trykke hans Haand — men hans Hoved segnede tilbage paa Puden, han hævede Blikket imod Himlen og — drog det sidste Suf.

Saaret var meget vidt og dybt, og skont han ikke havde truffet Hjertet, havde han paaskyndet sin Død ved Forblødning; Blodet flød i Strømme gennem Værelset. Om

hans Hals bængte Teresas Portræt, ganske sort af Blod, undtagen i Midten, hvor det var holdt temmelig frit, og Jacopos blodige Læber bringe os paa den Formodning, at han i Dødskampen har kysset sin Venindes Billede. Paa Pulsen laa Bibelen tillukket, ovenpaa den Uret og ved Siden af dem nogle rene Blade; paa det ene stod skrevet: „Min elskede Moder“, og af saa overstrogne Linier kunde man neppe udbringe „Udførelse“, og længere nede „af evig Graad“. Paa et andet Blad stod blot Overskriften til hans Moder, som om han havde været utilfreds med det første Brev og begyndt paa et andet, han dog ikke havde Hjerte til at fortsætte.

Neppe ankommen fra Padua, hvor jeg havde maattet opholde mig længere end jeg vilde, overraskedes jeg ved at se en Hob Bønder, der i Tavshed vare samlede under Buegangene i Gaarden; nogle af Bønderne betragtede mig bestyrtede, og en og anden bad mig, ikke at gaa ind. Jeg styrtede skælvende ind i Bærelset, og saa Teresas Fader ligge fortvivlet over Liget og Michele paa Knæ, med Ansigtet vendt mod Jorden. Jeg ved ikke, hvorledes jeg havde Kraft nok til at nærme mig og lægge ham Haanden paa Hjertet nærved Saaret; han var kold, død. Graad og Stemme svigtede mig; jeg stod og stirrede som bedøvet paa dette Blod, indtil Præsten kom og straks efter Lægen, hvilke tilligemed nogle af Husets Folk rev os bort med Magt fra det skrækkelige Syn. Teresa levede i alle disse Dage blandt Sines Sorg i en frygtelig Tavshed. Om Natten slæbte jeg mig bag efter Liget, der af tre Bønder blev begravet paa Piniernes Bjerg.

